

İÇİNDEKİLER

ŞUBE GÜNLÜĞÜ	Sayfa 2
ŞUBEMİZDE OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA AÇILAN KURSLAR	Sayfa:4
VII. DÖNEM OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI	Sayfa: 5
ŞUBE DANIŞMA KURULU TOPLANTISI YAPILDI	Sayfa: 6
ŞUBE TEKNİK GÖREVLİLER TOPLANTISI YAPILDI	Sayfa: 7
TMMOB DİYARBAKIR BİRİMLERİ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İÇİN TANIŞMA KOKTEYLİ DÜZENLENDİ	Sayfa: 8
ŞUBE GENEL ÜYE TOPLANTISI YAPILDI	Sayfa: 9
FIRAT ÜNİVERSİTESİ MAKİNA MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜM ÖĞRENCİLERİ ve MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI BULUŞMASI	Sayfa: 10
DAHA ETKİN, DAHA İŞLEVSEL VE DAHA DEMOKRATİK BİR TMMOB ÖRGÜTLÜLÜĞÜ İÇİN HAYDI GÖREVE!	Sayfa: 12
SSGSS YASA TASARISI'NA "REFORM" DEMEK SADECE BİR ALDATMACADIR...	Sayfa: 14
TMMOB SANAYİ KONGRESİ / 2007	Sayfa: 16
ENERJİ POLİTİKALARINDA DIŞA BAĞIMLILIĞIN YARATTIĞI SONUÇLAR DEĞERLENDİRİLMELİDİR	Sayfa: 30
HALEPÇE KATLIAMI	Sayfa: 33
YENİ DÜNYANIN SON DİRENİŞÇİLERİ	Sayfa: 35
KADİM BİR KENT, DİYARBAKIR	Sayfa: 37
MEHMET UZUN	Sayfa: 50
ÜYELERİMİZDEN HABERLER	Sayfa: 52
MERHABA GÜZEL İNSAN, MERHABA...	Sayfa: 53
YENİ ÜYELER	Sayfa: 54
YENİ SMM'ler	Sayfa: 55
BASINA YANSIYANLAR	Sayfa: 56

SUNUŞ

Merhaba değerli meslektaşlarımız,

MMO-Diyarbakır Şubesi'nin en önemli misyonu; üyeleri-mizle birlikte oda örgütlülüğünü en üst düzeyde tutmaktır. Bu bağlamda sizlere ulaştırmaya çalıştığımız bültenlerin sizler ile aramızda gerçek bir bağ oluşturması çabamızdayız. İstenmeyen teknik aksaklıklardan ötürü oda bülteni elinize geçtiğinde bazı konu ve oda haberleri gündemden düşmekte. Bu yüzden sizlere odamızla ilgili güncel haberleri daha hızlı bir şekilde ulaştırmak için gelecek ayda elektronik bültenin yayımına yeniden başlayacağız.

MMO-Diyarbakır Şubesi onyedili içine alan bölgenin en önemli örgütlenmiş kurumlarından biridir. Şube Çalışma İlkelerimiz doğrultusunda sizlerin katkıları bizim için yol gösterici olacaktır. Şube bültenlerinin istenilen düzeyde olup olmadığı ve ne derece size üyelerimize hitap ettiği ancak sizlerden gelen eleştiri ve önerilerle belirlenmektedir. Sizlerden Bu konuda daha duyarlı ve katılımcı olmanızı temenni ediyoruz.

Partilerin kapatılmaya çalışıldığı bir süreci yaşıyoruz. İktidar partisi 6 yıllık iktidarı boyunca Demokratik bir anayasa yapmayı düşünmedi. Kendine sıkıntı çıkınca anayasanın ilgili maddelerini yalnızca değiştirmeye çalıştı. Başka bir parti kapatılmaya çalışıldığında sesini çıkarmadı. Bölgemizde yaşanan 24 yıllık süreç, tüm sorunlarına karşın hem ulusal, hem uluslararası ölçekte yepyeni bir süreçtir. Silahların susturulması, barışın olması için tüm demokratik güçlerin bir araya gelmesi gereken bir dönemdeyiz. İnanın ki! barış ne kadar uzak görünüyorsa o kadar da yakındır.

Doğa ve kültürel varlıkların insanlığın ortak mirası olduğu gerçeğinden hareketle, insanlığın en önemli tarihi değerlerinden Hasankeyf'i kurtarmak için geç kalmadık. Hasankeyf'in ve diğer doğa ve kültür varlıklarının korunması için alternatif çalışmalar geliştirilmelidir.

Bültenin yayına hazırlanmasında emeği geçen ve yayına hazırlanmasını sağlayan yayın kuruluna ve emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunarız.

ŞUBE GÜNLÜĞÜ

Ocak 2008

01.01.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

08.01.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

08.01.2008 Şubenin Bağlar Mesleki Denetim Bürosu kuruldu.

Bu birimimizde lpg sızdırmazlık kontrolleri yapılmaktadır.

15.01.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

22.01.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

23.01.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

26.01.2008 Şube VII. Dönem Genel Kurul toplantısı 80 kişinin katılımıyla

Şube Seminer Salonunda yapıldı.

27.01.2008 Şube VII. Dönem Genel Kurul Seçimleri 424 kişinin katılımıyla Şubemiz seminer salonunda yapıldı. Yönetim Kurulu adaylığına 2 liste ve 5 kişinin bireysel aday olarak başvurusu ile gerçekleşen seçimde Yönetim Kurulu asıl ve Yedek Üyeleri ile 16 kişilik Oda Genel Kurulu Asıl/Yedek Delege adaylarının seçimi yapıldı.

Şubat 2008

02.02.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

7.Dönem Şube Yönetim Kurulumuz görev dağılımını yaptı.

Başkanlığa : Hakan SUBAŞI

Başkan Vekilliğine : İ.Semih OKTAY

Sekreterliğe : ŞahisMAIL YUSUMUT

Saymanlığa : Hacı KAYA atandı.

05.02.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

05.02.2008 Şube Yönetim Kurulu asil üyesi Gurbet ÖRÇEN'in Yönetim Kurulu Üyeliğinden istifa talebi 05.02.2008 tarihli yönetim Kurulu toplantısında kabul edildi.

05.02.2008 72536 sicil nolu Bülent ÇETİNKAYA ve 70218 sicil nolu Onur AKSOY Şubeye teknik görevli olarak işe alındılar.

06.02-11.02.2008 Tarihlerinde yapılan MMO Merkez Laboratuvarı TURKAK denetimine, Şube Müdürü Mehmet TARHAN katıldı.

06.02.2008 tarihinden itibaren Teknik Görevli Fethi YURTTAŞ

Batman İl temsilciliğine görevlendirildi.

10.02.2008 Tarihinde Ankara'da yapılan Türkiye Sosyal Formu'na Şube başkanı

Hakan SUBAŞI ve Şube Başkan Vekili İ.Semih OKTAY katıldılar.

12.02.2008 Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.

13.02.2008 Şube Yönetim Kurulu Üyesi Nejdet ATALAY'ın 13.02.2008 Tarihli dilekçesi ile Şube Yönetim Kurulu üyeliğinden istifa talebi 19.02.2008 tarihinde kabul görüldü.

19.02.2008 2.Yedek Yönetim Kurulu Üyesi SUAT ODABAŞI Yönetim Kurulu asil üyeliğe geçmesine karar verildi.

ŞUBE GÜNLÜĞÜ

- 19.02.2008** Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.
- 21.02.2008** Tarihinde Şube Yönetim Kurulu Başkanı Hakan SUBAŞI ve ŞYK Üyesi İsmet EMER İl Temsilcilik Yönetimini ve Şanlıurfa Doğalgaz Dağıtım firması yetkililerini ziyaret ettiler.
- 23.02.2008** SYK üyeleri şube toplantı salonunda teknik görevlilerle toplantı yaptılar.
- 23.02.2008** tarihinde Dedeman otelinde yemekli genel üye toplantısı yapıldı.
- 26.02.2008** Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.
- 26.02.2008** 4.Yedek Yönetim Kurulu Üyesi İlker EFEOĞLU Yönetim Kurulu asil üyeliğine geçmesine karar verildi.
- 26.02.2008** Malatya İl Temsilciliği Yönetim Kurulu Üyesi Erdal YAVAŞ il temsilcilik yönetim kurulu üyeliğinden istifa talebinde bulundu. İstifasının uygunluğuna karar verildi.
- 26.02.2008** Ş.Urfa İl Temsilciliğine 1 adet daire satın alındı.
- 27.02.2008** tarihinden itibaren Batman İl Temsilciliği Teknik Görevlisi Serhat TEMEL'in talep ettiği istifası kabul görüldü.

Mart 2008

- 01.03.2008** Şube Başkanı Hakan SUBAŞI, Şube Başkan V. İ.Semih OKTAY, Sayman Üye Hacı KAYA, YK Üyesi İsmet EMER ve Şube Müdürü Mehmet TARHAN 1 Mart 2008'de Ankara'da yapılan ODA Danışma Kurulu toplantısına katıldılar. Şube Başkan V. İ.Semih OKTAY, Şube Saymanı Hacı KAYA ve Şube Müdürü Mehmet TARHAN 2 Mart Pazar günü yapılan Sekreterler Saymanlar toplantısına katıldılar.
- 10.03.2008** Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.
- 13-14.03.2008** tarihlerinde Adana Şubede düzenlenen "Asansörlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi" eğitimine Şube Teknik Görevlilerinden Bülent ÇETİNKAYA ve Mardin İl Temsilciliği Teknik Görevlisi M.Ali KAHRAMAN katıldılar.
- 17.03.2008** tarihinde Dicle Üniv. Mühendislik Fak. Makina Mühendisliği Bölümü Öğrencilerine Şubemizde Doğalgaz semineri düzenlendi.
- 18.03.2008** Şube Yönetim Kurulu toplantısı yapıldı.
- 23.03.2008** Şube Danışma Kurulu toplantısı 23 kişinin katılımıyla Şube Seminer salonunda yapıldı.
- 25.03.2008** Diyarbakır Anadolu Lisesi'nin öğrencilerine meslek seçimine yönelik düzenlediği seminerler dizisine makine mühendisliği bölümünün tanıtımını Şube Müdürü Mehmet TARHAN yaptı.
- 29 Mart 2008** tarihinde Oda Genel Merkezinde düzenlenen Şube Sekreterleri toplantısına Şube Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Şahismail YUSUMUT ve Şube Müdürü Mehmet TARHAN katıldılar.

ŞUBEMİZDE OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA AÇILAN KURLAR

EĞİTİM TARİHİ	KURS YERİ	SINIFI
11-12.01.2008	Batman	LPG Dolum Boşaltım Personeli Kursu
11-12.01.2008	Şanlıurfa	LPG Dolum Boşaltım Personeli Kursu
13-14.01.2008	Elazığ	LPG Tanker Şoförleri Kursu
13-14.01.2008	Adıyaman	LPG Dolum Boşaltım Pers. Kursu
15-16.01.2008	Adıyaman	LPG Dolum Boşaltım Pers. Kursu
06.02-15.02.2008	Diyarbakır	Kazıma ve Yükleme
06.02-15.02.2008	Elazığ	Kazıma ve Yükleme
06.02-15.02.2008	Elazığ	Kazıma ve Yükleme
09.02 -11.02. 2008	Diyarbakır	LPG Sorumlu Müdür Kursu
14.02.-16.02.2008	Diyarbakır	LPG Sorumlu Müdür Semineri
16.02-18.02.2008	Diyarbakır	LPG Sorumlu Müdür Kursu
18.02-27.02.2008	Şanlıurfa	Kazıma ve Yükleme
18.02-27.02.2008	Şanlıurfa	Kazıma ve Yükleme
18.02-27.02.2007	Malatya	Kazıma ve Yükleme
28.02-08.03.2008	Diyarbakır	Kazıma ve Yükleme Makinaları
28.02-08.03.2008	Diyarbakır	Serme,Sıkıştırma Makinaları
28-29.02.2008	Diyarbakır	LPG Dolum Boşaltım Pers.
04-05.03.2008	Mardin	LPG Dolum Boşaltım Pers. Kursu
06-07.03.2008	Mardin	LPG Dolum Boşaltım Pers.
08-09.03.2008	Diyarbakır	Yangın Tesisatı Kursu
11-20.03.2008	Mardin	Kazıma ve Yükleme Makinaları
13-16.03.2008	Diyarbakır	Doğalgaz İç Tesisat Kursu
17-26.03.2008	Muş	Kazıma ve Yükleme Makinaları
17-26.03.2008	Muş	Kazıma ve Yükleme Makinaları

VII. DÖNEM OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI

VII. Dönem Olağan Genel Kurulu 26 Ocak 2008 tarihinde aşağıdaki gündemle Şube Toplantı Salonunda toplandı. Başkanlık Divanı Seçimi yapıldı. Divan Başkanı Mehmet KILIÇ, Başkan Yardımcısı Mehmet VURAN, Yazman M.Ali TURAN ve Fethi YURTAŞ seçildi. Başkanlık Divanı Seçimi ardından Şube Başkanı Hakan SUBAŞI açılış konuşması yaptı, açılış konuşması ardından Şube Sekreteri Şahismail YUSUMUT VI. Dönem Çalışma Raporunu sundu. Çalışma raporu üzerine M.Emin TÜRÜR, M.Şükrü AKAY, Hakan MERTOĞLU, Necdet ATALAY söz alıp konuştular. 27 Ocak 2008 tarihinde yapılan VII.Dönem Olağan Genel Kurul Seçim Sonuçları aşağıdaki gibi sonuçlandı.

Gündem;

1. Açılış
2. Başkanlık Divanı Seçimi
3. Saygı duruşu
4. Şube Başkanı sunuş Konuşması
5. Çalışma Raporunun okunması ve Görüşülmesi
6. dilek ve Temenniler
7. Adayların Belirlenmesi
- Şube Yönetim Kurulu adayları ve Oda Genel Kuruluna Katılacak
8. Adayların Tutanağa Bağlanarak İlanı ve Kapanış

SEÇİM SONUÇLARI

Yönetim Kurulu Asil Üyeler

- 1.Hakan SUBAŞI
- 2.İ.Semih OKTAY
- 3.Gurbet ÖRÇEN
- 4.Şahismail YUSUMUT
- 5.İsmet EMER
- 6.Nejdet ATALAY
- 7.Hacı KAYA

Oda Genel Kurul

Asil Delegates

- 1.Hakan SUBAŞI
- 2.İ.Semih OKTAY
- 3.İsmail ODABAŞI
4. Hakan MERTOĞLU
5. Erol KKILIÇKAP
- 6.Mehmet TARHAN
- 7.Tamer ÖZBEN
- 8.Şeyhmus AĞIRMAN
- 9.Ünal İPEKÇİ
- 10.Mehmet KILIÇ
- 11.Mustafa YAZAR
- 12.Mehmet AYDIN
- 13.Abdulkadir ATBİNİCİ
- 14.Remzi ERDEM
- 15.Murat YAŞAR
- 16.Enver IŞIK

Yönetim Kurulu Yedek Üyeler

1. Erol KKILIÇKAP
2. Suat ODABAŞI
3. Hakan MERTOĞLU
4. İlker EFEOĞLU
5. Ramazan ALANKO
6. H.Zafer AZİZOĞLU
7. A.Rahman İPEKİŞLEYEN

Oda Genel Kurul

Yedek Delegates

- 1.Remezan VURAN
- 2.Ömer Çelebi ESER
- 3.Ali Haydar ÖZÇİRİŞ
- 4.Hacı KAYA
5. Ramazan ALANKO
- 6.Mustafa SEYDAOĞLU
- 7.Cihan TAŞKIRAN
- 8.İsmet EMER
- 9.Suat ODABAŞI
- 10.Zafer AZİZOĞLU
- 11.Abdurrahman İPEKİŞLEYEN
- 12.İlker EFEOĞLU
- 13.Ramazan ÇELİK
- 14.Uğur BERK
- 15.Onur AKSOY
- 16.Zeki BARAN

ŞUBE DANIŞMA KURULU TOPLANTISI YAPILDI

Aşağıdaki gündemde toplandı. Şube çalışma programı oluşturulması hakkında görüş ve öneriler alındı, 7. Dönem Şube Genel Kurulu değerlendirilmesi yapıldı.

Gündem:

1. Şube Çalışma Programı hk.
2. 26–27 Ocak 2008’ de yapılan Şube Genel Kurulu hk.
3. Dilek ve öneriler

Katılımcılar

İ.Semih OKTAY
ŞahisMAIL YUSUMUT
Hacı KAYA
İsmet EMER
Şeyhmus AĞIRMAN
Erdal YAVAŞ
Mehmet AYDIN
Mustafa YAZAR
Abdurrahman İPEKİŞLEYEN
Mehmet TARHAN
Ömer Çelebi ESER
Bülent ÇETİNKAYA
Özgün ERKAN
Lokman EKİNCİ
Ahmet ÇET
Gurbet ÖRÇEN
Enver IŞIK
Yasin NACAR
H.Zafer AZİZOĞLU
Yakup KARAGÖZ
Abdullah SOYSAL
Aydın ÇAKMAK
M.Ali KAHRAMAN

Diyarbakır Şube Başkan Vekili
Diyarbakır Şube Sekreteri
Diyarbakır Şube Saymanı
Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Asil Üyesi
Diyarbakır
Malatya İl Temsilciliği
Adıyaman İl Temsilciliği
Ş.Urfa İl Temsilciliği
Diyarbakır Şube
Diyarbakır Şube Müdür
Diyarbakır Şube
Diyarbakır Şube
Elazığ İl Temsilciliği
Siirt Mes. Den. Bürosu
Diyarbakır
Diyarbakır
Malatya İl Temsilciliği
Malatya İl Temsilciliği
Diyarbakır
Bingöl Mes. Den. Bürosu
Cizre Mes. Den. Bürosu
Adıyaman İl Temsilciliği
Mardin İl Temsilciliği

ŞUBE TEKNİK GÖREVLİLER TOPLANTISI YAPILDI

*Aşağıdaki gündemde toplandı:
Toplantıya Yönetim Kurulumuzdan
Hakan SUBAŞI, İ. Semih OKTAY, Hacı
KAYA ve İsmet Emer' in katılımıyla
toplantıda ağırlıklı olarak teknik
görevlilerin sorunları ve Mesleki
Denetimlerde Eşgüdüm ve
Koordinasyon konuları üzerinde
görüşüldü.*

Gündem:

1. Genel Değerlendirme hakkında
2. Mesleki Uygulamalar
 - > Periyodik Kontroller
 - > Mekanik Tesisat Proje Vizeleri
 - > AİTM Proje Vizeleri
 - > LPG' li Araçların Sızdırmazlık Kontrolleri
 - > Asansör Kontrolleri
 - > Motor-Şase Orjinallik Tespitleri
3. Eşgüdüm ve Koordinasyon hakkında.
4. Çalışma Saatleri hakkında
5. Dilek ve öneriler

Katılımcılar:

Hakan SUBAŞI	Diyarbakır Şube Başkanı
İ.Semih OKTAY	Diyarbakır Şube Başkan Vekili
Hacı KAYA	Diyarbakır Şube Saymanı
İsmet EMER	Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Üyesi
Mehmet TARHAN	Diyarbakır Şube Müdür
Ömer Çelebi ESER	Diyarbakır Şube
Remezhan VURAN	Diyarbakır Şube
Onur AKSOY	Diyarbakır Şube
Eyüp ÖĞÜNÇ	Diyarbakır Şube
Bülent ÇETİNKAYA	Diyarbakır Şube
Ramazan ÇELİK	Elazığ İİ Temsilciliği
Esin ERHAN	Elazığ İİ Temsilciliği
Reşat BAĞCI	Van İİ Temsilciliği
Enver IŞIK	Malatya İİ Temsilciliği
Aydın ÇAKMAK	Adıyaman İİ Temsilciliği
M.Ali KAHRAMAN	Mardin İİ Temsilciliği
Fethi YURTTAŞ	Batman İİ Temsilciliği
Mahmut DEMİR	Ş.Urfa İİ Temsilciliği
İlyas BATBAY	Ş.Urfa İİ Temsilciliği

TMMOB DİYARBAKIR BİRİMLERİ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İÇİN TANIŞMA KOKTEYLİ DÜZENLENDİ

21.02.2008 tarihinde Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Konukevinde TMMOB Diyarbakır Birimlerinin Yönetim Kurulu Üyeleri tanışma kokteyli düzenlendi. Kokteyle Şubemizin yanı sıra, İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Harita Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubelerinin ve Orman Mühendisleri Odası İl Temsilciliği Yönetim Kurulu Üyelerinden yaklaşık 35 kişinin katılımıyla gerçekleşti. Şubemizden; Şube Başkanı Hakan SUBAŞI, Başkan V. İ.Semih OKTAY, Yönetim Kurulu Üyesi İsmet EMER, Şube Müdürü Mehmet TARHAN, Şube Teknik Görevlilerinden Ömer Çelebi ESER ve Remezan VURAN katıldılar.

ŞUBE GENEL ÜYE TOPLANTISI YAPILDI

Aşağıdaki gündemle toplandı. Genel üye toplantısı 77 üyemizin katılımıyla genel üye sorunları ve bu dönem yapılacak çalışmalar ve etkinlikler konusunda görüşmeler yapıldı. Toplantı ardından üyelerimizle Dedeman Otel'de akşam yemeği yenildi.

Gündem:

1. Genel Değerlendirme
2. Çalışma Programı Oluşturulması hk.
3. Gezi ve Sosyal Etkinlikler hk.
4. Kongre/Panel hk.
5. Kente Dair Öneriler hk.
6. Eğitimler hk.
7. İş Yeri Temsilcilikleri hk.
8. Uzmanlık Komisyonları hk.
9. Makina Mühendisleri Odası Genel Kuruluna yapılacak öneriler hk.
10. Dilek ve öneriler hk.

Fırat Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölüm öğrencileri ve Makina Mühendisleri Odası Buluşması

Fırat Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölüm öğrencileri ve Makina Mühendisleri Odası Buluşması 19.03.2008 tarihinde Fırat üniversitesi Mühendislik Fakültesi dekanlığında yapıldı. Toplantıda üniversitelerde akreditasyon, mezuniyet öncesi ve sonrası yaşanan sorunlar ve olası çözüm önerileri, Üniversiteler ile Makina Mühendisleri Odası arasında kurulan ilişkiler ve bu ilişkilerin kurumsallaştırılması konuları değerlendirildi. Toplantıya Fırat Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ali İNAN ile Fırat Üniversitesi

Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cengiz YILDIZ, Şube Yönetim Kurulu Yedek üyesi Yrd. Doç. Dr. Erol KILIÇKAP ile Elazığ İl Temsilciliği Başkan Ünal İpekçi, Sekreter Üye Özgün ERKAN, Elazığ İl Temsilciliği Yönetim Kurulu üyesi Yalın KALELİ katıldılar.

Makina Mühendisleri Odası Elazığ il temsilcilik Başkanı Ünal İPEKÇİ toplantının açılış konuşmasında özetle şunlara değindi:

TMMOB Makina Mühendisleri Odası; uzmanlık alanına giren her konuda, sanayi, bilim, teknoloji, üretim, doğal kaynaklar, mühendislik eğitimi, ülke ve toplum sorunlarının ayrılmaz bir parçası olan meslek ve meslektaş sorunları hakkında, daima emekten, halktan, demokratikleşmeden yana çalışmalarda hep söyleyecek sözü olmuştur ve bundan sonra da olacaktır.

Sevgili arkadaşlar sizlerin öğrencilik yaşamınızda ve mezun olduktan sonra Oda üyesi ve yöneticisi olarak Odamıza yapacağınız katkılar bu çalışmalarını daha da güçlendirecektir.

Bütün bunlara ek olarak, mezun olduktan sonra da, Odamızın faaliyetlerini çok yakından takip edeceğinizden, yönetim, denetim,

komisyonlar gibi Oda organlarında yer almaya çalışacağı-
nızdan eminim.

MEZUNİYET ÖNCESİ YAŞANAN SORUNLAR ÜZERİNE TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASININ GÖRÜŞLERİ

1. Mühendislik ve mimarlıkla ilgili yüksek öğrenimin planlanması, yeni fakülte ve bölümlerin açılması, eğitim programlarının oluşturulması sürecinde Meslek Odaları ve Üniversite işbirliğinin geliştirilmesi.
2. Mühendislik eğitimi veren üniversitelerin tek tek akredite edilmesi yerine tüm eğitim kurumlarının düzeyinin dünya standartları seviyesine çıkartacak araçların oluşturulması konusunda Meslek Odaları ile Üniversiteler arasında işbirliğinin yaratılması,
3. Üniversite kontenjanlarının Üniversite, Sanayi ve Meslek Odalarının ortak çalışması ile ülkemizin ihtiyaç duyduğu alanlarda ve sayıda belirlenmesi,
4. Mevcut mühendislik eğitimi ile; analitik düşünen, katılımcı ve sorumlu bir vatandaş olmaya da yönlenebilecek bireyler kazandırma hedeflenmektedir. Bireylerin toplumsal gelişmeye aktif katılımlarının sağlanabilmesi için mühendislik eğitiminin yanı sıra kültürel, bedensel ve düşünsel yeteneklerini geliştirici yönde de programlar yapılması.
6. Öğrencilere mesleğimizi sevdirmek ve bilimsel düşüncelerini geliştirmek için proje yarışmaları düzenlenmesi ve bu konuda Meslek Odaları ile Üniversite arasında işbirliği ortamı yaratılması ve sürekliliğinin sağlanması.

MEZUNİYET SONRASI YAŞANAN SORUNLAR ÜZERİNE TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASININ GÖRÜŞLERİ

Gelişmiş ülkelerde bilim ve teknoloji alanında gelişim Çağdaş bir mühendislik formasyonunun deformasyona uğramadan ülkenin kalkınmasına yöneltilmesinin; üretim ekonomisi, Üniversite-Sanayi işbirliği, bilim ve teknoloji politikaları temelinde uygulanan kalkınma stratejileri ile ilişkisi analiz edilmelidir ve buna uygun politikalar hedeflenmelidir. Ülkemizde mühendis ve mimarlarımızın %35'inin açık işsiz olduğu veya meslekleri dışında bir işte çalıştıkları,

çalışanların büyük bir bölümünün ise mesleki tatmin ve mühendislik heyecanı duymadan mesleklerini uyguladıkları bilinmektedir. Diğer bir gerçek ise; ülkemizdeki 200 000'e yakın küçük ve orta ölçekli sanayi işletmesinde yani KOBİ' lerde mühendis mimar istihdam etme geleneğinin oluşmamış olmasıdır.

Yapılan araştırmalara göre; mühendislik mezuniyet bilgisinin %5'i her sene eski ve geçersiz hale gelmektedir. Yine yapılan araştırmalar mühendislik bilgisinin yarı ömrünün de, farklı mühendislik dallarına göre 2,5-7,5 yıl arasında değiştiğini göstermektedir. Dolayısı ile mühendisler-mimarlar mesleki yaşamları boyunca, değişen ve gelişen teknolojilere sahip olabilmek için öğrenmeye devam ederler. Bu da öğrenme alanında sürekliliğin ve deneyimin önemini ortaya koymaktadır. Bu nedenle;

1. Mezuniyet sonrası, üyenin sürekli eğitiminin sağlanması günümüzde kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir. Odamız bu tespitten hareketle bünyesinde oluşturduğu MİEM (Meslek İçi Eğitim Merkezi) aracılığıyla üyenin uzmanlaşması, gelişiminin sürekli kılınması vb. amaçlı eğitim ve belgelendirme çalışmalarını sürdürmektedir. MİEM çalışmalarının geliştirilmesine yönelik Oda-Üniversite işbirliğinin sağlanması ve sürekli kılınması,
2. MİEM tarafından düzenlenen eğitim programlarının geliştirilmesi, eğitim notlarının ve/veya kitaplarının hazırlanması, eğitici portföyünün artırılması konularında Oda-Üniversite işbirliğinin geliştirilmesi ve sürekli kılınması,
3. Odamızın yayın politikaları çerçevesinde mesleğimizle ilgili Teknik Yayınların, üyelerimizin ve öğrencilerimizin kullanımına sunulması ve bu yayınların sayılarının artırılması amacıyla ortak çalışmaların yürütülmesi,
5. Odamız tarafından dönem içerisinde düzenlenecek olan Kongre-Kurultay ve Sempozyumlara üniversitelerimizdeki üyelerimizin ve öğretim üyelerinin yaptıkları bilimsel çalışmalarla katılımlarının sağlanması için Oda-Üniversite işbirliğinin geliştirilmesi,
6. Odamız bünyesinde mesleğimizle ilgili oluşturulan Teknik Komisyonlarımıza üniversitelerimizden katılım ve katkıların artırılması yönünde çalışmaların yapılması,
7. Üniversitelerde görev alan üyelerimizin Oda çalışmalarına ve Yönetimlerine daha aktif katılımı konusunda ortak çalışmaların yürütülmesi, son olarak ifade edebileceğimiz başka bir görüş.

DAHA ETKİN, DAHA İŞLEVSEL VE DAHA DEMOKRATİK BİR TMMOB ÖRGÜTLÜLÜĞÜ İÇİN HAYDI GÖREVE!

Ülkemizin ve halkımızın içinde bulunduğu bugünlerde şubelerimizin ve odalarımızın genel kurulları sürecinde hepimize büyük görevler düşüyor!

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğanlı, 4 Ocak 2008 tarihinde TMMOB örgütlülüğüne yönelik bir mesaj yayımladı.

TMMOB Örgütlülüğüne;

Sevgili Arkadaşlar,

Çift yılların ilk beş ayı, TMMOB ortamı açısından bir demokrasi şöleninin gerçekleştiği aylardır. Şubelerimizden başlayıp, Odalarımıza, oradan da TMMOB'ye uzanan Genel Kurul süreçlerinin yaşandığı aylar içerisindeyiz.

Öncelikle görev süreleri tamamlanacak olan Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşlarıma, TMMOB'nin bir döneminde kişisel birikimlerini örgütümüzün birikimleri ile harmanlayarak, özel yaşamlarından zaman ayırarak yürüttükleri Oda çalışmalarını ve örgütümüze verdikleri katkıdan dolayı Yönetim Kurulumuz adına teşekkür ediyorum.

Bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslek grubunun üyeleri olan biz mühendis, mimar ve şehir plancıları; sıkıntılı, sancılı, sorunlu bir ülkede yaşayan tüm yurttaşlar gibi önemli sorunlarla karşı karşıyayız. İşsizlik, mesleğimizi uygulamada karşılaştığımız engeller ve bunların sonucu olarak mesleki ve ekonomik haklarımızda gerileme bu sorunların başlarında gelmektedir. Sorunlarımız halkımızın sorunlarından ayrı değildir.

Hepimiz biliyoruz: Ülkemizde özellikle son yirmi beş yıldır kapitalist küreselleşmeye uyum adına uygulanan politikalar, uluslararası sermayenin direktifleriyle yönlendirilmektedir. Kısaca IMF politikaları olarak adlandırdığımız dışa bağımlı bu politikalar emeğin ve halkın büyük çoğunluğunun aleyhine işlemektedir.

Bu nedenlerle, mesleğimizi uygulayabileceğimiz ortamların yaratılması mücadelesi, yani bağımsızlık, demokrasi, kalkınma ve hakça paylaşma mücadelesi her zaman olduğundan daha fazla önem taşır hale gelmiştir.

Bu nedenler, bu temel ortak gündem maddesi etrafında örgütlülüğümüzü güçlendirmeyi, ortak politikalarımızı belirlemeyi ve ortak mücadeleyi örgütlemeyi ve örgütlenmemizi güçlendirmeyi zorunlu kılmaktadır.

"Bu ülke insanının TMMOB'ye ihtiyacı vardır" sözünden hareketle; "TMMOB'nin odalarına, odaların şubelerine, şubelerin çalışmalara aktif katkı koyacak örgütlü üyelere ihtiyacı vardır" sözü şimdi çok daha anlamlı. Neo-liberal politikalara karşı, gericiliğe karşı, darbe özcülerine karşı "Başka bir Türkiye, başka bir yaşam mümkündür" demek ve bunun gereklerini yapmak şimdi çok daha önemli.

Genel Kurullarımız, mesleğimizi uygulayarak bilimi ve teknolojiyi halkımızın hizmetine sunmak ve emeğimizin kar-

sılığında insanca bir yaşam düzeyine kavuşmak isteyen biz mühendis, mimar ve şehir plancılarımızın, sorunlarımızın üstesinden gelmek için ihtiyaç duyduğumuz umut ve inanç ortamının yaratılmasına, örgütlülüğümüzün gelişmesine ve güçlenmesine, çalışanların birlikteliğinin sağlanmasına katkıda bulunacaktır. Buna inanıyorum.

Hep birlikte yazdık:

TMMOB ve bağlı Odaları; mesleki demokratik kitle örgütüdür. Demokrat ve yurtsever karakterdedir. Emekten ve halktan yanadır. Anti-empyristtir, Yeni Dünya Düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiliğin karşısındadır. Siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür. Barıştan yanadır. İnsan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır. Örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alır. Meslek ve meslektaş sorunlarımızın, ülkenin ve halkın sorunlarından ayıramayacağını kabul eder. Politikamızın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkezîyetçi yöntemleri uygular. Karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır. Bağlı Odaları ile birlikte mühendis, mimar ve şehir plancılarımızın meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur. Sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir. Ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder. Kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır. Demokratik kitle örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile ilgili ve demokratik iş birliği içerisinde.

TMMOB ve bağlı Odaları; toplumdaki soyutlanmış seçkin mühendis ve mimarların örgütü değil, aksine toplumun içinde yer alan, onun bir parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan, temsili demokrasi alanının daraltılması ve biçimsel uygulamalar yerine, birlikte düşünme, birlikte üretme ve birlikte yönetme mekanizmalarını güçlendirici çabalara yönelik, rant gruplarının otoriter, sınamayan, hesap vermeyen yönetimlerin aksine, örgüt içi demokrasisi güçlendirilmiş, seçim dışında da katılım mekanizmalarını yaşama geçiren,

Profesyonellerin ve uzmanların örgütü anlayışını reddeden; aksine kitle örgütü niteliği ile organlarına dayalı çalışmayı yürüten, siyaset dışı kalma anlayışlarının tam tersine; her koşulda ve her zaman siyaset yapan, siyasetin dar tanımını aşan anlayışları yapıya egemen kılan,

Üye ile ilişkilerini, devlet ve egemen kesimlerle olan ilişkilerinin önüne koyan, resmi otorite ile her türlü diyaloga ve iş birliğine açık; ama iş birliği yaklaşımların dışında kalan, örgüt işlevinin deforme edilmesi anlamındaki hizmet üretimini reddeden, aksine üyelerinin hizmetlerinin niteliğini yükseltecek düzenlemeler yapan, norm ve standartları oluşturan ve bunların gelişimine hizmet edecek şekilde denetleyen,

Egemen kesim ve egemen kesim söylemleri ile ters düşme anlayışlarını reddeden; aksine, üyesinin söz ve kararlarda yetki sahibi olmasını sağlayan,

Kamu hiyerarşisi içinde yer edinme ve örgüt etkinliklerini buna bağlama anlayışlarının yerine, örgütün kamuoyu önünde saygın yerini korumayı ve geliştirmeyi hedefleyen, örgüt etkinliklerini kendi iç dinamikleri ve kendi kararları ile belirleyen,

Meslek örgütü kavramını, demokratik kitle örgütü özelliğinin önüne çıkartarak, meslekçi eğilimleri güçlendiren anlayışların aksine, mesleki-demokratik kitle örgütü anlayışlarını yaşama geçiren,

Her türlü yapılanma ve örgütlerle olan ilişkisinde, anlamsız hiyerarşik eşitlik anlayışları yerine, ilişkilerinde bu yapıların toplum içindeki işlevselliğini ölçü olarak alan,

Hiçbir üyesinin sorununu dışlamayan; ancak üyesinin büyük çoğunluğunu oluşturan ücretli çalışan mühendis ve mimarların konumları gereği, ücretli çalışan kesimlerle ve onların örgütleri ile ilişkilerini güçlü hale getiren,

Örgütün uluslararası ilişkilerini güçlendiren, dünyayı, ülkeyi ve yaşamı tanıyan, anlayan ve ona göre politikalar üreterek yaşama geçiren bir çalışma anlayışı içerisinde.

Sevgili Arkadaşlar,

Şimdi "daha etkin, daha işlevsel, daha demokratik bir TMMOB örgütlülüğü için" haydi göreve! Genel Kurullarımızda söz üzerine söz koymaya!

Mehmet Soğancı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

SSGSS YASA TASARISI'NA "REFORM" DEMEK SADECE BİR ALDATMACADIR...

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, 17 Aralık 2007 tarihinde Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı ile ilgili bir basın açıklaması yaptı.

Anayasa Mahkemesi'nin Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası ile ilgili iptal kararı bu alandaki düzenlemeleri, toplumun olurluğunu da alarak "gerçek bir reform"a dönüştürmek için fırsat yaratmışken, AKP iptal edilen 5510 Sayılı Yasa'dan da geri bir yasa taslağı ile ortaya çıkmıştır.

AKP, emekten ve halktan yana düzenlemeler yerine IMF ve sermayeden yana uygulamalarını ısrarla sürdürmektedir. Çalışanların kazanılmış haklarını ortan kaldıran

siyasal iktidar, taslak metinde TBMM Başkanı, Başkan, milletvekillerine özel bir düzenleme ile temsil tazminatı adı altında aylık bağlamak istemektedir. Yasama organını temsil eden milletvekilleri ve dolayısıyla yakınlarının geleceğı garanti altına alınırken, çalışan kesimin geleceğinin piyasanın eline teslim edilmesi toplumda adalet duygusunu yok edecektir.

"Yeni" diye sunulan taslak metinde siyasal iktidar, "sosyal devlet" anlayışının yerine "piyasacı zihniyeti" koymaktadır. Emekçilerin sosyal güvenlik haklarını tırpanlarken, sağlık haklarını elinden alırken, özel hastanelere; ilaç tekellerine aktaracağı payı artırmaktadır.

AKP'nin hazırladığı bu tasarının yasallaşması durumun-

da sağlık ve sosyal guvenlik haklarında önemli kayıplar oluşacaktır.

Tasarının yasalaşması durumunda;

- Kadınlar için 58, erkekler için 60 olan emeklilik yaşı hem kadınlar hem de erkekler için 65'e çıkarılacaktır.

- Emekliliğe hak kazanmak için halen 7.000 gün prim ödemek gerekirken 9.000 gün prim ödemek gerekecektir.

- Emekli aylığı bağlama oranlarında "alt sınır" kaldırılarak, emekli aylıkları düşürülecektir.

- Ağır şartlar altında çalışan emekçilerin çalışmadaki yıpranma payı diğer deyişle fiili hizmet süresi zammı kaldırılacaktır.

- Yeniden çalışmaya başlayan emeklilerin, emekli aylıkları kesilecektir.

- Aylık geliri 139,6 YTL'den fazla olan bütün vatandaşlar her ay 73 ila 475 YTL Genel Sağlık Sigortası primi ödemek zorunda kalacaktır.

- Hastalık, kaza, ameliyat gibi nedenlerle hastaneye yat-

mak gerekince "katılım payı" adı altında para ödenecek, bütün sağlık hizmetleri paralı olacaktır.

- Hastalanan, doğum yapan, kaza geçiren sigortalılara verilen geçici iş göremezlik ödeneği yatarak tedavide azalacaktır.

- Ölüm aylığı bağlanması için 900 gün yerine, 1800 gün prim ödenmiş olması gerekecektir.

5510 Sayılı Yasa ve bu değişiklik tasarısı ile yapılmak istenen, siyasal iktidarın sık sık ifade ettiği gibi sosyal güvenlik sistemini iyileştirmek değil, sosyal devleti ortadan kaldırmaktır. IMF'nin, sermaye çevrelerinin istekleri doğrultusunda sosyal hakları piyasalaştırmaya çalışan AKP, üstüne üstlük bunları "reform" olarak sunmaktadır.

AKP'nin bu tasarısına "reform" demek sadece bir aldatmacadır.

TMMOB, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı ilk gündeme geldiği andan itibaren emek ve meslek örgütleriyle birlikte sürdürdüğü karşı duruşuna ve ortaklaşa yürüttüğü mücadelesine bundan sonra da devam edecektir.

Mehmet Soğancı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

The background of the image is a low-angle, upward-looking shot of a complex industrial facility. It features a dense network of large, grey metal pipes and structural beams. In the lower half of the image, three large, interlocking gears are prominently displayed, each with a bright, glowing center. The overall color palette is dominated by cool blues and greys, with the glowing centers of the gears providing a focal point of light.

TMMOB

Sanayi Kongresi 2007

TMMOB Sanayi Kongresi 2007, Makina Mühendisleri Odası sekretaryalığında düzenlendi...

GEÇMİŞTEN GELECEĞE SANAYİLEŞME PLANLAMA VE KALKINMA

TÜRKİYE İÇİN MODEL ÖNERİLERİ

TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası sekretaryalığında düzenlenen TMMOB Sanayi Kongrelerinin on altıncısı “Geçmişten Geleceğe Sanayileşme Planlama ve Kalkınma, Türkiye İçin Model Önerileri” temasıyla 14–15 Aralık 2007 tarihlerinde Ankara’da İMO Teoman ÖZTÜRK Toplantı Salonu’nda gerçekleştirildi.

Kongrenin açılış konuşmaları Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Ticaret Genel Müdürü Celal Aslan tarafından yapıldı.

“Planlama Olgusu” başlığı altında bir açılış oturumunun yapıldığı Kongrede; “Sanayideki Gelişmelerin Küresel Düzeyde Analizi”, “TMMOB Sanayi Kongrelerinde Önerilenler ve Sanayide Gerçekleşenler (Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım)”, “Planlama Olgusu ile Ülke Deneyimleri”, “Türkiye’nin Planlı Kalkınma Deneyimi ve Alternatifleri”, “İleri teknoloji Kullanımı ve Teknoloji Politikaları”, “Kapitalist Küreselleşme, Kalkınma, Planlama” ana başlıkları altında 7 ayrı oturumda, 24 bildiri sunumu yapıldı, Kongre değer-

lendirmesine ilişkin bir de “Forum” düzenlendi.

Makina Mühendisleri Odası, Kongrede; “TMMOB Sanayi Kongrelerinde Önerilenler ve Sanayide Gerçekleşenler” başlığı altında karşılaştırmalı bir sunum ve “Ülke Örnekleri ile Kalkınma ve Sanayileşme Modelleri” başlıkları altında iki Oda Raporu sundu. Raporların ilkinde Sanayi Kongrelerinde yapılan önermelerle sanayideki uygulamalar arasındaki yakınlık ve mesafelerle Türkiye’nin yakın dönem sanayi politikaları etrafında farklılaşan yönelimlerine göz atıldı. İkinci raporla da planlama, sanayileşme ve kalkınmanın, Arjantin’den Çin’e, İrlanda’ya dek 14 farklı ülkeye ilişkin farklı örnekleri ayrıntılı bir şekilde irdelendi. TMMOB 9. Kalkınma Planı Çalışma Grubu da Kongredeki ilgili oturumda; “Planlamanın Sonu: 9. Kalkınma Planı” başlıklı TMMOB raporunu sundu.

MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz: “KALKINMA YAKLAŞIMLARI TASFİYE EDİLDİ”

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, Kongre açılışında yaptığı konuşmada TMMOB

adına geleneksel olarak iki yılda bir gerçekleştirilen Sanayi Kongrelerinin, bölgesel ve sektörel etkinliklerin finali niteliğinde olduğunu dile getirdi.

Oda tarafından Türkiye'nin 18 ilinde 24 adet kongre, kullatay ve sempozyum gerçekleştirildiğini, katılımcı sayısı yirmi bini aşan bu etkinliklerden süzülen görüşlerin Oda'nın 68 bin üyesinin bilgi birikimini yansıttığını ifade eden Koramaz, her biri 1,5 yılı aşan yoğun çalışmaların ürünü olarak gerçekleşen, örgüt yöneticilerinin, çalışanların, konusunda uzman üyelerin ve yüzlerce bilim insanının emeği ve özveri ile yoğrulmuş bu çalışmaların bir tek amaçla gerçekleştirildiğini, bu amacın; Türkiye'nin sanayileşmesi, kalkınması ve demokratikleşmesi, halkın mutlu ve çağdaş bir yaşam sürmesi olduğuna dikkat çekti. Bütün bu etkinliklerde sunulan çalışmaların ve Kongrede ortaya çıkacak sonuçların, Türkiye'de kamu yararına ve halkın refahına yönelik sanayi politikalarının şekillenmesine, toplumsal bir bilinç oluşturulmasına katkı sunmasını dilediğini belirten Koramaz, Kongrenin bu dönemki temasının "Geçmişten Geleceğe Sanayileşme, Planlama ve Kalkınma, Türkiye İçin Model Önerileri" olarak belirlendiğini, Oda olarak Sanayi Kongrelerine raporlarla gelmeyi gelenekleştirdiklerini söyleyerek, 2003 Sanayi Kongresi'ne "Makina İmalat Sanayi Sektör Araştırması" adlı bir rapor, 2005 Sanayi Kongresi'ne Oda'nın çalışma gruplarıncı "KOBİ'lerin Sanayideki Yeri ve Önemi" konulu bir rapor ile "Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri Bölgeleri, Teknoparklar" konulu bir rapor sunulduğunu anımsattı. Bu raporların güncellenerek 2008'in ilk yarısında kamuoyu ile yeniden paylaşılacağını dile getiren Koramaz, Oda'nın bu Kongreye de iki raporla katıldığını, raporlardan ilkinin "TMMOB Sanayi Kongrelerinde Önerilenler ve Sanayide Gerçekleşenler" in karşılaştırılmalı bir sunumu, diğerinin ise "Ülke Örnekleri ile Kalkınma ve Sanayileşme Modelleri" olduğunu bildirdi.

Planlama, Sanayileşme ve Kalkınmanın Ülke Örnekleri İle Ele Alınması Bir İlk

Birinci raporda Sanayi Kongrelerinin önermeleriyle sanayideki uygulamalar arasındaki yakınlık ve mesafelerle Türkiye'nin yakın dönem sanayi politikaları etrafında farklılaşan yönelimlerine göz atılmış olacağını ifade eden Koramaz, şöyle konuştu: "İkinci raporumuzla da planlama, sanayileşme, kalkınma üçlüsünün Arjantin'den Çin'e ve İrlanda'ya dek farklı örnekleri ayrıntılı bir şekilde irdelenmektedir. Bu kapsamdaki bir çalışma Türkiye'de ilk kez

yapılmaktadır. Yine Kongremizde üst Birliğimiz TMMOB tarafından sunulacak 'Planlamanın Sonu: 9. Kalkınma Planı' adlı raporla planlamada gelinen nokta ilgili oturumda ayrıntılı olarak irdelenecektir. Bizce planlama, sanayileşme ve kalkınma birbirinden ayrılmaz bir üçlüdür. Bu kavramlar yalnızca sanayideki teknolojik gelişmeler veya üretim sürecinde dar anlamdaki bir sanayileşme ile eşleştirilerek tanımlanamaz. Sanayileşme ve kalkınmayı 'sosyal kalkınma' anlayışı içinde, planlı bir yaklaşımla; tarım, çevre, enerji, bilim, teknoloji, istihdam, sağlık, eğitim, gelir, bölüşüm ve tüm diğer alanlara yönelik politikalarla bir bütünlük içinde tanımlamak gerekmektedir. Oysa ülkemizde, özellikle 24 Ocak 1980 kararları ile başlayan süreçte 1982 Anayasası'na da yansıtıldığı üzere kalkınma planlaması devletin temel ve öncelikli görevi olmaktan çıkarılmış ve salt ekonomik bir hüviyete büründürülmüştür. Ekonomik ve sosyal kalkınmanın birlikte gerçekleştirilmesi ve bu amaçla sanayileşmeye öncelik verilmesi gibi uzun erimli hedeflerden uzaklaşmıştır."

Türkiye Sanayisi Eşitsiz Koşullarda Küresel Rekabete Açıldı

Dünya Bankası ile imzalanan beş ayrı yapısal uyum kredi anlaşmasıyla ihracata yönelik sanayi modelinin yanı sıra özelleştirmelerin, kamu yatırımlarının azaltılmasının, para/finans hareketlerinin altyapısının hazırlanmasının, tarımda devlet tekelinin kırılmasının, sağlık, eğitim ve yerel yönetimlerde yeniden yapılanmanın gündeme girdiğine dikkat çeken Koramaz, 1980 sonrası uygulanan ekonomik politikalarla Türkiye genelinde sübvansiyonların büyük ölçüde kaldırıldığını, KİT yatırımlarının durdurulduğunu, büyük ölçekli sanayi kuruluşları ile stratejik kuruluşların özelleştirildiğini, sabit sermaye yatırımlarında gerileme yaşandığını, Gümrük Birliği hedefleri doğrultusunda tüm sektörlerde korumacılığın asgariye indirildiğini ve Türkiye sanayisinin eşitsiz koşullarda küresel rekabete açıldığını kaydetti. Öz kaynaklardan çok ithal kaynakların girdi olarak kullanıldığını belirten Koramaz, "Küresel güçlerin dayattığı iş bölümü ile fason üretim ve taşeronlaşma egemen kılınmış, kaynak tahsisinin piyasalar yoluyla sağlandığı bir sanayi modeline geçilmiştir. Diğer yandan 'küreselleşmeye' şeklinde ifade edilebilecek bir süreç, kalkınma ve planlama yaklaşımlarını dışlayıcı bir içerikle ve yeni 'uyum yasaları' eşliğinde ülkemize dayatılmıştır. Bunun izlerini planlamanın evrildiği noktadan da anlayabiliriz" diye konuştu.

Kalkınma Yaklaşımları Tasfiye Edildi

Bu evrilmeyi son üç kalkınma planının değişen yaklaşımlarından örneklerle vurgulayan Koramaz, kalkınma planları ile ilgili şunları kaydetti: “1996–2000 yıllarını kapsayan 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı, merkezi plandan bölgesel projelere geçme eğilimini yansıtmış; 2001-2005’e ilişkin 8. Plan ise AB ile iş birliği doğrultusunda bölgesel programların uygulanmaya başlanmasını ve bölgesel ‘kalkınma ajansları’nın kurulmasını öngörmüştür. Burada dikkat çeken nokta, merkezi planlardaki merkezi kaynak aktarımının yerini, ‘yerel dinamiklere ve içsel potansiyele dayalı gelişmelere’ bırakmasıdır. Bir anlamda ‘her koyun kendi bacağından asılır’ denilerek ülkemizin, bölgelerimizin kaderi ulusal ve uluslararası güç ve piyasalara terk edilmektedir. Kalkınma ajanslarının altyapıyı geliştirme gibi bir görevlerinin bulunmaması, ajanslarla ilgili düzenlemelerin kamu denetimini dışlaması ve Kamu İhalesi Yasası’nı devre dışı bırakmasıyla, sanayi ve çevre tamamen serbest piyasa faktörlerinin etkisi altında, tam bir talan ve rant alanına dönüşecektir. Önce ertelenip, sonra 2007–2013 için yedi yıllık olarak hazırlanan 9. Planda ise kalkınma değil; ‘gelişme eksenleri’ öngörülerek bu yaklaşım daha da so-

mutlanmıştır. Kısacası Türkiye’nin 1960–1980 arası kalkınmasını sağlayan plan/planlama, kalkınma, sosyal devlet kavram ve yaklaşımları tasfiye edilmiş; kalkınma sonucunu vermeyen ‘sürdürülebilir büyüme’ benimsenmiştir.”

Ekonomi Sıcak Para İle Döndürülüyor

“Sıkça sözü edilen ekonomik büyüme hangi sektörlerde olmaktadır? Toplumun geniş katmanlarını nasıl etkilemektedir? İşçinin, çiftçinin, memurun, esnafın, çeşitli meslek gruplarının reel geliri ne ölçüde artmıştır?” sorularını yönelten Koramaz, bu soruların yanıtlarının “büyüme”nin içeriğini de belirleyecek önemde olduğunu dile getirdi. Makina mühendislerinin ağırlıklı olarak çalıştığı makina imalat sektörünün büyüme oranlarında ciddi bir düşüş görüldüğünü kaydeden Koramaz, 2002 yılında yüzde 21,3 olan büyüme oranının 2006 yılında yüzde 13,1 olarak gerçekleştiğini belirtti. Sektör ihracatının 2002 yılında yüzde 2,1’den 2006 yılında yüzde 5,7’ye çıktığına dikkat çekerek, ihracat artış hızının yıllara göre düşüş gösterdiğini söyledi. Makina sektörü ithalatının ise 2002 yılında yüzde 6,5 iken; 2006 yılında iki katını aşarak yüzde 13,9 olduğuna dikkat çeken Koramaz, iç piyasadaki ithal makina oranının da 2002 yılında yüzde 40 iken; süre-

li artarak 2006 yılında yüzde 53'e ulaştığını bildirdi. Sanayi sektörlerinin geneline bakıldığında da durumun çok farklı olmadığını dile getiren Koramaz, şöyle konuştu: "GSMH artış hızı, 1991 sonrasında ithalat artışının gerisinde kalmıştır. Sanayi üretiminin özellikle ihracata yönelik bölümünde, ham maddelerin önemli bir bölümü ithalata karşılansmaktadır. İthalat ham madde girdi oranı imalat sanayi ortalaması 2002 yılında yüzde 60,1 iken; bugün yüzde 73'lere çıkmıştır. Yani ihracatımız da daha hızlı bir şekilde artan ithalata bağımlı kılınmıştır. Bu durum, genel mali tabloyu da birebir yansıtmaktadır. Cari işlemler açığının 2007 yılında 40 milyar dolara çıkacağı tahmin edilmiş olup, GSMH'mizin yüzde 10'una karşılık gelmektedir. Bu açık, sürekli büyüyen dış borçlarla kapatılmakta; ekonomi sıcak para ile döndürülmektedir. Ülkemiz sıcak paranın ve spekülasyon sermayenin boyunduruğu altına sokulmuştur.

Borsaya 1000 dolar olarak gelen para hiçbir katma değer yaratmadan bir yıl sonra 1.470 dolar olarak geri dönmekte, 'yüksek faiz-değerli YTL' kaskacıyla ülke kaynakları spekülasyonlara aktarılmaktadır. İmalat sanayi ihracatının teknolojik açıdan sınıflandırılmasında ise 1980'den günümüze kaynak yoğun ürün yüzde 65,2'den yüzde 16,1'e düşmüş, emek yoğun ürün 22,7'den 43,8'e çıkmıştır. Bilim-teknoloji yoğun ürünler ise yüzde 0,2 düzeyinde sabit kalmıştır. Bu son derece olumsuz bir tablodur. Ülkemizde uygulanan sanayi politikaları, bilimi ve teknolojiyi dışlayarak, ucuz iş gücünü sanayinin tek temel rekabet aracı haline getirmiştir."

20 Milyon 600 Bin İnsan Görmezden

Geliniyor

Övünülerek bahsedilen doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ise ağırlıkla bankacılık, sigortacılık, inşaat, ulaştırma, ticaret, hizmet ve turizm sektörlerinde yoğunlaştığına vurgu yapan Koramaz, bu yatırımların üretici olmadığını; rantı büyük, kârı fazla olan alanları oluşturduğunun altını çizdi. Özellikle İstanbul'a Orta Doğu ve AB sermayesinin yatırım yaptığını belirtti. Bu yatırım için imar planlarının değiştirildiğine, belediye hizmetlerinin getirildiğine ve kentsel dönüşüm projeleri ile mahallelerin ortadan kaldırıldığına dikkat çeken Koramaz, böylece uluslararası sermaye ve yerli ortaklarına yeni rant alanları yaratıldığını ifade etti. 2006 yılında sanayi sektörlerine yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının miktarının yalnızca 1,9 milyar dolar olduğunu, bunun da toplamın

yüzde 9'unu oluşturduğunu kaydeden Koramaz, bunun da yeni yatırımlara oranının yüzde 20'yi geçmediğini belirterek; "Ancak bu kontrolsüz yatırımlarla banka sermayesinin yaklaşık yüzde 42'si ile sigorta sermayesinin yaklaşık yüzde 54'ü yabancı sermayenin eline geçmiştir. Dolayısıyla bütün ekonomik programlarda belirtilen sanayi için yabancı yatırımın cezbedilmesi hususu da ülkemizin lehine işlememektedir" dedi. Sıkça bahsedilen ekonomik büyümenin istihdama yansımadağını söyleyen Koramaz, 2002-2006 yılları arasında sanayide yüzde 16 oranında bir istihdam düşmesinin söz konusu olduğunu dile getirerek, "Sanayide çalışanlar, bu sektörde yaratılan katma değerden daha az pay almaktadırlar. Biz mühendislerin, sanayi katma değeri içindeki ücretlerinin toplam içindeki payı da son 10 yıl içerisinde yüzde 35,2 oranında azalmıştır. Yine mühendislik ücretleri, Birleşmiş Milletler geçim standartları endeksine göre son on yıl içinde yüzde 56,8 oranında düşmüştür. Diğer bir deyişle; mühendisler katma değerden daha az pay almaktadırlar ve görece on yıl içinde yoksullaşmışlardır. Yani sözü edilen büyüme ithalat ve rant kesimlerinin büyümesidir. Sıcak para, düşük kur, yüksek faiz ve yanlış ithalat politikalarına dayalı ekonomik büyümenin nimetleri en üstteki yüzde 10'u bulan kesimler tarafından paylaşılmaktadır. Zira istihdam azalmakta, işsizlik artmakta, çalışanların reel gelirleri düşmektedir. Yoksulluk sınırındaki 15 milyon insan ile 5,6 milyon işsiz insan görmezden gelinmektedir" şeklinde konuştu.

Türkiye Bir Tercih Yapmak Zorunda

Türkiye'deki işletmelerin çoğunun KOBİ boyutlarında; küçük ölçekli, geri teknoloji ile çalışan ve fason üretime ağırlık veren firmalar olduğunu, ana şirkete ya da ihracat yapılan dış firmaya bağımlı bir durumda olduklarını anımsatan Koramaz, bağımsız bir tedarik ve pazarlama sistemleri bulunmadığını belirtti. Yönetim ve organizasyon zaafı olduğunu bildirerek, rekabet güçlerinin düşük olduğunu ifade eden Koramaz, özgün ürün ve tasarıma yönelik bir yetenekten de yoksun olduklarını dile getirdi. AR-GE harcamalarının şirket cirolarının yüzde 0,5'i seviyesinde olduğunu, şirketlerde hizmet içi eğitimin yok denecek düzeyde bulunduğunu bildiren Koramaz, Türkiye'nin önünde iki seçenek olduğunu ve yapacağı tercihe göre ya küresel güçlerin baskılarına boyun eğerek fason üretime yönelik taşeron bir yapılanmayı kabul edeceğini ya da sanayileşme ve sosyal kalkınma hedeflerine öncelik vererek, küresel güçlerin baskısından bağımsız bir şekilde küresel rekabet-

te yer alacağını kaydetti. Koramaz konu ile ilgili şöyle konuştu: “Sanayi KOBİ’lerinin yüzde 46,5’inde mühendis çalıştırılmamakta, yüzde 22,3’ünde ise yalnızca bir mühendis istihdam edilmektedir. Bu durum küresel rekabet koşullarında zorlu bir mücadele veren KOBİ’lerin taşeronlaşmasını daha da hızlandırmaktadır. Oysaki küresel rekabette ayakta kalabilmek için AR-GE altyapısının oluşturulması, yeni ürün geliştirme faaliyetlerini yürütecek mühendislik birimlerinin kurulması gerekmektedir. Bu konu bir devlet politikası olarak ele alınmak zorundadır. Türkiye, küresel güçlerin bize biçmiş olduğu fason üretime yönelik taşeronlaşmış sanayi işletmelerinden oluşmuş bir yapılanmayı kabul edecek midir? Yoksa Türkiye, sanayi elbisesini yeni bir modele göre; sanayileşme ve sosyal kalkınma hedeflerine yönelik bir biçimde mi oluşturacaktır? Ülkemizin kaynakları, küresel güçlerin baskısından bağımsız bir şekilde değerlendirildiğinde, Türkiye küresel rekabette yer alabilecek potansiyellere sahiptir. Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve inovasyona ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayileşme politikaları uygulandığında durum değişecektir. Böylece sanayi yatırımlarında daha rasyonel seçimler yapılabilecek, ülkenin doğal kaynakları daha iyi

değerlendirilebilecek, emek ve kaynak yoğun üretimden ileri/yüksek teknoloji yoğunluğu olan bir üretim ve sanayi yapısına ulaşılacaktır. Planlama, sanayileşme ve kalkınmada halkçı, toplumcu bir model ve bağımsız bir siyasi irade ile bunu gerçekleştirmek olanaklıdır.”

“İnançlarımızı ve Düşlerimizi Paylaşın”

Konuşmasının sonunda, kendisinin Odanın inandıklarını ve inanarak yapmaya çalıştıklarını özetleyerek salonda bulunan dinleyicilerle paylaştığını aktaran Emin Koramaz; sanayileşen, üreten bir Türkiye’nin gerçekleşmesi için inançlarının ve düşlerinin paylaşılması, katkıda bulunulması çağrısında bulunarak, konuşmasını şöyle tamamladı: “Biliyorum ki bir kişi, bir grup inanıyorsa bu sadece bir düşüdür. Pek çok kişi birlikte inandığında bu yeni bir geleceğin başlangıcıdır. Sanayileşen, üreten bir Türkiye için inançlarımızı, düşlerimizi paylaşmanızı ve gerçekleşmesine katkıda bulunmanızı diliyoruz. Sanayi Kongremizin bu yönde duyarlılıklar geliştireceği ve Türkiye’nin sanayileşmesine katkı sağlayacağı inancıyla sözlerimi tamamlayıp ve Kongremizin gerçekleşmesinde emeği geçenlere teşekkür ediyorum.”

TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı: “ULUSAL BİR YOL HARİTASI ÇİZİLMELİ”

Kongre açılışında konuşan TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı; mühendisliğin, bilim ve teknolojiyi insanla buluşturan bir meslek olduğunu belirterek, TMMOB örgütünün odağında, öznesinde insanın olduğu bir mesleğin uygulayıcılarının örgütü olduğunu, insan odaklı olmasından dolayı, mühendislik mesleğinin onurlu; ama bir o kadar da sorumlulukları olan bir meslek olduğunu vurguladı. Kendilerinin bir yandan insana karşı işlenmiş suçlara karşı çıktıklarını, öte yandan da insana olan sorumluluklarını bildiklerini ve sorumluluklarının gereklerini yerine getirmeye çalıştıklarını kaydeden Soğancı, diğer yandan da üyelerinin bilimsel temele dayanan çalışmalarını, bilim insanlarının çalışmaları ile birleştirdiklerini ve örgütün deneyimlerinin süzgecinden geçirdiklerini dile getirdi. Ülkenin sorunlarını bu şekilde tespit ettiklerini, çözüm önerilerini sunduklarını ifade eden Soğancı, meslek alanları üzerinden Türkiye gerçeklerini ortaya koyduklarını ve bir yandan da üyelerinin haklarının elde edilmesine, taleplerinin gerçekleşmesine yönelik çabalarda bulduklarını anımsatarak, “Öte yandan da mesleki denetimin vazgeçilmez ön koşulu olarak gördüğümüz bir çalışmayı; üyelerin uzmanlaşması ve belgelenmesine yönelik çalışmaları da sürdürüyoruz. Biz, sorunlarımızın toplumun ve halkın sorunlarından ayrı tutulamayacağını da biliyoruz. Sıkıntılı, sancılı, sorunlu bir ülkede yaşıyor olmanın tüm sonuçları mühendis kimliğimizle birlikte, yurtaş kimliklerimiz dolaısıyla yine bizi buluyor. Bunun için yazdıklarımızın sonunda, kamuoyuna duyurularımızın sonunda mutlaka

‘kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz’ diyoruz” şeklinde konuştu.

“Paylaşılan Bilgi En Değerli Bilgi Oluyor”

Düzenlenen Sanayi Kongresi ve benzeri kongrelerin bu çabaların gerçekleşmesine yönelik çalışmaların önemli bir kesişme noktasını oluşturduğunu vurgulayan Soğancı, TMMOB ve bağlı odalarının, iki yıllık çalışma dönemlerinde iki yüzü aşkın etkinlikle kamuoyu önüne çıktıklarını belirtti. TMMOB'nin mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda Türkiye'deki mühendisleri, mimarları ve şehir plancılarını temsil etmek; onların hak ve çıkarlarını halkın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek; mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmakla yükümlü olduğunun altını çizen Soğancı, TMMOB'nin bu amaçla meslek alanları ile ilgili gelişmelerin ve politikaların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını derinlemesine kavramak, yorumlamak ve toplumu bilgilendirmek zorunda olduğuna dikkat çekti. “Bu nedenle de TMMOB, bu politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirir, bunların yaşama geçirilmesi için mücadele eder ve bunların gereği olarak en genel anlamda bağımsız ve demokratik bir Türkiye'nin yaratılması yönündeki çalışmalarını bütünsel bir anlayışla ve etkinleştirerek sürdürür” diyen Soğancı, TMMOB'nin yıllardır üzerine düşeni yaparak; yerel ve merkezi iktidarları, meslek alanları ile ilgili ve sürekli olarak, bugünkü gibi topladığı kongrelerin sonuç bildirimleri ile uyardığını kaydederek; “Bu etkinliklerimizde bilim insanlarının ve uzmanların yoğun emek harcayarak oluşturduğu bilgi erişilebilir ve ulaşılabilir hale geliyor. Bilgi bu etkinliklerimizde paylaşılıyor. Bizce paylaşılan bilgi en değerli bilgi oluyor. Görüşler, bilimin ve tekniğin ışığında çalışmalarını sürdüren TMMOB'nin 50 yıllık birikiminin süzgecinden geçiriliyor ve sonuçları kamuoyuna duyuruluyor. Ama ne yazık ki, duyurulan sonuç bildirimlerinde yazılanlar her zaman sadece yerel ve merkezi iktidarların ‘uyarılması’ şeklinde oluyor” dedi.

Sanayi Kongreleri “Türkiye'nin Fotoğrafını Ortaya Koyuyor

Konuşmasında Sanayi Kongrelerinin tarihi hakkında bilgi veren Soğancı, kongreler hakkında şu bilgileri verdi: “TMMOB ortamında 1962'den bu yana düzenlenmekte olan ve bu kez on altıncısı düzenlenen bu Sanayi Kongre-

mizin ana başlığı 'Geçmişten Geleceğe Sanayileşme, Planlama ve Kalkınma Türkiye İçin Model Önerileri'. TMMOB ortamında Sanayi Kongreleri; 1962, 1964, 1972, 1974, 1976 tarihlerinde Makina Mühendisleri Odası yürütücülüğünde gerçekleştirildi. Türkiye'nin o günkü koşullarında bir süre ara verildikten sonra; gene Makina Mühendisleri Odası yürütücülüğünde düzenli bir şekilde sürdürüldü. 1987, 1989, 1991, 1993, 1995, 1999, 2001, 2003 ve 2005 yılında düzenlenen Sanayi Kongrelerinin her birinin konu başlıklarına baktığınızda; aslında bu kongrelerin bir 'Türkiye fotoğrafını' da ortaya koyduğunu görürsünüz."

Küreselleşme Politik ve Toplumsal Dengeleri Bozuyor

Makina Mühendisleri Odası Başkanı Emin Koramaz'ın sözlerine ilave olarak 2007 Sanayi Kongresi'nin girişi olarak, 2005 Sanayi Kongresi'nin Sonuç Bildirisinden yaptığı alın-tuları dinleyicilerle paylaşmak isteğini dile getirerek şunları aktardı: "Bu kadar yıldan sonra ve özellikle kapitalist küreselleşme çağına geldiğimizde örneğin, geçen kongrenin sonuç bildirisinde birkaç paragrafta Türkiye şöyle resimlenmiş: 'Ülkemiz ve sanayimiz aleyhine gelişen küresel güçlerin yarıştığı rekabetin, sanayileşmeyi büyük çapta etkilediği günümüzde yalnızca sanayi üretimiyle kalkınma, refah ve istihdam gerçekleşemeyecektir. Zira küreselleşme, içinde yaşadığımız döneme damgasını vuran kapitalizmin, çok uluslu şirketler aracılığıyla dünya boyutunda kurduğu ekonomik egemenliğin son aşaması olarak gelişmiş ülkeler lehine mal, hizmet ve sermayeyi ülkeler arasında olağanüstü bir hızla dolaştırarak, gelişmekte olan ülkelerin ekonomisini, sanayisini ve şüphesiz çalışanlarını büyük çapta etkilemekte. Politik ve toplumsal dengeleri bozarak, gelir dağılımını kötüleştirmektedir. Spekülatif sermaye, olağanüstü boyutlara ulaşarak verimli sermaye yatırımlarını önlemekte, işsizliği artırarak neden olduğu ekonomik krizlerin yıkıcı etkileriyle çalışanları yoksullaştırmaktadır.

Türkiye AB'ye Aday Ülkeler Arasında Gümrük Birliği'ni Gerçekleştiren Tek Ülke

Ülkelerin kalkınmasında, sanayileşme en önemli kriterlerden biridir. Bugün de Türkiye'nin gelişmiş bir ülke olmasının yolu, sanayileşmede izlenecek doğru politikalardan, teknolojiye yenilikçi çalışma ve AR-GE'den geçmekte, kaynakların doğru ve etkin kullanımıyla, yatırımların ülke boyutunda gerçekleştirilmesiyle mümkün olabilmektedir.

Türkiye sanayisinin ayakta kalabilmesi ve rekabet gücünü arttırması, yeni teknolojileri kullanabilir ve üretebilir bir hale gelmesine bağlıdır. AB ile müzakere sürecine girmiş olan Türkiye için çok önemli konulardan biri de Gümrük Birliği'ne, sanayiye ve sanayileşmeye ilişkin dosyalardır. Türkiye, AB'ye aday ülkeler arasında Gümrük Birliği'ni gerçekleştiren tek ülke olarak istisnai bir duruma sahiptir. Türkiye, AB'nin Gümrük Birliği'ne girdiği tek büyük ülke olarak, eşitsiz koşullarda AB ile aynı ticaret politikasını uygulamaktadır. Bu durumdan tüm sanayi sektörlerimiz olumsuz etkilenmiştir. Korumacılık oranlarının düşürülmesi önemli ihracat sektörlerimizde bile krizin yaşanmasına neden olmuş, atıl kapasite ve artan maliyetlerle bunalm derinleşmiştir.

Türkiye "İkinci El Makina" İle Doldu

Tek tarafı anlaşmaların, Türkiye sanayisine zarar verdiği bir kez daha ortaya çıkmıştır. Gümrük Birliği ile AB'de yeni pazar imkânları elde edeceği yanılsamasını yaşayan sanayimiz, geçen on yıl içerisinde 50 milyar dolardan daha fazla değerde AB teknoloji ve altyapısına yatırım yapmış, bu yatırımlar makro bir programa, planlama ve fizibiliteye dayanmadığı için sonuç hep olumsuz olmuş, ölü yatırımlara dönüşmüştür. Birçok alt dala aşırı yatırım yapılırken, bazı dallara hiç yatırım yapılmamış, ülkemiz ithal ve ikinci el makine ile dolmuştur. Küreselleşmenin emeği baskı altına alan stratejisine karşı, en azından belirli ilkelere sahip çıkılması gerekmektedir. İstihdamın bir hak olarak kabulü, çalışma saatlerinin en aza düşürülmesi, çalışmanın doğayı tahribinin en aza indirilmesi, her türlü ayırım-

çılığın ortadan kaldırılması, sadece fırsat eşitliğinin değil, eşitliğin kendisinin bir değer olarak kabulü. Üretimin hem işçiler hem de çevre hakkını içerecek biçimde maksimum demokratik kontrolü, tüketimin, eğitim, sağlık, ulaşım ve rekreasyonu da içerecek biçimde toplumsallaştırılması, bu ilkelerin en önemlileridir.

“Müzakere Süreçleri Tamamlanıncaya Kadar Gümrük Birliği Anlaşması Askıya Alınmalı”

Birlik ve bağlı Odalarının tüm karşı çıkış ve uyarılarına karşın, tek yanlı olarak imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması'nın ve ardından uygulanan teslimiyetçi politikaların, ülkemizi getirdiği yer ortadadır. Bu nedenle tam üyelik müzakere süreçleri tamamlanıncaya kadar Gümrük Birliği Anlaşması mutlaka askıya alınmalıdır. Aynı yanlış politikalar, AB üyelik müzakere süreçlerinde sürdürülmemelidir. İçinde bulunduğumuz bilgi kirliliği ve yönlendirme ortamına ivedilikle son verilerek, tarama konusu olan 35 başlıktaki müktesebat değişikliklerinin, ülkemiz geleceğine etkileri tüm alanlarda ve tüm sektörlerde şeffaça tartışmaya açılmalı, izlenmesi gereken politikalar oluşturulmalıdır. Küreselleşme süreç ve politikalarının, ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel ve benzeri tüm düzlemlerde yıkım ve tahribatına karşı durabilmek için ülkemiz öncelikle ve stratejik öngörüyle tüm alanlarda ve tüm sektörlerde kendi coğrafyasına uygun politikalarını oluşturmalıdır. Bilim ve teknolojiye yetkinleşmeli ve bunu ülke ölçeğinde toplumsal ekonomik faydaya dönüştürmeli, bu amaçla da bu ülke topraklarına has bir strateji belirlenmelidir. Yıllardır uluslararası para kuruluşlarının güdümünde uygulanan ekonomik ve sosyal politikalarla, üretimi, yatırımı, sanayilemeyi, bilimi, teknolojiyi, mühendisi, insanı dışlayan bu uygulamalar terk edilmeli, kamu yararını gözeten planlama yönelimi benimsenmelidir. —Az önce örneklerini Sevgili Başkanım da verdi- örneğin; bir sanayi envanteri çıkartılarak ülke sanayinin maddi ve ekonomik varlığının durum tespitleri yapılmalı, kaynakları buna göre en rasyonel biçimde kullanacak destek ve teşvikler saptanmalıdır. Sanayi katma değerini ekonominin tüm sektörleriyle dengeli bir biçimde artırarak, yüksek katma değerli ürünleri ihraç edebilecek alt sektör ve teknolojiler desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.”

“Yeter ki Siyasi Karar Vericiler Kulaklarını İyice Versinler”

Konuşmasının sonunda mühendislik altyapısının, AR-GE ve

teknolojik gelişmenin küresel rekabette önemli bir rol oynamasından hareketle bilim ve teknoloji seferberliğinin başlatılması gereğinin altını çizen Mehmet Soğancı, Türkiye’de mühendislik hizmetinin niteliğinin yükseltilmesi için de ulusal bir yol haritası çizilmesi gereğine işaret ederek, Sanayi Kongrelerinde dile getirilen bilimsel önerilerin siyasi karar vericilerin kulaklarını iyice vermeleri durumunda gerçekleşebilir olduğuna vurgu yaptı. TMMOB ve bağlı odalarının insana dair görevlerini yapmaya devam edeceğini dile getiren Soğancı, konuşmasını şöyle tamamladı: “Ülkemizde mühendislik hizmetinin niteliğinin yükseltilmesi için temel eğitimden başlayarak üniversite, oradan da meslek içi eğitime ve işletmelerin nitelikli kadro istihdamına kadar uzanan ulusal bir yol haritası çizilmelidir. Bölgelerarası dengeyi kuracak ve gelir dağılımını adil bir biçimde kalkınmada öncelikli yörelere yayacak politikalar oluşturularak, organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi siteleri bu önceliğe göre gerçekleştirilmelidir. Sanayinin gelişmesini ve ekonomik büyümeyi en geniş toplumsal tabana yayacak refah ve istihdam sağlayacak kamu yararına bir yatırım ve üretim planlanması yapılmalıdır. Sanayi Kongrelerinde buna benzer gerçekçi öneriler; ‘istenirse yapılabilir, istenirse emekten ve halktan yana bir strateji izlenebilir’ şeklinde çok sayıda bilimsel öneri vardır, bunların gerekçeleri hazırdır, yeter ki siyasi karar vericiler bunlara kulaklarını iyice versinler.

Birliğimizin ve Odamızın sözü insana dairdir, yaşama dairdir, Türkiye’nin aydınlık geleceğine dairdir. Herkesin bunu böyle algılaması gerekir. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği ve bağlı Odalarımız, insana dair görevlerini yapmaya devam edecektir.”

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sanayi Genel Müdür Yardımcısı Celal Aslan: “BATIK BANKALARIN TÜRK MİLLETİNE FATURASI 156 MİLYAR DOLAR”

Konuşmasında yurt içinde ve yurt dışında işletme mastırı yapmış, 40 yıldır kamuda orta ve üst düzeyde görev almış bir makine mühendisi olarak, “nedir bu memleketin sıkıntısı” ile ilgili konuşmak istediğini dile getiren Sanayi Genel Müdür Yardımcısı Celal Aslan; bugün Türkiye’nin ihracatının yüzde 89’unun sanayi ürünlerinden olmasının temelini 1923-38 yılları arasında Cumhuriyeti kuranlarca atıldığını belirtti. Kongrenin devam edeceği iki gün boyunca Türkiye sanayisine ilişkin verilerin konuşmacılarca dile

getirileceğine olan inancını dile getiren Aslan, öncelikle mühendisliğin ortaya koyulması gerektiğine dikkat çekti. Herhangi bir malın uluslararası rekabetini sağlayan beş temel unsur olduğunu iddia eden Aslan şöyle konuştu: “Öncelikle mühendisliğimizi ortaya koyalım; herhangi bir malın uluslararası rekabetini sağlayan beş temel unsur vardır. Birincisi, o mal en kaliteli olacak. İkincisi, son derece ucuz olacak. Üçüncüsü, yeterli miktarda olacak. Dördüncüsü, zamanında o ihtiyacı karşılayacak. Beşincisi ise o ürün estetik, yani güzel ya da kozmetik olacak. Bu beş temel özelliğe sahip bir ürün, hangi ülkede veya bölgede üretilirse üretilsin, hangi tedbirler alınır alınmasın, mutlaka gider hedefini bulur. Nasıl olacak bu? Ben, Bakanlıkta 16 senedir Genel Müdür Yardımcısıyım, 16 Bakan ile çalıştım, öncesinde 10 sene Bilim ve Teknoloji Daire Başkanıydım. Ondan önce de Makina Kimya Endüstrisi Kurumu’nda, ÇINKUR’da, Türkiye Demir-Çelik İşletmeleri gibi çeşitli kurumlarda Teknik Müdürlük ve Başmühendislik yaptım. Hepimiz meslektaşız, meseleyi burada çözeceğiz. Biraz önce söylediğim beş temel karakteristiğin çekirdeği acaba nasıl oluyor, bunu nasıl yapacağız? İşte bu mühendislik formasyonu oluyor. Saydığımız beş temel karakteristiği ya da özelliği taşıyan ürün, bir imalat aşamasından geçiyor.”

Türkiye Bir Tek Cam Sanayisinde AB Üyesi Oldu

Kongrenin başlığına hayran olduğunu dile getiren Aslan, bundan daha güzel bir başlık atılmayacağını “Benim ülkemin geçmişten geleceğe dönük resmini tam olarak ortaya koyan bir kongre başlığı” sözleriyle vurguladı. Türkiye’nin bir tek üründe Avrupa Birliği’nin tam üyesi olduğunu kaydeden Aslan, üyesi olabildiği tek ürünün de cam olduğunu iddia etti. Bunun nedenini soran Aslan, yanıtını da kendisi vererek, “1934’te Büyük Atatürk, Paşabahçe’de o fabrikayı kurduğu zaman bir araştırma geliştirme birimi kurmuş ve Allah’tan kimse oraya dokunmamış. Burası o kadar büyümüş ki Avrupa Birliği, Amerika ve Japonya rekabeti karşısında boğuluyor, o sektörde rekabet edemez, korkunç bir sıkıntıya düşüyor. Yanı başında bakıyor ki Türkiye teknoloji üretiyor, yalvar-yakar Türkiye’yi sektör başkan yardımcısı yaptılar. 1988 tarihinde basında çıkan bir haberde “Türk cam sanayi Avrupa Birliği’ne girdi” denilmişti. Niye girdi? Çünkü 1934 yılında kurulan biriminde araştırma-geliştirme yapıyor, teknoloji üretiyor” diye konuştu.

“Batık Bankaların Devlete Maliyetinin 156 Milyar Dolar Olduğunu Başbakan Açıkladı”

Konuşmasında devletin kurumsal işleyişi ve batık bankalara da değinen Aslan, serbest piyasa ya da pazar ekonomisinde en güçlü kurumun devlet olduğunu söyledi. Serbest piyasa ekonomisinin özünün rekabet olduğuna dikkat çeken Aslan, rekabeti ve rekabetin devlete olan ilişkisini şu benzetme ile açıkladı: “Rekabet, diyelim ki; 10 kişi koşmaya başladı ve içlerinden birisi ‘ben bu koşuyu tamamlayamayacağım’ diyor, başlıyor hinoğlu hinlik yapmaya. Geriye kalan 9 kişi toplanıp da bu hinoğlu hinlik yapanı elimine etmeye kalktığı zaman, orada kargaşa çıkar, onlar da koşuyu bırakır. O dokuz kişinin nam ve hesabına, hinoğlu hinlik yapanın derhal elimine edilmesi lazım en hızlı şekilde. İşte onun adına “devlet” deniliyor. Tabii elimine etmek için kullandığı bir takım polisiye tedbirin adı değil sadece; yasaları, emniyeti, belediyesi, bakanlıkları gibi bütün sistemin adına “devlet” deniyor.

Bu elimine etme olayı da Amerika’daki gibi olacak. 1962 yılında, Maliye Bakanlığı Müsteşarlığı yapmış birisi Amerika’ya gitmiş, devlet her türlü masrafını ödüyor, eşini de götürmüştü. Cep harçlığı o zaman 75 dolarmış, sonradan Özal zamanında 850 dolara çıkarıldı. Geçinme derdi; bakıyor ki Broadway’de ‘500 dolar getirene, 6 ay sonra 1000 dolar ödenir’, üniversite kampüsüne dönüyor, buluyor buluşturuyor, ertesi gün gidiyor, çıkıyor üçüncü kata bir bakıyor ki orası mühürlenmiş ve altında da bir not ‘Amerika’da ticaret, dolandırıcılık asla!’ Türkiye Cumhuriyeti’nin Kızılay’ında çaycıların neler yaptığını, hangi bankerlik sis-

temi olduğunu geçiyoruz. İç boşaltılan 21 bankanın, devlet tarafından el konulan bankanın Türk Devleti'ne, Türk Milleti'ne maliyeti Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı'nın itirafıyla 'batan bankaların faturası 156 milyar dolar.' Neden? Türk Ticaret Bankası ve Bankalar Kanunu'na göre devleti temsilen iki kişi var hem yönetimde hem denetimde. Kim? Seçilemeyen belediye başkanı, milletvekili olmayan eski bakan, eski milletvekili, emekli paşa. Düşünebiliyor musunuz, Türk Milleti'nin parasının emanet edildiği 156 milyar dolar, benim değil; Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanlık makamında oturan kişinin beyanı. Söylenecek çok söz var ama; programı fazla aksatmamak için Bakanlığımızı davet ettiğiniz için teşekkür ediyorum, bu kongrenin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Genç arkadaşlara, genç meslektaşlarıma da 'lütfen cesur olun' demek istiyorum. Kimseye hakaret etmeyin; ama söyleyeceğiniz sözü de söyleyin. Çünkü o sözler söylenmediği zaman, zamanında belki bizler de söyleyemedik; ama bizler yolun sonuna geldik, bunları söyleyemezsek, bunları ifade etmezsek, gerçekten bu ülkenin havasını teneffüs etmiş, ekmeğini yemiş, A'yı B'yi bu ülkede öğrenmiş birileri olarak, huzur içerisinde olamayacağımızı düşünüyorum."

TMMOB SANAYİ KONGRESİ

2007 SONUÇ BİLDİRGESİ YAYIMLANDI

TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası sekretaryalığında düzenlenen TMMOB Sanayi Kongrelerinin on altıncısı, "Geçmişten Geleceğe Sanayileşme Planlama ve Kalkınma, Türkiye İçin Model Önerileri" temasıyla 14-15 Aralık 2007 tarihlerinde Ankara'da İMO Teoman Öztürk Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilmiştir.

Açılış konuşmalarının ardından "Planlama Olgusu" konulu bir açılış oturumunun yapıldığı Kongrede 7 ayrı oturumda; "Sanayideki Gelişmelerin Küresel Düzeyde Analizi", "TMMOB Sanayi Kongrelerinde Önerilenler ve Sanayide Gerçekleşenler (Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım)", "Planlama Olgusu ile Ülke Deneyimleri", "Türkiye'nin Planlı Kalkınma Deneyimi ve Alternatifleri", "İleri Teknoloji Kullanımı ve Teknoloji Politikaları", "Kapitalist Küreselleşme, Kalkınma, Planlama" ana başlıkları altında 24 bildiri sunumu yapılmış, son olarak da kongre değerlendirilmesine ilişkin bir "Forum" düzenlenmiştir.

Makina Mühendisleri Odası, Kongremize iki rapor sun-

muştur. Bunlardan biri "TMMOB Sanayi Kongrelerinde Önerilenler ve Sanayide Gerçekleşenler" in karşılaştırmalı bir sunumudur. Diğeri de "Ülke Örnekleri ile Kalkınma ve Sanayileşme Modelleri" Oda Raporudur. Raporların ilkinde Sanayi Kongrelerimizin önermeleri ile sanayideki uygulamalar arasındaki yakınlık ve mesafeler ile ülkemizin yakın dönem sanayi politikaları etrafındaki farklılaşan yönelimlerine göz atılmıştır. İkinci raporla da planlama, sanayileşme, kalkınmanın Arjantin'den Çin'e ve İrlanda'ya dek 14 farklı ülkeye ilişkin farklı örnekleri ayrıntılı bir şekilde irdelenmiştir.

TMMOB de Kongreye, "Planlamanın Sonu: 9. Kalkınma Planı" başlıklı rapor ile planlamada gelinen noktayı ilgili oturumda sunmuştur.

Bütün bu oturumlarda sunulan bildirimler ve yapılan konuşmalar ile forumda dile getirilen görüşlerden hareketle hazırlanan aşağıdaki Sonuç Bildirgesi kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Küresel rekabetin alabildiğine hızlandığı, sıcak para dolaşımının olağanüstü boyutlara eriştiği, kâr, rant ve sömürüye odaklı bugünkü ortamda, Türkiye bu gelişmelerden etkilenen ülkelerin başında yer almaktadır. Bu da ekonomimizin kırılganlığını artırıp, dışa bağımlılığını pekiştirmektedir. Türkiye iç inisiyatifini kaybetmiş, ipleri küresel finans çevrelerine bırakmıştır.

Türkiye'nin tarihsel yapısı içinde sanayileşme ele alındığında, nereden nereye geldiğimiz daha net görülebilecektir.

1930'lu yıllarda başarılı olmuş Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı ile savaş koşulları nedeniyle uygulanamayan İkinci Plan hariç, yakın dönem Türkiye'sinde planlamanın geçirdiği evrim, bugün benimsenen temel yönelimler ile sanayideki mevcut durum arasındaki bağlara ana hatları ile değinmek yararlı olacaktır.

İthal ikameci bir sermaye birikimi ve sanayileşme modelinin izlendiği planlı kalkınmanın 1963-1977 arasında kapsayan ilk üç döneminde, geniş çapta uygulanan "teşvik tedbirleri" ile yatırımlara kaynak aktarımı yapılmış, sanayi "lokomotif sektör" olarak belirlenmiş, ekonomik ve sosyal kalkınmanın birlikte gerçekleştirilmesi, hızlı bir büyüme ve sanayileşmeye öncelik verilmesi gibi uzun erimli hedefler belirlenmiştir.

1979–1984 dönemine ilişkin Dördüncü Plan ise ekonomik, politik krizler ve 1980’de benimsenen yeni yönelim nedeniyle askıya alınmış veya durdurulmuştur. 24 Ocak 1980 kararı uyarınca, 1985–1989 dönemi Beşinci Kalkınma Planı’ndan itibaren Türkiye planlamada da serbest pazar ekonomisinin egemenliğine girmiş, planlamanın düzenleyici ve yönlendirici yönü büyük ölçüde zedelenmiş, sektörel teşvikler azaltılmıştır.

1982 Anayasası’nda kalkınma planlaması devletin temel görevlerinden çıkarılarak, ekonomik hükümler kısmına aktarılmıştır. 12 Eylül ile devlet ve sosyo-ekonomik yapı yeniden yapılandırılmış, Dünya Bankası (DB) ile imzalanan beş ayrı yapısal uyum kredi anlaşmasıyla ihracata yönelik sanayi modeli yanı sıra özelleştirme, kamu yatırımlarının azaltılması, para/finans hareketlerinin altyapısının hazırlanması, tarımda devlet tekelinin kırılması; sağlık, eğitim ve yerel yönetimlerde yeniden yapılanma gündeme getirilmiştir.

1990–1995 dönemi Altıncı Plan’da, ihracata yönelik sanayi modeli uyarınca büyük ihracat teşvikleri söz konusu olmuş; kamu yatırımları giderek yoğunluğunu kaybetmiştir.

1998’de IMF ile yapılan 10 Yıllık Yakın Takip Anlaşması bu süreci geliştirici bir işlev üstlenmiştir.

1996–2000, merkezi ve sektörel plandan bölgesel projelere geçme yöneliminin somutlandığı Yedinci Plan’da, Gümrük Birliği hedefleri doğrultusunda tüm sektörde korumacılık asgariye indirilmiş, Türkiye sanayisi eşitsiz koşullarda küresel rekabete açılmıştır.

2001–2005 ve 2007–2013 dönemlerine ilişkin 8. ve 9. Planlarda ise 1980 sonrasının neo liberal değişim-dönüşümü, planlama ve kalkınmanın tasfiyesinde somutlanmış; DB ve Avrupa Birliği (AB) ile iş birliği doğrultusunda “Bölgesel Kalkınma Ajansları”nın kurulması öngörülmüştür. Böylece Türkiye’de merkezi planlamanın kesin olarak geriletildiği bir evreye geçiş yaşanmış; “küreselleştirme operasyonu” gerçekleştirilmiştir.

9. Kalkınma Planı, kalkınmanın sonu olmuş; kalkınma plancılığı tamamen terkedilmiştir.

En özet haliyle; 1980 sonrası uygulanan ekonomik politikalarla Türkiye genelinde sübvansiyonlar büyük ölçüde kaldırılmış, KİT yatırımları durdurulmuş, büyük ölçekli sanayi kuruluşları ile stratejik kuruluşlar özelleştirilmiş,

sabit sermaye yatırımlarında gerileme yaşanmış, Gümrük Birliği hedefleri doğrultusunda tüm sektörlerde korumacılık asgariye indirilmiş, Türkiye sanayisi eşitsiz koşullarda küresel rekabete açılmıştır. Öz kaynaklardan çok ithal kaynaklar girdi olarak kullanılmış, küresel güçlerin dayattığı iş bölümü ile fason üretim ve taşeronlaşma egemen kılınmış, kaynak tahsisinin piyasalar yoluyla sağlandığı bir sanayi modeline geçilmiştir.

Kısacası; Türkiye’nin 1960–1980 arası kalkınmasını sağlayan plan/planlama, kalkınma, sosyal devlet kavram ve yaklaşımları tasfiye edilmiş, kalkınmanın sonuçlarını veremeyen bir “sürdürülebilir büyüme” benimsenmiştir.

Oysa büyüme hangi sektörlerde olmaktadır, toplumun geniş katmanlarını nasıl etkilemektedir, işçinin, çiftçinin, memurun, esnafın, çeşitli meslek gruplarının reel geliri ne ölçüde artmıştır? Bu soruların yanıtları “büyüme”nin içeriğini de belirleyecek önemdedir.

GSMH artış hızı, 1991 sonrasında ithalat artışının gerisinde kalmıştır. Sanayi üretiminin özellikle ihracata yönelik bölümünde, ham maddelerinin önemli bir bölümü ithalata karşılanmaktadır. İthal ham madde girdi oranı imalat sanayi ortalaması 2002 yılında % 60,1 iken; bugün % 73’lere çıkmıştır. İhracat artan ithalata bağımlı kılınmıştır. Bu durum, genel mali tabloya da birebir yansımaktadır. Cari işlemler açığının 2007 yılında 40 milyar dolara çıkacağı tahmin edilmekte ve bu değer GSMH’nın % 10’una karşılık gelmektedir. Bu açık, sürekli büyüyen dış borçlarla kapatılmakta; ekonomi sıcak para ile döndürülmektedir. Ülkemiz sıcak paranın ve spekülatif sermayenin boyunduruğu altına sokulmuştur.

Ülkemizde uygulanan sanayi politikaları, bilimi ve teknolojiyi dışlayarak, ucuz iş gücünü sanayinin tek temel rekabet aracı haline getirmiştir.

Övünülerek bahsedilen doğrudan yabancı sermaye yatırımları ise ağırlıklı bankacılık, sigortacılık, inşaat, ulaştırma, ticaret, hizmet ve turizm sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. 2006 yılında sanayi sektörlerine yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının miktarı yalnızca 1,9 milyar dolar olup, toplamın % 9’unu oluşturmaktadır. Bunun da yeni yatırımlara oranı % 20’yi geçmemektedir. Bu kontrolsüz yatırımlarla banka sermayesinin yaklaşık % 42’si ile sigorta sermayesinin yaklaşık % 54’ü yabancı sermayenin eline geçmiştir.

Yine sıkça bahsedilen ekonomik büyüme istihdama da yansımamaktadır. 2002–2006 yılları arasında sanayide % 16 oranında bir istihdam düşmesi söz konusudur. Sanayide çalışanlar, bu sektörde yaratılan katma değerden daha az pay almaktadırlar.

İddia edilen büyüme, ithalat ve rant kesimlerinin büyümesidir. Sıcak para, düşük kur, yüksek faiz ve yanlış ithalat politikalarına dayalı ekonomik büyümenin nimetleri en üstteki % 10'u bulan kesimler tarafından paylaşılmakta; ama diğer yandan istihdam azalmakta, işsizlik artmakta, çalışanların reel gelirleri düşmektedir. Yoksulluk sınırındaki 15 milyon insan ile 5,6 milyon işsiz insan görmezden gelinmektedir.

Ülkemizde işletmelerin çoğu KOBİ boyutlarında; küçük ölçekli, geri teknoloji ile çalışan ve fason üretime ağırlık veren firmalardır. Ana şirkete veya ihracat yapılan dış firmaya bağımlı bir durumdadırlar. Bağımsız bir tedarik ve pazarlama sistemleri bulunmamaktadır. Yönetim ve organizasyon zaafı vardır. Rekabet güçleri düşüktür. Özgün ürün ve tasarıma yönelik bir yetenekten yoksundurlar. AR-GE harcamaları şirket cirolarının % 0,5'i seviyesindedir. Şirketlerde hizmet içi eğitim yok denecek düzeydedir. Sanayi KOBİ'lerinin % 46,5'inde mühendis çalıştırılmamakta, % 22,3'ünde ise yalnızca bir mühendis istihdam edilmektedir. Bu durum, küresel rekabet koşullarında zorlu bir mücadele veren KOBİ'lerin taşeronlaşmasını daha da hızlandırmaktadır.

Bütün bu gerçeklerin ışığında; sonuç ve öneriler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Ülke sanayinde üretimi esas alacak istihdam odaklı, kalkınma ve refahı amaçlayan politikalar nerdeyse bütünüyle terk edilmiş; ülke dış borç ve ithal girdi ağırlıklı ihracata ve dengesiz büyümeyle dayalı ekonomik anlayışa teslim edilmiştir.

Ülkeye gelen yabancı doğrudan sermaye yatırımları özelleştirmeye, finansman ve sigortacılık sektörlerine yönelmiş; böylece imalat sanayinin yeni yatırımlarına herhangi bir kaynak ayrılmamıştır. İç pazar, ithal malları lehine genişletilmiş ve dışa bağımlılık perçinlenmiştir.

Dokuzuncu Kalkınma Planı, plansız döneme geçişin simgesi olup, AB'ye entegre ile sanayinin taşeronlaşmasının da

belgesi niteliğindedir. Plan yapamayan Türkiye, başkalarının planına teslim olmuştur. Bir başka anlamda küresel ekonominin insafına bırakılmıştır.

AR-GE ve inovasyon sürekli gündemde olmasına karşın; GSMH içindeki payı % 0,8'i aşamamış, ayrıca çıkarılan yasa taslağı ile yabancı yatırımların AR-GE merkezlerine teşvik verilmesi öngörülmektedir.

Bölgeler arası dengeyi kuracak ve gelir dağılımını adil bir biçimde kalkınmada öncelikli yörelere yayacak politikalar oluşturulmadığından, işsizlik ve yoksulluk sorunu öncelikli sorunların başında yer almakta devam etmektedir.

Planlama, sanayileşme ve kalkınma birbirinden ayrılmaz bir üçlüdür. Bu kavramlar yalnızca sanayideki teknolojik gelişmeler veya üretim sürecinde dar anlamdaki bir sanayileşme ile eşleştirilerek tanımlanamaz. Sanayileşme ve kalkınmayı "sosyal kalkınma" anlayışı içinde, planlı bir yaklaşımla; tarım, çevre, enerji, bilim, teknoloji, istihdam, sağlık, eğitim, gelir, bölüşüm ve tüm diğer alanlara yönelik politikalarla bir bütünlük içinde tanımlamak gerekmektedir.

Türkiye, küresel güçlerin bize biçmiş olduğu fason üretime yönelik taşeronlaşmış sanayi işletmelerinden oluşmuş bir yapılanmayı kabul edecek midir? Yoksa Türkiye, sanayi elbisesini yeni bir modele göre; sanayileşme ve sosyal kalkınma hedeflerine yönelik bir biçimde mi oluşturacaktır?

MMO tarafından kongreye sunulan "Ülke Örnekleri ile Kalkınma ve Sanayileşme Modelleri" Raporunda görüldüğü gibi bu ülkelerin uygulamaları, fason imalatın sanayi içinde özgün ürün geliştirilmesini önlediğini ve dışa bağımlılığı artırdığını ortaya koymaktadır. Türkiye bu ülkelerin sanayileşme deneyiminden gerekli dersleri çıkaracak ipuçlarını yakalamak zorundadır.

Ülkemizin kaynakları, küresel güçlerin baskısından bağımsız bir şekilde değerlendirildiğinde, Türkiye küresel rekabette yer alabilecek potansiyellere sahiptir. Bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve inovasyona ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayileşme politikaları uygulandığında, durum değişecektir. Böylece sanayi yatırımlarında daha rasyonel seçimler yapılabilecek, ülkenin doğal kaynakları daha iyi değerlendirilebilecek, emek ve kay-

nak yoğun üretimden ileri/yüksek teknoloji yoğunluğu olan bir üretim ve sanayi yapısına ulaşılacaktır.

Planlama, sanayileşme ve kalkınmada halkçı, toplumcu bir model ve bağımsız bir siyasi irade ile bunu gerçekleştirmek olanaktır.

- Ülkenin ekonomisini dışa bağımlı ve kırılgan hale getiren, tam üyelik müzakere süreçleri tamamlanmaya kadar, Gümrük Birliği Anlaşması mutlaka askıya alınmalıdır.

- AB ile üyelik müzakere süreçlerinde siyasi ödünler verilmesi istenen ve Türkiye'nin iç politikasına müdahale eden üye tavırları reddedilerek, müktesebat değişikliklerinin tüm sektör ve sivil toplum nezdinde tartışmaya açılması ile tüm sektörlerde ülke çıkarlarına yönelik politikalar oluşturulmalıdır.

- Bugün her şeyden önce ülke ekonomisi ve sanayinin planlaması zorunlu hale gelmiştir. Bu planlama; kamu yararına çalışanların gelir dağılımını düzeltecek, işsizliği ortadan kaldıracak, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmayı sağlayacak, refahı kitlesel olarak yayacak ilke ve araçları kapsamaktadır. Burada yatırımlara ağırlık verilmelidir.

- Planlama ve kalkınma odaklı çalışmalar, tüm toplumsal mutabakatla; üniversite, sanayi ve meslek odaları ile sektör kuruluşlarını da kapsayan geniş bir platformda tartışılmalı, çözüm önerileri geliştirilmelidir.

- Sanayide üretimin organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinde yaygınlaştırılması,

KOBİ'lere rasyonel bir işletme yapısı ve ölçek getirecek düzenlemelerin yapılması zorunludur. Bunun için öncelikle bir sanayi envanteri çıkarılmalı, sistematik bir veri tabanı kurularak sürekli güncellenmelidir.

- Mühendislik altyapısı, AR-GE ve teknolojik gelişmenin önemli bir planlama ögesi olarak alınması ve değerlendirilmesi, kamu yararı ön plana alınarak benimsenmelidir.

- Yukarıdaki tespit ve önerileri sağlayacak kamu yararına bir planlama, kalkınma ve istihdam odaklı gelişmelerin gerçekleşebilmesi; demokrasinin tüm ilke ve kurumlarıyla egemen olduğu, insan hakları ve özgürlüklerinin tam anlamıyla uygulandığı bir ortamın oluşturulması ile sağlanabilmelidir. Bir diğer anlamda; demokrasi ile kalkınma birbirini reddeden değil, birbirini tamamlayan ve geliştiren durumlar olarak görülmelidir.

"Eğer planınız yoksa başkalarının planlarının bir parçası olursunuz!"

Oysa bizler, üreterek büyüyen ve paylaşarak gelişen bir ülkede yaşamak istiyor ve bunun olanaklı olduğunu biliyoruz.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

ENERJİ POLİTİKALARINDA DIŞA BAĞIMLILIĞIN YARATTIĞI SONUÇLAR DEĞERLENDİRİLMELİDİR

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, İran'ın doğal gaz sevkiyatını kesmesi üzerine, 9 Ocak 2008 tarihinde mevcut doğal gaz sözleşmelerinin yeniden değerlendirilmesi çağrısında bulunan bir basın açıklaması düzenledi...

İran'ın doğal gaz sevkiyatını kesmesi, enerji politikalarında dışa bağımlılığın yarattığı sonuçları değerlendirmek ve yanlış politikaları gözden geçirmek için bir imkân olarak değerlendirilmelidir. Türkiye, mevcut gaz alım sözleşmelerini alım miktarları, alım fiyatları, öde-

me şartları vb. kriterler yönünden 'Takrir-i Müzakere' konusu yapmalıdır.

İran'ın Türkiye'ye gaz sevkiyatını durdurması, 2006 Ocak ayında Rusya ve İran'ın, 2007 Ocak ayında da

İran'ın ülkemize sattığı doğal gazı azaltmasını hatırlamıştır. Kronikleşen sorun, yoğun kış şartları nedeniyle bugün İran'ın, yarım "arz sıkıntısı, fiyat sorunu" veya başka bir nedenle Rusya'nın Türkiye'ye sattığı gazı azaltmasıyla açıklanamayacak ve iddiaların aksine "üç-beş gün içinde" çözümlenmeyecek kadar ciddi bir sorundur. Son üç yılın Ocak aylarında yaşanan gelişmeler bu gerçeğe işaret etmektedir.

Sorunun temelinde yıllardır çeşitli siyasal iktidarlarca enerji sektöründe izlenen yerli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına ağırlık vermeyen, enerjide serbestleştirme politikaları ve dışa bağımlılık bulunmaktadır. Bu çarpık politikalar nedeniyle;

- Zengin linyit ve taş kömürü kaynaklarımız yeterli bir şekilde değerlendirilmemiş, bugünkü elektrik üretim kapasitesinin dörtte biri oranında 10.000 MW kapasite ömür yakıtlı santraller kurulmamış,
- Özelleştirileceği gerekçesiyle mevcut linyit yakıtlı santrallerde gerekli iyileştirme, kapasite artırımı, bakım ve onarım çalışmaları yapılmamış,
- Zengin hidrolik kaynaklarımızın yalnızca 1/4'ü değerlendirilmiş, yapımı süren santrallerin süresi içinde bitirilmesi için DSI'ye yeterli kaynak aktarılmamış,
- Yerli rüzgâr ve jeotermal kaynaklarımız yeterince değerlendirilmemiş,
- Toplam elektrik enerjisi üretiminin % 23,66'sı, "doğal gaz temin ve üretilen elektriğin satın alma" garantisi verilen özel sektör santrallerinden satın alınmış, elektrik üretiminin % 50'si doğal gazla dayandırılmış, ithal taş kömürü ile birlikte bu iki girdinin payı % 55'e ulaşmış,
- Doğal gaz temininde Rusya'ya % 63, İran'a %18 oranında bağımlı kılınmış ve doğal gaz temin anlaşmalarına Türkiye aleyhine hükümler konulmuş,
- Yeterli kapasitede doğal gaz depolama tesisleri zamanında inşa edilmemiştir.

Gaz temin programları bir dizi teknik öge yanı sıra politik parametre içermektedir. Bu nedenle gaz temin anlaşma ve programlarının ilgili tüm tarafların, uzmanların ve akademisyenlerin de katılacağı çok ciddi bir stratejik çalışma olarak ele alınması gerekmektedir. Zira

ülkemiz; uluslararası arenada enerji kozunu elinden çıkarmakta, vanaları başkalarının açılıp kapanabileceği bir küresel enerji savaşında "enerji koridoru" olmakta avunmaktadır.

Ülkemizin bir enerji krizi ile karşılaşmaması ve yaşanan bu tür uluslararası sorunlardan etkilenmemesi için kapsamlı adımlar atılması gerekmektedir.

Bu adımlar şunlardır:

1. Doğal gazla bağımlı enerji politikalarından bir an önce vazgeçilerek, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızı yatırımlar yapılmalıdır. Doğal gazın gerek birincil enerji tüketiminde gerekse elektrik üretiminde payı azaltılmalıdır. Doğal gazın kentlerde ve sanayide kullanımının yaygınlaşması yanı sıra yeni tesis edilecek santrallerde yakıt olarak kullanılmasıyla doğal gazla talebin daha da artacağı resmi kurumlarca tahmin edilmektedir. Doğal gaz tüketim artışındaki en büyük etken, elektrik enerjisi üretiminin yaygın bir biçimde doğal gazla dayandırılmasıdır. Elektrik üretimi içinde ithal doğal gaz ve taş kömürünün elektrik üretiminde yarıyı aşan payları, yerli ve yenilenebilir kaynaklar devreye alınarak, kademeli olarak önce % 30'lara, sonra dörtte birlere düşürülmelidir.

2. 190 milyar kws olarak gerçekleşmesi beklenen 2007 elektrik üretiminin neredeyse iki katı kapasitede yıllık üretimi sağlayabilecek yerli kaynaklar, atıl vaziyette değerlendirilmeyi beklemektedir. Yerli linyit kaynaklarının % 70'i, hidrolik kaynaklarının % 75'i, rüzgâr ve jeotermal potansiyelin ise neredeyse tamamı değerlendirilmeyi beklemektedir. Elektrik enerjisi üretiminde ulusal ve kamusal kaynaklar ile yerli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verilmelidir.

3. Özel olarak elektrik enerjisi üretiminde, genel olarak tüm enerji kaynaklarının temin ve kullanımında, ülke ve kamu çıkarlarını gözetilen bir strateji esas alınmalı ve ülke ölçeğinde geçerli olacak bir "Master Plan" uygulanmasına geçilmelidir.

4. Doğal gaz ithalatı ile ülke ihtiyaçları arasında bir açık söz konusu olduğunda, kentlerin ve sanayinin gazı kesilmemeli, doğal gaz yakıtlı elektrik üretim santrallerine verilen gazda kesinti yapılmalıdır.

5. Termik santrallerimizde gerekli bakım, onarım, iyileştirme, kapasite artırımı çalışmaları hızla sonuçlandırılmalı, çevre kirliliğini önleyecek önlemler alınmalı, bu santraller tam kapasitede çalıştırılmalıdır.

6. DSİ'nin hidrolik santral yatırımlarına gerekli kaynaklar aktararak hızla sonuçlandırılması sağlanmalıdır. EPDK lisans verdiği santrallerin yapım çalışmalarının öngörülen süre içinde sonuçlanıp sonuçlanmadığını denetlemelidir.

7. BOTAŞ'ın küçültülmesi politikaları son bulmalı, kurum güçlendirilmeli ve etkin kılınmalıdır. BOTAŞ'ın mevcut doğal gaz sözleşmelerinin özel kuruluşlara devrine son verilmelidir.

8. Enerji sektöründeki kamu kurumlarını küçültme, işlevsizleştirme, özelleştirme amaçlı politika ve uygulamalar son bulmalıdır. Mevcut kamu kuruluşları etkinleştirilmelidir. Doğal gaz ve petrol arama, üretim, iletim, rafinaj, dağıtım ve satış faaliyetlerinin entegre bir yapı içinde sürdürülmesi için BOTAŞ ve TPAO, "Türkiye Petrol ve Doğal Gaz Kurumu" bünyesinde birleştirilmelidir.

9. Mevcut doğal gaz alım sözleşmeleri yeniden görüşme konusu yapılmalı, anlaşmalarda fiyat, alınmayan gazın bedelinin ödenmesi, ödemelerin nakit olarak yapılması, gazın üçüncü ülkelere satılmasının önlenmesi vb. Türkiye aleyhine olan şartlar iptal edilmelidir. Satın alınan gaz bedellerinin mal ve hizmet ihracıyla ödenmesi sağlanmalıdır. Gaz teslimatlarında ihracatçı ülkelere kaynaklanan eksiklikler ve aksamalar tazminat konusu olmalıdır. İhracatçı ülkelerin günlük, aylık, yıllık satış miktarlarını taahhüt etmeleri sağlanmalıdır.

10. Yeni sahalarda ortak petrol ve doğal gaz aranması ve çıkarılması, ortak elektrik santralleri kurulması vb. projelerle Türkiye ile enerji alanında uzun vadeli ve kapsamlı ilişkiler kurmak isteyen İran'a sorumlulukları hatırlatılmalı, dost bir devlet sorumluluğu ile davranması talep edilmelidir.

11. Yap-İşlet ve Yap-İşlet-Devret santrallerinin sözleşmeleri tekrar gözden geçirilmeli, bu santrallere verilen gaz temin ve elektrik alım garantileri ile ayrıcalıklar iptal edilmelidir.

12. Rusya ve İran'a bağımlılığımızın azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmeli, başka ülkelerden kaynak çeşitlendirmesine gidilmeli, yerli doğal gaz arama ve üretim faaliyetleri desteklenmeli, doğal gaz depolama tesis yatırımlarına öncelik verilmelidir.

13. Azerbaycan'dan yapılan gaz ithalatının artırılma imkânları araştırılmalıdır. Türkmenistan ve Mısır'dan ülkemize doğru boru hattı tesisi çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Doğal gaz ithal edilecek ülkelere Irak'ın eklenmesine çalışılmalıdır.

14. Rusya ve İran'dan kaynaklanabilecek herhangi bir gaz kısıntısına karşı Cezayir ve Nijerya'dan LNG ithalatında artış imkânları araştırılmalı, uluslararası spot piyasadan LNG alımı programlanmalıdır.

15. 2000 yılından beri sürüncemede kalan Tuz Gölü Depolama Tesisleri Projesinde yapım çalışmalarına ivedilikle başlanmalı, yeni doğal gaz depolama alanları araştırılmalıdır.

16. Enerji açısından dışa bağımlı olan ülkemizde enerjinin verimli ve etkin kullanımı ulusal politika haline getirilmeli, Enerji Verimliliği Kanunu'nun gerekleri acilen yerine getirilmelidir.

17. Yerli doğal gaz üretiminin artırılmasına çalışılmalıdır. Zonguldak taş kömürü sahalarındaki metanın ticari olarak kullanım imkânları sağlanmalıdır. TPAO'nun Karadeniz'deki ve ülkenin bütünündeki doğal gaz ve petrol arama çalışmaları desteklenmelidir.

18. Kamusal planlama, kamusal üretim ve yerli kaynak kullanımını reddeden; bu alandaki yatırımların aksama, gerileme ve gecikmesinin temel nedenini oluşturan serbestleştirme ve özelleştirme uygulamalarından vazgeçilmeli, enerji sektöründe kamusal çıkarları gözetilen planlama ve uygulamalar esas olmalıdır.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı / Emin KORAMAZ

Halepçe Katliamı

Tarih 16 Mart 1988 günlerden pazartesi...

İran-İrak Savaşı esnasında, Saddam Hüseyin, 1986-1988'de Irak'ın kuzey bölgesinde oturan Kürtlere karşı El-Enfal Harekâtı adlı imha operasyonu düzenlendi. Saddam Hüseyin'in 23 Şubat - 6 Eylül 1988 arasında El-Enfal Harekâtını şiddetlendirdiği dönemde Mart ayın ortasında İran Ordusu 'Zafer-7' Harekâtı adlı genel taarruzu başlattı. Celal Talabani liderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği'ne bağlı Peşmergeler de İran Ordusu ile işbirliği yaparak Halepçe kasabasına girdi.

Saddam Hüseyin İran Ordusu'nun ilerlemesini durdurmak için Irak Ordusu'nun Kuzey Cephesi Komutanı olan Kor-general Alî Hasan al-Majîd al-Tikritî (Batı medyası tarafından 'Kimyasal Ali' lakabı takıldı)'e zehirli gaz bombalarını kullanmayı emretti.

16 Mart 1988'de zehirli gaz bombalarını taşıyan sekiz MiG-23 uçağı tarafından Halepçe kasabasına karşı bombardıman düzenlendi. Halepçe sakinleri (çoğunluğu çocuk ve kadın), İran askerler ve Peşmergeler arasında 5.000'den fazla insanın öldürülüp 7.000'den fazla insanın yaralandığı tahmin edildi. Ancak Irak Savaşı'ndan sonra bölgeye giren yabancılar tarafından bu rakamın daha büyük olduğu tespit edilmektedir.

19 Ağustos 1988'de Irak ve İran ateşkes anlaşmasını imzaladılar. Irak Ordusu ateşkesten 5 gün sonra Halepçe'yi geri aldı ve bu işgal esnasında 200 sakinin öldürüldüğü söylenmektedir.

Süleymaniye Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyesi Prof. Fuat Baban, 7 Aralık 2002 tarihli 'The Sydney Morning Herald' gazetesine verdiği 'Experiment in Evil' başlıklı makalesinde, Halepçe'de özürsüz doğum oranının Hiroşima ve Nagasaki'nin 4-5 katı olduğunu iddia etti. Amerika ise bu iddiayı suistimal ederek Zayıflatılmış Uranyum mermilerini kullanmasını meşrulaştırmaya çalıştı.

Kaynak: <http://wikipedia.org>

Günlerden pazartesi günü...

Yalnız farklı bir pazartesi!

Diğer pazartesilerden çok daha sessiz bir gündü, güneş, bulutlar ve gökyüzü gelecek olan felaketin habercisidiler adeta...

Ve o an;

Gökyüzü direndikçe direniyordu, yapacak pek bir şey kalmıyordu ona..

Ve gökyüzünde uçaklar beliriverdi...

Ve yine gürültü yakaladı bizi,

Uçaklar ardı ardına bombalar yağdırmaya başladı...

Ve yine o hainsi sinsiz sessizlik hakim oldu her yana...

Dedim ya bu çok farklı bir sessizlikti...

Oksijenin tadı değişmişti, her tarafı anlam veremediğim karma karışık kokular sardı...

Önce güzel geldi bu kokular...

Ve felaket kendini göstermeye başladı...

Önce gözlerim inat edercesine ağlamaya başladılar...

Ve Acı...

Hiç çekmediğin bir acıydı bu...

Ve o an;

Koşsak ta, kaçsak ta, saklansak ta bir çare olmayacağını anladım...

Gözlerim Annemi Babamı ve Kardeşlerimi arar oldu...

Neredesiniz!

Gözlerim bana inat kapanmaya çalışıyorlardı..

Ve yüreğim artık dayanamıyordu...

Anne neredesin,

Anne beni zehirliyorlar,

Anne gençliğim elimden gidiyor

Hayallerim, umutlarım bir bir kaybolmaya başladı bile..

Anne beni yine bağrına basmanı istiyorum...

Anne seni koklamak, seni hissetmek istiyorum...

Anne bu ne acı böyle...

Anne ölüm acısı bu olsa gerek...

Anne bedenim ne kadar ağır oldu öyle...

Anne bacaklarım, kollarım...

Anne sev beni, öp beni son kez...

Anne ben gidiyorum;

Ve seni göremeden

Ve canım babamı kardeşlerimi göremeden...

Anne ne ağır bir uyku basıyor öyle...

Anne uyumak istemiyorum ben,

Bu saatte hiç uyumadım ki!

Anne ben gidiyorum...

Babam, Kardeşlerim ben gidiyorum...

Ve böyle ölmek...

Elveda...

Halepçe'yi unutmuyacağız ve de unutturmayacağız...

Onur AKSOY-Makina Mühendisi

AZAD ÖZKESKİN MAKİNA MÜHENDİSİ

Gün gelecek, insanoğlunun en büyük şaheserinin, doğru yaşamak olduğu mutlaka anlaşılacaktır. Yaşamı, sınırsız bir tüketim süreci olarak görenler, gün gelecek, içlerinde önlenemez biçimde büyüyen o derin boşluğun yarattığı can sıkıntısı içinde bir hayat, bir vicdan muhasebesi yapacak ve sormaya başlayacaklar: Bir yarış atı gibi hazdan haza koştuğum bu hayattan ne anladım diye?

YENİ DÜNYANIN SON DİRENİŞÇİLERİ

Dünyanın size dar geldiği oldu mu hiç? Müebbet hapse mahkum olmuş naçar bir hükümlü gibi, dünya denen bu zindanda zamanı şuarsuz tükettiğiniz; kalın duvarları arasında, güneşsiz, havasız, göksüz kaldığınız oldu mu? Büyük inançla çıktığımız fırtınalı yolculukların ardından vardığınız limanda, umudunu gün be gün büyüttüğünüz huzuru bulamamanın hayal kırıklığını yaşadığınız oldu mu? Dünyanın size dar geldiği oldu mu hiç?

Dünya dar geliyor artık bize. Nefes almakta zorlanıyoruz. Yediğimiz yemek, içtiğimiz su zehir artık. Ömrümüzde sahip olduğumuz en kutsal hazineyi; düşlerimizi koyacak küçük bir yer bulamayan bizler; sonu belirsiz bu labirent içinde koşturup duruyoruz hiçbir zaman varamayacağımız çıkış kapısına. Şair boşuna dememiş; “Sen yitirdiğini arıyordun; ben ise koruduğumu koyacak yer bulamıyordum”. İşte öyle bir dünyada yaşıyoruz. Bizleri, yitirdiğimiz değerlerle birlikte azgınca yutacak kadar sonsuzlaşan bu ıssız gezegen, koruduğumuz küçük bir değere yer vermeyecek kadar soysuzlaşıyor. O zaman anladım; kendini bu sonsuzluğun kollarına umarsızca bırakanlar için dünya ‘cennet’, koynundaki küçük hazineyi özenle saklayanlar için cehennem. O zaman an-

ladım, bu dünya bize göre değil. O zaman anladım, yüz-kırksekiz milyon dokuz-yüz-kırk bin kilometrekarelik bu dünyada yer yok artık bize!

Bavulları toplayıp, sürgüne çıkma vakti. Daha düne kadar büyük idealler beslediğiniz, mutluluğu için dövüştüğünüz insanlar, kapıyı açmış, yol gösteriyor size. Yeni dünyanın kanunlarına başkaldıran her insan gibi size de yol göründü. Bu gezegenin yeni sahipleri, inandıklarınıza inanmıyor artık. Ardılarınızı, miras olarak bırakmak istediğiniz düşlere sırt çevirmiş, bir hayalden diğerine koşuyor artık. Sizler, bu büyük ihanetin, bu büyük sadakatsizliğin acısıyla yanarken, onlar neden bu kadar can sıkıcı, neden bu kadar keyifsiz mevzulara kafa yordüğünüzü hayretler içinde izliyor. Kolay kazanılmış bir ‘cennet’ dururken, bile bile cehennem ateşinde kavrulma isteğini ze akıl sır erdiremiyor.

Keşke geçmişe ilişkin hayflanmalarınızın, için için ağlamalarınızın gerçek nedeni bu olsaydı. Sizi en çok yaralayan neydi biliyor musunuz? Geleceği emekle, sabırla, örme umuduyla yola çıkan adanmışların; o inançlı yenilik arayışçılarının; girdikleri zaman tüneline birden bire ‘eskiyivermesiydi’. Gün görememişlerin binlerce yıllık uğursuz tarihinden yepyeni bir

tarikh yaratmak isteyen o büyük mimarların, "miadı geçmiş" muamelesi görerek, bir kenara atılmasıydı.

Zaman, hey zaman! İnsanlığın özlemlerini şaha kaldıran o görkemli devrim rüzgarlarını, ters yönden esip, her şeyi yutan kasırgaya dönüştürdün ya! Değiştirmek istediğimiz, yarınlara armağan etmek istediğimiz bu biçimsiz dünya, şimdi suratımıza esaslı şamarlar indiriyor sayende.

Zaman, hey zaman... Yeryüzündeki bu son isyancı nesil, mutlak bir inançla meşakkatli yolculuklara yelken açan bu gözü kara nesil, pes etme noktasına geldi. Bu topraklarda yaşayanların varoluşları için, "kendi yok oluşlarını" göze alan bu nesil, teslim bayrağını açıyor. Baksana, daha düne kadar aynı siperde yer tutanlar, firar edip, bir bir sığınıyor 'şefkatli kollarına'. Daha düne kadar özgürlük türküleriyle omuz omuz kavgaya veren; yeryüzünü aşkın yüzüne dönüştürmek isteyen kadın-erkekler, vaat edilmiş cennetine koşuyor şimdi. Binlerce adanmışın alın teriyle yarattığı değerlerden aşırıklarınla, cazip hale getirmeye çalıştığın sahte cennetine...

Geride kalanlar, yani bu dünyanın 'nimetlerine' sırt çevirdikleri için eski yol arkadaşları tarafından ahmaklıkla eleştirilenler; yani kırık kalplerini kırık düşleriyle teselli etmeye çalışanlar, fütursuz bir aşağılanmayı bertaraf etmeye çalışıyor şimdi bu toz duman arasında.

Dünün büyük umut işçileri ne kadar kolay savruldu bu fırtınada. Dünün güzellik arayışçıları nasıl böyle çirkinleşti? Bu deprem, sevgiyle örülen büyük düşleri nasıl oldu da tuzla buz etti? Zaman, kötü zaman... Dünya hep yeni değerler yaratılanın etrafında dönerdi ya. İlelebet çevremizde pervane olacağını sanmışız... Düş kırıklığımız da bundan. Bugünün gerçekleri, tüm zamanlara hüküm süreceğini sandığımız dünyanın gerçeklerini buldozer gibi ezip geçiyor şimdi. Baksanıza, dünyanın devrimcileri, kadın-erkek ilişkilerinin geldiği "düzey" karşısında bu gün "tutucu" ilan edilmeye başlandı. Sevmek için, emek vermek, paylaşmak; özgürlük yolunda ömür tüketmek gerektiğine inanmak dar kafalık oldu! Acı olacak belki ama, sevgiyi aşkı, günlük-haftalık ticari bir alışveriş konusu haline getirip, tensel hazza tutsak olanlar karşısında bir hükümümüz kalmadı.

Korkarım bu büyük günah karşısında, "direnenler" olarak söyleyecek son sözüümüz de olmayacak. Şimdi, onların kendi zindanlarında oynadıkları mutluluk oyunlarının sonunu beklemekten başka çare yok. Onları beklerken ne mi yapıyoruz: Susuyoruz, avazımız çıktığı kadar susuyoruz! Suskun bir volkan gibi öfkemizi yüreğimize akıtıyoruz.

Ey zamanın son direnişçileri... Bu devranın ihaneti karşısında öfkeyle yanıp tutuşanlar... Zaman, size yaşananların bir masal olduğuna inanmaz istiyor. Evet, yaşananlar bir masaldı. Masala inananmayan gerçeğe inanır mı? Murathan Mungan ne güzel

demiş, "Masalın yoluna çıkmak için gerçeğin yolunda can tüketmek gerek" diye. Evet, gerçeğin yolunda can tüketti niceleleri, bir masala ulaşma uğruna. Ama anlamadı geride kalanlar. Bu zifiri karanlıktaki şafak yürüyüşünde pes etti kimileri. Güneşi ararken, düşlerini yitirdiler karanlıklar arasında. Düşsüz kaldı niceleleri; yarınsız kaldı... Bu zorlu şafak yürüyüşüne devam edenler, şimdi bir haysiyet sınavında. Kendi olma kararlılığını göstermenin zorunlu hale getirdiği zorlu bir asalet sınavında.

Gün gelecek, insanoğlunun en büyük şaheserinin, doğru yaşamak olduğu mutlaka anlaşılacaktır. Yaşamı, sınırsız bir tüketim süreci olarak görenler, gün gelecek, içlerinde önlenemez biçimde büyüyen o derin boşluğun yarattığı can sıkıntısı içinde bir hayat, bir vicdan muhasebesi yapacak ve sormaya başlayacaklar: Bir yarış atı gibi hazdan haza koştuğum bu hayattan ne anladım diye? Soracaklar; "Bilgelikle yaşadım mı" diye... "İyi sevdim mi" diye... "Yeterince hizmet ettim mi?" diye... En nihayetinde, Eflatun'un yüzyıllar önce söylediği gibi, "hiç ölmeyecekmiş yaşayıp, hiç yaşamadan öleceklerini" anlayacaklar acı acı.

Ve sizler; kendi uçurumunu yüreğinde taşıyanlar... Bu dünyayı, bu zorlu hayatı, "bir insanlık sınavı" olarak görüp, ardında küçücük bir eser bırakmak için didinenler... Büyüttüğünüz umut, yaydığınız ışık karanlıkları aydınlatmaya devam edecekler. Ataol Behramoğlu ne güzel özetlemiş. Fazla söze gerek var mı? Bakın neler yazmış:

Yaşadıklarından öğrendiğim bir şey var:

Yaşadın mı, yoğunluğuna yaşayacaksın bir şeyi

Sevgilin bitkin kalmalı öpülmekten

Sen bitkin düşmelisin koklamaktan bir çiçeği

...

Kucakladın mı sınırsız kucaklayacaksın arkadaşını

Kavgaya tüm kaslarınla, gövdenle, tutkunla gireceksin

Ve uzandın mı bir kez sınırsız kumlara

Bir kum tanesi gibi, bir yaprak gibi, bir taş gibi

dinleneceksin

...

Ve kederi de yaşamalısın, namusluca, bütünü benliğinle

Çünkü acılar da, sevinçler gibi olgunlaştırır insanı

Kanın karışmalı hayatın büyük dolaşımına

Dolaşmalı damarlarında hayatın sonsuz taze kanı

Yaşadıklarından öğrendiğim bir şey var:

Yaşadın mı büyük yaşayacaksın, ırmaklara, göğze,

bütünü evrene karışarcasına

Çünkü ömür dediğimiz şey,

bayata sunulmuş bir armağandır

Ve hayat, sunulmuş bir armağandır insana..

Kadim Bir Kent...
DIYARBAKIR

GENEL BİLGİLER

Diyarbakır ve çevresi tarih öncesi dönemlerden itibaren her devirde nemini korumuş, Anadolu ile Mezopotamya, Avrupa ile Asya arasında doğal bir geçiş yolu, bir köprü görevi yapmış bu nedenle de çeşitli uygarlıkların

tarihi ve kültürel mirasını günümüze kadar taşımıştır.

Tarih boyunca Amida, Amid, Kara-Amid, Diyar-Bekr, Diyarbekir, Diyarbakır adlarını alan kent Güneydoğu Anadolu bölgesinin orta bölümünde, Elcezire denilen, Mezopotamya'nın kuzey kısmındadır.

Yontma taş ve Mezolitik devirlerde, Diyarbakır ve çevresindeki mağaralarda yaşanmış olduğu, yapılan arkeolojik araştırmalar ile anlaşılmıştır. Eğil-Silvan yakınlarındaki Hassun, Dicle Nehri ve kolları üzerinde Ergani yakınlarında Hilar mağaralarında bu çağdan kalma kalıntılar tespit edilmiştir.

Anadolu'nun en eski köy yerleşmelerinden biri olan tarımcı köy topluluklarının en güzel örneğini veren Ergani yakınlarındaki Çayönü Tepesi, günümüzden 10.000 yıl önceye tarihlenmesi ile sadece bölge tarihimize değil Dünya uygarlık tarihine de ışık tutmaktadır. M.Ö. 7.500-5.000 yılları arasında aralıksız olarak daha sonra da aralıklarla iskan edilmiş olan günümüzdeki kent uygarlığının ilk temellerinin atıldığı Çayönü, insanların göçebelikten yerleşik köy yaşantısına, avcılık ve toplayıcılıktan besin üretimine geçtikleri "Neolitik Devrim" olarak da bilinen teknolojik yaşam biçimi, beslenme ekonomisi ve insan doğal çevre ilişkilerinin tümü ile

değiştirdiği kültür tarihi ile ilgili buluşlarda bir çok ilki de içeren canlı ve ilginç bir yerleşmedir. Yabani buğday, mercimekgiller gibi bitkilerin tarıma alınması, koyun ve keçinin evcilleştirilmesi ile Çayönü bilim dünyasında önem kazanmıştır.

Yine Ergani yakınlarındaki Grikihacıyan Tepesi'nde M.Ö. 5.000 yılları başına tarihlenen "Gelişkin Köy Evresi" ya da Kalkolitik Çağ olarak adlandırılan Halaf Kültürünün sonlarına tarihlenen tek bir kültür evresi görülmüştür. Halaf Kültürü, Kuzey Irak, Suriye ve Güneydoğu Anadolu'da görülen yuvarlak planlı kubbeli evleri zengin boya bezeli çanak-çömleği ile ünlüdür.

Diyarbakır'ın Bismil İlçesi yakınlarındaki Üçtepe Höyük'te yapılan ve henüz bitirilmemiş olan kazı çalışmalarında ise 2. Bin, Yeni Asur, Helenistik ve Roma İmparatorluk dönemine tarihlenen önemli bir merkez ortaya çıkarılmıştır.

Öte yandan Lice yakınlarındaki Birkleyn mağaraları ve Eğil'deki Eğil Kalesi ve kayalardaki kitabeler Asurlardan kalan önemli eserler bulunmuştur.

Diyarbakır'ın kent merkezinin tarihine baktığımızda ise; M.Ö. 3. Binde kente Hurri-Mitaniler'in egemen olduklarını görüyoruz. M.Ö. 1260'a dek egemenliklerini sürdüren Huri-Mitaniler'den sonra sırasıyla Asurlular, Aramiler, Urartular, İskitler, Medler, Persler, Makedonyalılar, Selevkoslar, Partlar, Büyük Tigran İdaresi, Romalılar, Sasaniler, Bizanslılar, Emeviler, Abbasiler, Şeyhoğulları, Hamdaniler, Mervaniler, Selçuklular, İnaoğulları, Nisanoğulları, Artuklular, Eyyübiler, Moğollar, Akkoyunlular, Safeviler ve Osmanlılar Diyarbakır'a egemen olmuşlardır.

Bu uygarlıklar arasında Diyarbakır'da en fazla tarihi eser yapan ve iz bırakanlar Romalılar, Abbasiler, Mervaniler, Selçuklular, Artuklular, Hıristiyan ve Osmanlılar olmuştur. Diyarbakır sadece Roma-Bizans değil aynı zamanda Müslüman, Pers, Arap ve Tür devletlerinin zengin tarihi ve kültürel değerlerini taşıyan ortak bir kültür mirası olarak günümüze kadar gelmiştir. Özellikle surlarda birçok medeniyetlerin izlerini kitabe, süsleme, figür, kapı veya görkemli burç şeklinde en canlı şekilde görebilmekteyiz.

DIYARBAKIR CAMİLERİ

ULU CAMİİ

Ulu Camii

Amid'in 639 yılında İslam dünyasının eline geçmesiyle kentin en büyük kilisesi olan Mar Toma Kilisesi (Katedral) Ulu camiye dönüştürülmüştür. Eserin kilise olarak kullanılmasından önce Pagan dönemine ait bir putperest mekanı olduğu da bilinmektedir. Anadolu'nun en eski camilerinden biri olarak kabul edilen Ulu Camii İslam dünyasının 5.Haremi-i Şerifi (Mukaddes Mabnet) olarak kabul edilmektedir. Camiinin dört ayrı cephesi Müslümanlığın dört ana mezhebine ayrılmıştır. Günümüzde de Hanefi ve Şafiiler iki ayrı mekanda ibadetlerini sürdürmektedirler. Tarihinde deprem ve yangına da maruz kalan Ulu Camii, değişik dönemlerde onarılmış ve her onarımda yeni kapılar eklenerek bugünkü şeklini almıştır. Camii avlusunda Romalılardan kalma güneş saati bulunmaktadır.

Ortadaki büyük avlunun doğu ve

batısında yer alan maksureleri, güneyinde Hanefiler Cami'i, kuzeyindeki Şafiiler Camii ve Mesudiye Medresesi ve Caminin batı girişinin hemen yakınındaki Zinciriye Medresesi ile dinsel ve kültürel yapıları bir araya getiren bir yapılar grubu niteliğindedir.

Ulu Cami'nin avlu cephelerinde farklı dönemlere ait Mimari bezekler, kabartma ve yazıtlar büyük bir uyum içerisinde yerleştirilmiştir. Ki bu da bize sanatın birbiri üzerine eklenerek geliştiği bu yapıda inançların ve hoşgörünün de uyum içerisinde geliştiğini ve gelişebileceğini kanıtlar gibidir

NEBİ (PEYGAMBER) CAMİİ

XV. yy sonları ve XVI. yy başlarında Akkoyunlular döneminde yapılmıştır. Minare yazıtına göre 1530 yılında Diyarbakırlı Kasap Hacı Hüseyin tarafından hayrat olarak yaptırılmıştır. Bu kitabede sürekli olarak Hz. Muhammed'den 'Kaal en Nebiyi' diye söz edilmesinden ötürü halk arasında Nebi veya Peygamber

Nebi Camii

Camisi olarak da tanınmaktadır. Caminin mimarı bilinmemektedir. Beyaz ve siyah kesme taştan yapılan caminin üzeri piramit şekilli büyük bir kubbe ile örtülmüştür.20.yy. başlarında caminin çöken minaresi orijinal yerinden bugünkü olduğu yere taşınmıştır.

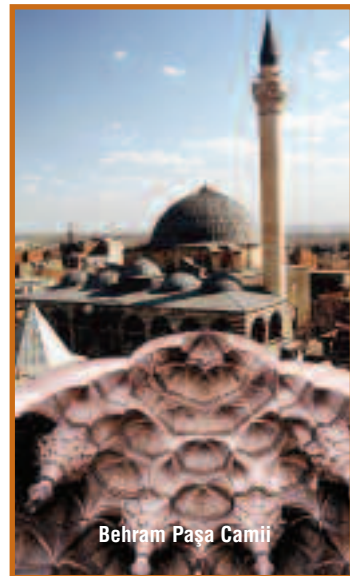
DÖRT AYAKLI MİNARE

(ŞEYH MUTAHHAR YA DA MUALLÂK CAMİİ)

Akkoyunlu Kasım Han tarafından 1500 yılında yaptırılmıştır. Siyah ve beyaz sıralı kesme taşlarla inşa edilmiştir. Camiden ayrı, dört sütun üzerine oturtulmuş kare planlı minaresi Anadolu'daki tek örnekler.

Sütunların İslam dininin dört mezhebini, gövdesinin ise İslam dinini temsil ettiği düşünülmektedir. Halk arasında minarenin ayakları arasından yedi defa geçenin dileklerinin gerçekleşeceğine inanılmaktadır.

BEHRAM PAŞA CAMİİ

Behram Paşa Camii

Safa Parlı Camii

1546–72 yılları arasında Behram Paşa tarafından yaptırılmıştır. Mimmar Sinan dönemi yapıları arasında en görkemli olanlarındandır. İç mekanın bütün duvarları belirli bir yüksekliğe kadar İznik çinileri ile kaplanmıştır. Ayrıca mihrap ve minberi bezemelidir. Caminin minaresi 1928 yılında yıldırım düşmesiyle yıkılmış, tek şerefeli ve silindirik olarak yenilenmiştir.

SAFA (PARLI) CAMİİ

Camiinin yapım tarihi kesinlik kazanamamıştır. Bununla beraber Şah İsmail'in dedesi Şeyh İbrahim Safi'nin oğlu Şeyh Cüneyt'in isteği üzerine Uzun Hasan tarafından XV. yy.in ortasında yaptırıldığı sanılmaktadır. Dönemin mimari başyapıtlarıdır. Özellikle minaresinin taş işçiliği dikkat çekicidir. Minaresinin harcı Diyarbakır çevresinde yetişen kokulu bitkilerle karıldığı için kılıfının sadece Cuma hutbelerinde çıkarıldığı bilinmektedir.

İSKENDER PAŞA CAMİİ

Diyarbakır'da 14 yıl valilik yapan İskender Paşa tarafından 1551 yılında yaptırılmıştır. İskender Paşa Camii erken Osmanlı devri mimarisinin özelliklerini taşımasına rağmen, bir bakıma da Diyarbakır camilerinin etkisinde kalarak yapılmıştır. Osmanlı mimarisinde belirli bir plan tipinin uygulandığı bu caminin önünde şadırvanı, doğusunda da türbesi bulunmaktadır. Son cemaat yeri dört sütun ve köşelerdeki 'L' şeklinde ayakların taşıdığı beş bölümden meydana gelmiştir. Sivri kemerlerle birbirine bağlanmış olan sütunların başlıkları oldukça sadedir. Caminin sol tarafına silindirik gövdeli, tek şerefeli taş minare eklenmiştir.

BIYIKLI MEHMET PAŞA CAMİİ (FATİH PAŞA VEYA KURŞUNLU CAMİİ)

Cami, medrese ve hamamdan oluşan yapı topluluğu, Diyarbakır'ın ilk Valisi Biyıklı Mehmet Paşa tara-

findan 1516 – 1520 yıllarında yaptırılmıştır.

Osmanlı döneminde Diyarbakır'da yapılan ilk camii olan yapı, diğer Diyarbakır camilerinden farklı bir plana sahiptir. Eser, taş ve düzgün olmayan malzemelerden de yararlanılarak inşa edilmiştir. Hamam (Kürtler Hamamı), medrese ve camiden oluşan yapı topluluğu içinde sadece cami özelliğini koruyarak günümüze ulaşmıştır.

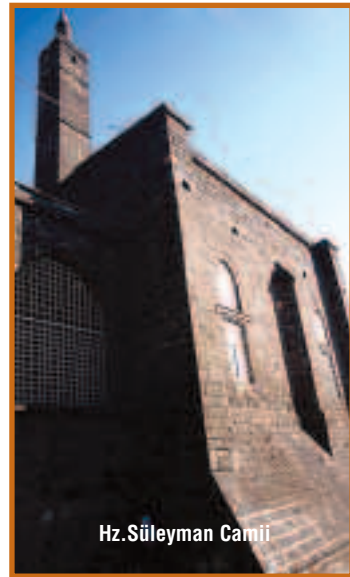
HAZRETİ SÜLEYMEN CAMİİ

Hz. Süleyman ve Nasıriye Camii isimleri ile de tanınan bu cami, İç Kale 'de surlara bitişiktir. Caminin minaresi üzerinde bulunan kitabesini okuyanlar değişik tarihler ileri sürmüşlerdir. Kitabelerden anlaşıldığına göre bu camiyi Nisanoğulları'ndan Ebu'l-Kasım Ali yaptırmıştır. Mimarı da Hibetullah el Gürgani'dir. Hemen hemen tamamında kesme taş kullanılan caminin iki girişi bulunmaktadır.

Caminin XII. yy.da yapıldığı sanılan

Biyıklı Mehmet Paşa Camii

Hz.Süleyman Camii

Melek Ahmet Camii

minaresi, Diyarbakır ve çevresindeki pek çok örnekte olduğu gibi kare biçimindedir. Caminin bitişiğinde Halid Bin Velid'in oğlu Süleyman ile Diyarbakır'ın Araplar tarafından alınması sırasında şehit düşen sahabelerin gömülü olduğuna inanılmış ve bu da caminin kutsallığını arttırmıştır.

MELEK AHMET CAMİİ

Aslen Diyarbakır'lı olan Melek Ahmet Paşa tarafından 1587–1591 yılında yaptırılmıştır. Caminin giriş kapısı diğer camilerden ayrı olarak güney mihrap duvarındaki büyük bir portaldan caminin altındaki yola açılmakta önce kuzey kısmındaki avluya, sonra da merdivenlerle camiye çıkılmaktadır. Caminin kuzey yönündeki merdivenin sağında bulunan minare camiden ayrı olarak yapılmıştır. Minarenin yarısına kadar içeriden iki merdivenle, yarısından sonra da bunlar birleşerek tek merdiven olarak şerefeye çıkmaktadır.

Bu merdivenler, çıkanların birbiri-

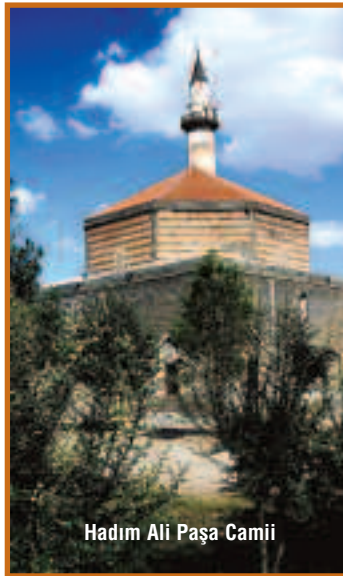

HZ. ÖMER CAMİİ

ni göremeyeceği şekilde düzenlenmiştir.

ÖMER ŞEDDAD (HZ. ÖMER) CAMİİ

Diyarbakır Mardin Kapısı'nın iki girişi kapatılarak cami haline getirilmiştir. Halk arasında Hz. Ömer Camisi olarak tanınan bu caminin kitabesinde, Mescid-i Şeddad ismine rastlanmıştır. Caminin kitabesinden İnaoğulları

Hadım Ali Paşa Camii

zamanında, 1550–1151 yılında yapıldığı sanılmaktadır. Mimari ise belli değildir.

HADİM ALİ PAŞA CAMİİ

Diyarbakır Mardin Kapısı ile Urfa Kapısı arasında, Ali Paşa Mahallesi'nde surlara yakın bir yerdedir. Camiyi, Diyarbakır 6.Valisi Hadım Ali Paşa 1534–1537 yıllarında yaptırmıştır. Tuhfetül-Mimar'in de Mimar Sinan'ın eseri olarak geçmektedir. Minaresi yapının dışında kuzeydoğuya yerleştirilmiştir. Silindirik gövdeli ve tek şerefelidir.

LALE BEY (LALA KASIM) CAMİİ

Diyarbakır'ın güneybatı çeyreğinde, kendi adıyla anılan mahallede Lale Bey ile Dörtler Sokağı'nın ke-siştığı kavşak güneyinde olup, üç kubbeli son cemaat yeri, bunun batısında, alt katı türbe, üst katı hücre, batısında minaresi olan, tek katlı, tek kubbeli, siyah bazaltla örülü kargir bir yapıdır (Fotoğraf 2). Kareye çok yakın planlı (~10,24 m.) iç alanı kubbe örter.

Halkın kısaca Lale Camii olarak adlandırdığı yapı-yı, Diyarbakır'ın ilçelerinden Egil'in beylerinden Lala Kasım'ın yaptırdığını kaynaklar belirtiyor.

Şeref Han, yapıtında, Şeyh Muhammed'in oğlu Lala Kasım'dan övgüyle söz eder. Bu durumda, caminin, Osmanlı günlerinde 16. yy.ın 1 ilk çeyreğinde yapıldığını düşünmek (1515'ten herhalde hemen sonra) doğru olacaktır.

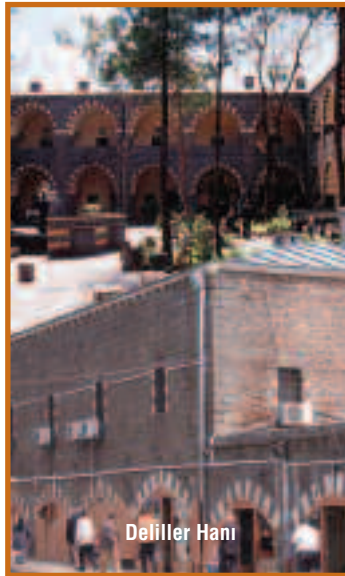
KURT İSMAİL PAŞA CAMİİ

Harput Yolu üstünde, Seyrantepe Semtinde çeşme-siyle güney yakadadır. Yolun sağında (kuzey) kışlası da vardır. Sur içi geleneksel cami tasarımından çok farklı olarak tasarlanıp uygulanan tek katlı sekizgen planlı harimi çepeçevre ahşap kirişlemeli revağı dolandır. Kurt İsmail Paşa, Amid'in 271. Osmanlı Valisiydi. 1868 yılından başlamak üzere 7 yıl 9 ay görev yaptı. Kentin dışa taşınmasına önyak oldu.

DİYARBAKIR HANLARI

HASANPAŞA HANI

Hasan paşa Hanı, Diyarbakır Ulu Camiinin doğu girişinin karşısında, Gazi caddesinin üzerindedir. Sokullu Mehmet Paşa 'nın oğlu, Diyarbakır Valisi Vezirzade Hasan Paşa tarafından 1572–1575 yılları arasında yaptırılmıştır. Basık kemerli bir kapıdan, beşik tonozlu bir kısma ve oradan da avluya çıkılmaktadır. Avlunun ortasında altı sütunlu, bezemesiz bir şadırvan bulunmaktadır.

DELİLLER HANI

(HÜSREV PAŞA HANI)

Mardin Kapısı'nın hemen karşısında bulunan han, 1527 yılında Diyarbakır valilerinden Hüsrev Paşa tarafından yaptırılmıştır. Buraya Deliller Hanı denilmesinin nedeni, Hicaz'a gitmek üzere toplanan hacı adaylarını götürecek delillerin (rehber) bu handa konaklamalarından kaynaklanmaktadır. Han, cami ve medreseden oluşan bir yapı kompleksidir. Osmanlı hanları genek şemasına uyan hanın, orta bölümünde oldukça geniş kare biçimli bir avlu yer alır. Restore edilen han günümüzde otel olarak kullanılmaktadır.

ÇİFTE HAN

Günümüze kadar ulaşmış hanlardan üçüncüsü olan Cifle Han'ın kesin yapım tarihi ve kim tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir. Eldeki belgelerden XVI. yüzyıldan kalma ve Osmanlı yapısı olduğu anlaşılmaktadır.

Han, ilk yapımı sırasında çift han olarak düşünülmüş, ancak Cumhuriyet dönemi ile birlikte yol çalışması sırasında ikincisi yıktırılmıştır. Bütünüyle günümüze kadar gelebilseydi, Diyarbakır hanları içinde biri birine bitişik çifte han biçimiyle değişik bir uygulama örneği teşkil edecekti

İBRAHİM PAŞA HANI

1810 (H. 1225) tarihli Şeyhzâde İbrahim Paşa vakfiyesinden anlaşıldığına göre, Salos Mahallesi'nde, Muallak Mescidi'nin alt tarafında ve

Deva Hamamı yanında idi. Adı geçen vakfiyeye göre, İbrahim Paşa Hanı,

"...fevkânî kırkbir oda ve tahtanî kırk oda ve ahur ve fevkani ve tahtanî hâricinde bir sağır dükkân ve dâhilinde bir sağır dükkân ve oniki masura âb-ı Hamravat'dan ma-i cârisiyle havuz ve havlu..." dan müştemildi. İbrahim Paşa tarafından 1810 tari-hinden önce inşa edilmiş olmalıdır.

İbrahim Paşa Hanı 5 mart 1816 tarihli bir hülâsa-dan anlaşıldığı üzere, tüccar hanı olarak inşa edilmişti. Bugün için ayakta olmayan bu han hakkında di-ğer kaynaklarda da herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Dolayısı ile ne zaman yıkıldığı tespit edilememiştir.

TÜTÜN HANI

Abdal Mahallesi'nde, Deva Hamamı'nın bitişiğinde ve arkasındaydı. 1810 (H. 1225) tarihli İbrahim Paşa vakfiyesinden, bu tarihten önce ve İbrahim Paşa tarafından inşa ettirildiği anlaşılan Tütün Hanı,

"... sağ tarafında yedi adet oda ve sol tarafında se-kiz adet oda ve İki ahır ve üç memşa ve sol tarafında hamam külhanı ve havlu..."

yu ihtiva eden küçük bir handı. Şeyhzâde İbrahim Paşa tarafından evladiyet üzere vakfedilen han hakkında başka bir bilgiye sahip değiliz.

RÜSTEM PAŞA HANI

1539-1542 tarihleri arasında Diyarbakır valiliği yapan Rüstem Paşa

tarafından yaptırılmış olmalıdır. Söz konusu han, Rüstem Paşa adından başka Yenikapı adıyla da bilinmekle idi. Yenikapı'nın dışarıdan girişle sağ tarafında bulunan handan günümüze bir şey kalmamıştır.

MELEK AHMED PAŞA HANI

Rumkapısı yakınlarında idi. Melek Ahmed Paşa 1591 yılında Diyarbakır'da cami ve medreseden başka, bir de ev inşa ettirmiştir. Bu evi, Dilaver Paşa tarafından daha sonra hana çevrilmiş ve XIX. yüzyıla kadar gelmiştir. 11 Nisan 1842 tarihli Diyarbakır masraf defterinden, bu hanın ma'mûr olduğu ve içerisinde sü-vari askerinin ikamet ettiği anlaşılmaktadır. Ne zaman harap olduğu ise bilinmemektedir.

KAYSERİYE HANI

22 Ekim 1565 tarihli İskender Paşa vakfiyesinde, vakfın gelir kaynakları sayılırken, vakfa ait emlakın yanında olması sebebiyle adı geçen Kayseriye Hanı'nın, İskender Paşa Camii ile Yeni Hamam yakınında olduğu anlaşılmaktadır. 1577 tarihli bir vakfiyeden ise söz konusu hanın, 12 hücre, 1 hela, 4 dükkân, 1 mahzenden oluştuğu ve evlâdiyet üzere vakfedildiği görülmektedir, incelediğimiz döneme ait belgelerde ismine rastlanmayan hanın ne zaman harap olduğu bilinmemektedir.

İPEKOĞLU HANI

İskender Paşa Camii'nin batısında ve Penbeciler Çarşısında idi. 4 Mart 1676 tarihli vakfiyede, "...ipekoğlu Hanı demekle ma'rûf Bengi

han..." şeklinde geçen söz konusu han, 54 oda, 1 dükkân, 1 ahır ve su kuyusunu ihtiva etmekteydi. Yine aynı vakfiyede bu hanın, Hacı Mustafa Çelebi'nin mülkü olduğu ve evlâdiyet üzere vakfedildiği görülmektedir.

Ocak ortaları 1799 tarihli bir vakfiyede adına rastladığımız han, XIX. yüzyılın ikinci yansında da varlığını sürdürmüştür. I. Dünya Harbi sırasında harap olduğu sanılmaktadır.

HAN-I CEDİD

Şubat orlalan 1569 (Evâhir-i Şaban 976) tarihli Behram Paşa vakfiyesinde, Behram Paşa tarafından cami inşaatının arka tarafında bir de han inşa ettirilmiş olduğu görülmektedir. Söz konusu hanın fevkani ve 33 odası ve avlusunda bir de havuzu bulunmaktaydı. XIX. yüzyıla ait belgelerde ismine rastlanmayan hanın ne zaman harap olduğu bilinmemektedir.

Yukarıda saydığımız hanlardan başka Osmanlı dönemi Diyarbakır şehrinde varlığını tespit ettiğimiz, ancak haklarında fazla bilgi sahibi olmadığımız 10 han daha bulunmaktadır. Yerleri kesin olarak tespit edilemeyen bu hanlar ise şunlardır:

Sipahioğlu Hanı (1842), Fatih Mehmed Paşa Evkafından Halid Ağa Hanı (1842) Şevketli Han (1723) Gümüşhaneli Defterdar Hanı (1844) muhtemelen Ulu Cami yakınlarında olan Börekçiler Hanı (1799) Yeni kapı yakınlarında Alaca Han (1676), İskenderoğlu Hanı (1842), Palancılar Çarşısı'nda Ka-

rakaş Hanı (1800), İshakoğlu Hanı (1817) ve İçkale'de olan Zincir Han (1837).

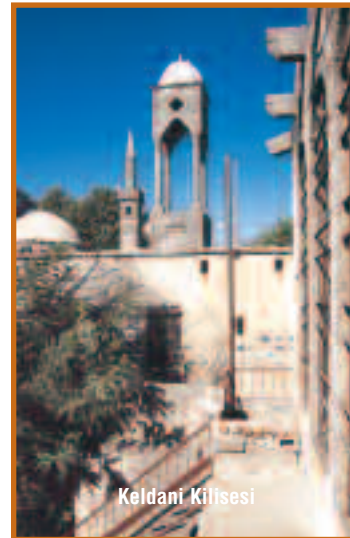
DİYARBAKIR KİLİSELERİ

MAR PETYUM KELDANI KİLİSESİ

Yenikapı Sokakta yer alan kilisenin ne zaman inşa edildiği tam olarak bilinmemekle beraber XVII. y.y.'da yapıldığı düşünülmektedir. Günümüzde Katolik Keldaniler tarafından kullanılmaktadır. Diyarbakır'daki pek çok yapıda olduğu gibi ana yapı malzemesi siyah bazalt taşdır.

SUR GİRAGOS ERMENİ KİLİSESİ

Yenikapı Sokakta yer alır. Tapu kayıtlarına göre Katolik Ermenilerin kullandığı bir kilisedir. Bugün kubbesi yıkılmış ve yer yer yıpranmış olsa bile bütün mimari görkemi ile ayakta durmaktadır. Diyarbakır'da bulunan Surp Giragos Kilisesinin adına ilk kez 1610-1615 tarihleri arasında Polonyalı Simeon'un Seyahatnamesi'nde rastlanmıştır.

Keldani Kilisesi

MERYEM ANA SÜRYANİ KADİM KİLİSESİ

(MOR YAKUP)

Ortodoks Süryanilerine ait bir kilisedir. III. y.y.'da yapıldığı tahmin edilen yapının daha önceden de tapınak olarak kullanıldığı bilinmektedir. Mardin'deki Deyr-ül Zahfaran' dan gelen Patrik II. Yakup, 1871 yılında ölene kadar burada yaşamış ve kilise o dönemde patriklik merkezi olarak da hizmet vermiştir. Diyarbakır taş ustalarının adeta bütün hünerlerini sergiledikleri yapı topluluğunda; kilise, Mor Yakup kutsal alanı, dört avlu, divanhane (derslik) ve lojman bulunmaktadır. Kilise birkaç kez yanmış, yıkılmış ve birçok kez onarılmıştır. Hz. İsa'nın diliyle ibadetlerini yapan Diyarbakırlı Süryaniler tarafından günümüzde de kullanılmaktadır.

SAİNT GEORGE KİLİSESİ

İçkale'de bulunan bu kilisenin ne zaman yapıldığı bilinmemektedir. IV-V

Meryem Ana Süryani Kadim Kilisesi

y.y.'da Bizans stilinde, kara taştan Dicle'ye bakar bir biçimde yapılmıştır. Hıristiyanlığın hangi mezhebine, şehit veya azizine ithaf edildiği bilinmemektedir. Katolikliğin bir piri olan Batriye cemaatine aittir diyenler de vardır. Yapı adı kadınlar manastırı olarak da geçmektedir. Uzun süre Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı Saraykapı Cezaevi'nin içerisinde bulunduğu ibadete kapalı kalmıştır. Üzeri Doğu-Batı doğrultusunda eliptik tuğla kubbe ile Kuzey-Güney nefleri önde yuvarlak kolonlu ve arkasındaki dikdörtgen ayaklara oturan kemerli, tonozlu örtüye sahiptir. Kilisenin orta mekanı dört yöne eyvanlara açılmaktadır.

SURP SARKİS KİLİSESİ

Mardin Kapısı yakınlarında olan bu kilise Katolik Ermenilere aittir. Kilisenin XVI. y.y.'da yapıldığı sanılmaktadır. Ana yapı malzemesi siyah bazalt taşıdır. İki katlı kilise sütunları ve dört kemer dizisi ile beş nefli bir kilisedir.

PROTESTAN KİLİSESİ

Mardin Kapısı yakınlarındaki Cemal Yılmaz Mahallesi'ndedir. Yapılış tarihi bilinmeyen siyah bazalt taştan yapılan kilise dikdörtgen planlıdır.

KIRKLAR KİLİSESİ

5. yüzyıl sonlarında yapılan kilisede bugüne yalnızca bir duvar ve mahzen kısmı kalmıştır. Yeri Kırklar dağı üzerindedir.

SAİNT TEODOROS KİLİSESİ

Fatih Paşa Camii'nin bitişiğinde olduğu bilinen kilise, bu gün yok olup gitmiştir.

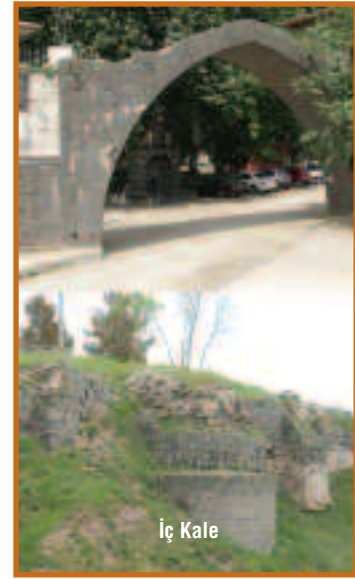
DİYARBAKIR KALELERİ

İÇ KALE

Diyarbakır surlarının kuzeydoğu köşesine yerleştirilen İçkale'nin tarihi muhtemelen bu bölgenin ilk yerleşik halkı olan Huri-Mitaniler (M.Ö. 4-3 bin) dönemine kadar iner. İçkale Romalılar tarafından şimdiki Artuklu Kemerinden geçen ilk surlar daha sonra yıkılmıştır.

İçkale'ye 16 burç ve iki yeni kapı yaptıran Kanuni Sultan Süleyman aynı zamanda ünlü Hamravat Suyu'nu da getirmiştir.

İçkale'nin Saray Kapı, Küpeli Kapısı, Fetih ve Oğrun kapıları bulunmaktadır. İçkale'de çok değerli yapılar bulunmaktadır. Kale Camii (Hz. Süleyman Camii- Nasriye Camii), Aslanlı Çeşme, Artuklu Kemer, Virantepe Höyüğü ve Artuklu Sara-

İç Kale

yı, Saint George Kilisesi bunlardan bazılarıdır.

DIŞ KALE (DİYARBAKIR KALESİ)

İçkale'ye eklenerek gelişen Dışkale surlarına ilk taşların M.S. 346–349 yıllarında Roma İmparatoru II. Constantinus döneminde konulduğu tahmin ediliyor. Daha sonra kente egemen olan Bizans, Abbasi, Mervani, Selçuklu, Artuklu, İnallı, Nisanlı, Eyyubi, Akkoyunlu ve Osmanlılar tarafından yapılan eklenti ve onarımlarla günümüze kadar gelebilmiştir. Kuşbakişi görüntüsü ile kenti çevreleyen surların üzeri, kente egemen olan uygarlıkların izlerini taşıyan oyma ve kabartma motiflerin yanı sıra onu bir kuşak gibi çevreleyen yazıtlarla bezelidir. Bu nedenle A.Gabriel tarafından 'Açık Hava Yazıtlar Müzesi' olarak nitelendirilmiştir. Surlar 5,5 km. uzunluğunda, 10–12 m. yüksekliğinde ve 3.5 m. kalınlığındadır. Dışkale'nin dört yöne açılan, önemli dört kapısı vardır. Kuzeyde Dağ Kapı (Harput Kapısı), Batıda

Urfa Kapı (Rum Kapısı), Güneyde Mardin Kapı (Tel Kapısı), Doğuda Yeni Kapı (Dicle veya Su Kapısı) yer almaktadır. Bugünkü Dışkale surlarının dışında ikinci bir sur daha bulunmaktaydı. Ancak 1232 yılında kente egemen olan Eyyubi hükümdarı Melik Kamil tarafından yıktırılarak taşları bugünkü surların onarımında kullanılmıştır. Günümüzde kalıntıları, Mardin Kapı ve Ben u Sen taraflarında görülebilmektedir.

BURÇLAR

Gabriel'in Kale Planı

Surların üzerinde kare, çokgen ve yuvarlak planlı toplam 82 burç yer almaktadır. Ben u Sen ile Dicle Vadisi'ne bakan ve savunması kolay olan cephelerdeki burçlar daha çok dört köşeli ve seyrekler. Dağ Kapı ve Urfa Kapı arasında kalan ve düşman saldırılarına daha açık olan bölgedeki burçlar ise yuvarlak ve daha sıktır. Artuklu döneminde yapılan burçlar büyüklükleri ve işlemleriyle diğerlerinden ayrılır.

Beden/ Ben u Sen), Yedi Kardeş, Keçi, Nur, Fındık, Mervani, Kral Kızı, Akrep burçları daha çok bilinirler.

ULU BEDEN (EVLİ BEDEN/ BEN U SEN) BURCU

Surların güney bölümünde yer alır. 1208 yılında Artuklu hükümdarı Melik Salih adına Mimar Cafer oğlu İbrahim tarafından yapılmıştır. Silindirik yapısı, onu sarmalayan kitabesi ve çift başlı kartal, kanatlı aslan kabartmalarıyla oldukça heybetli bir burç olan Ulu Beden ve Yedi Kardeş Burçları plan ve bezemeleriyle birbirine benzer. Efsaneye göre; Zamanın hükümdarı bir yarışma düzenler. Bu iki burcun yükseldiği yerde, planlarını da kendisinin çizdiği, çok sağlam ve çok yüksek iki ayrı burç yapılmasını buyurur. Kentte bu işin üstesinden gelecek iki kişi vardır. Bunlardan biri usta diğeri de onun kalfasıdır. Ustanın düşü ustalığını bir kez daha göstermek; kalfanın düşü ise ustasını geçmektir. Usta Yedi Kardeşler

Dış Kale

Gabriel'in Kale Planı

Burçlar genellikle iki katlı, bazıları ise üç-dört katlıdır. Alt katları depo ve ambar olarak, üst katları ise askeri amaçlarla kullanılmıştır. 82 burç arasında büyüklükleri ve işlemleri nedeniyle Ulu Beden (Evli

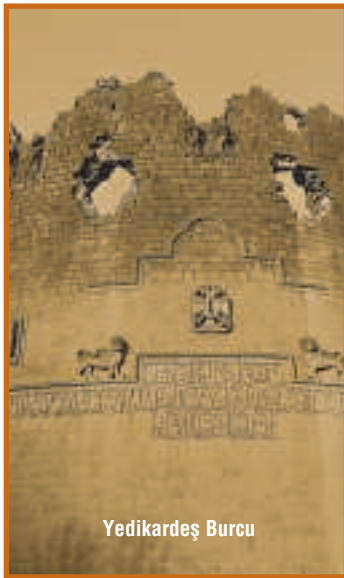
Ulu Beden Burcu

Burcu'nu kalfa ise Ulu Beden Burcu'nu yapar. İş bitiminde hükümdar kalfanın burcunu daha çok beğenir. Buna çok üzülen usta kendini aşağıya atar...

YEDİKARDEŞ BURCU

Diyarbakır surlarının önemli ünitelelerinden biri Yedi Kardeşler Burcudur. Artuklu dönemi eseridir. (1183–1232) Melik-el Salih ebül-feth Mahmut zamanında yapılmıştır (1208). Mimarı İbrahim oğlu Yahya'dır.

Bir başka efsaneye göre ise; Düşmanlar şehri kuşatmış, günler süren çatışmalardan sonra yedi kardeşin savunduğu burç dışında tüm kent düşmüştür. Düşman Kral, uzlaşmak üzere kardeşlere bir elçi yollar. Yedikardeşler elçiye teslim olma koşullarını bildirirler. Burcu teslim almaya bizzat kral ve komutanlar gelecek ve teslim olduklarında yedi kardeşin canları bağışlanacaktır. Kral koşulları kabul eder ve komutanlarıyla birlikte burca girer. Ancak girer girmez bir patlama

Yedikardeş Burcu

olur. Yedikardeşler barut deposunu havaya uçurmuşlardır. Patlamayla birlikte kral, komutanlar ve yedi kardeş ölür. Kent kurtulmuştur...

KEÇİ BURCU

Mardin Kapısı'nın doğusunda, yontulmuş kaya kütesinin üzerinde yer alır. Surlardaki burçların en eski ve en büyüğüdür. Yapım tarihi tam olarak bulunmayan burcun üzerinde, 1223 yılında Mervanoğulları tarafından onarıldığını belirten bir yazıt yer almaktadır. 11 kemerli bu burcun bir dönem tapınak olarak kullanıldığı sanılmaktadır.

NUR BURCU

Selçuklu dönemi eseridir. (1085–1183). Melikşah zamanında yapılmıştır. (1089). Mimarı Selami oğlu Urfalı Muhammed'dir. Kufi (Nebati) yazı ile yazılmış kitabesi ve çeşitli hayvan figürleriyle en zengin burçtur. Kitabe arasında yer alan uzun boynuzlu keçi motifi rölyefi dikkat çekici estetik değerdedir. Yine kitabe arasında yer alan simetrik olarak yerleştirilmiş dört-nala koşan at motifi rölyefleri bu dönem heykel sanatında perspektif ve anatomide ne kadar bilgi, gözlem, beceri ve yetenek konusunda bize net belge sunmuşlardır.

SELÇUKLU BURCU

Melikşah dönemi eseridir. Nur Burcu benzeridir. Kufi yazı ile yazılmıştır (1088). Evli Beden Burcu'nun kuzeyindedir. Kitabe üzerinde yer alan simetrik olarak yerleştirilmiş keçi motifi rölyefinde uy-

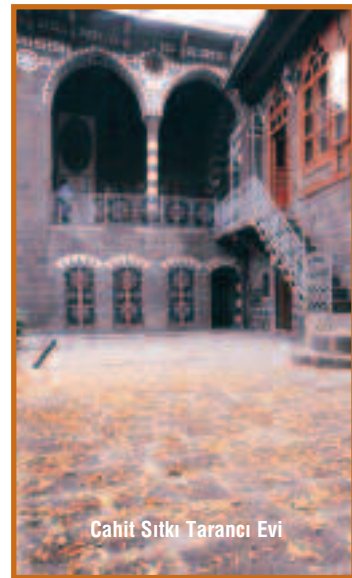
gulanan uzun boynuzların stilize edilmiş parçalı bölümleri yüzeyin başka bölümlerinde de uygulandığı görülmüştür.

DAĞ KAPI BURCU

Diyarbakır'da hüküm sürmüş devletlerin hemen tümü, kentin en önemli bölümlerinden olan Dağ kapı burcunun iç ve dış duvarlarına çeşitli işaretler, kitabeler ve armalar koydurmuşlardır. Dağ kapı burcunun çeşitli yerlerinde değişik hayvansal, bitkisel ve motiflerinin rölyefleri yer alır. Bitkisel motiflerin içinde üzüm ve yaprak şekilleri bulunur. Dağ Kapı Harput Kapı olarak da bilinir. Kitabe ve rölyef yönünden en zengin kısmıdır. Yanında Mervani dönemine ait mescit vardır.

DİYARBAKIR EVLERİ

En az üç bin yıllık geçmişe sahip olan Diyarbakır evlerinin kendine özgü karakteristik özellikler taşıyan bir mimari üslubu vardır. Dışa kapalı olan evlerde avlu evin harem

Cahit Sıtkı Tarancı Evi

durumundadır. Diyarbakır ev planının şekillenmesinde en önemli etken iklim olduğu için evlerde yazlık, kışlık ve mevsimlik bölümleri bulunur.

Harem ve selamlık olmak üzere iki bölümden oluşan Diyarbakır evlerine en güzel örnek olarak, Cemil Paşa Konağı, İskender Paşa Konağı, Cahit Sıtkı Tarancı Evi, Esmâ Ocak Evleri verilebilir.

DİYARBAKIR SOKAKLARI

(KÜÇELER)

Diyarbakır sokaklarının şekillenmesinde surlar önemli bir rol oynar. Kentin genişlemesini sınırladığı için, sur içinde yoğunlaşma artmış, evler birbirine yakınlaşmış, sokaklar daralmıştır.

Bu da gölgelik alanların çoğalmasını ve serinliğin artmasını sağlamıştır. Bazalt parke taş döşeli Diyarbakır sokaklarında sürekli akan çeşmeler, sokaklara temizlik ve canlılık katmıştır.

DİYARBAKIR KÖPRÜLERİ

DİCLE KÖPRÜSÜ (ON GÖZLÜ KÖPRÜ)

Dicle Nehri üzerinde köprünün kitabesinden Nizamüddin ve Müeyyüdüdevle tarafından yaptırıldığı, mimarının da Sancaroğlu Ubeydoğlu Yusuf olduğu bilinmektedir. Mervaniler zamanında, 1065 yılında yaptırılan köprü, 178 m. uzunluğunda, 5.60 m. genişliğindedir. On gözden meydana gelmiş ve en büyük kemer açıklığı da 14.70 m.dir. Köprünün

ortasındaki üç gözün üstü dar, batı tarafındaki beş gözün döşemesi daha geniştir. Köprü ayaklarındaki kemerler sivri formdadır. Ayaklardaki selyaranlar aynı düzeyde olmayıp bazıları döşeme hizasına kadar yükselir, bazılarında ise hiç yoktur.

MALABADI KÖPRÜSÜ

Silvan ilçesine 22 km. mesafede, Diyarbakır-Batman İl sınırında bulunan Batman çayı üzerindedir. Dünyadaki taş köprüler içinde kemeri en geniş olanıdır. Bu açıdan önem taşır. Yazıtında 1147 yılında Artukoğullarından Timurtaş Bin İlgazi tarafından yapıldığı bilinmektedir. Köprünün üzerinden her iki yandan, kemerin içerisindeki odalara inilmektedir. Bölgeye gelen turistlerin uğrak yerlerinden biridir.

HABURMAN KÖPRÜSÜ

Çermik İlçesi ve Haburman Köyü civarındadır, Sinek çayı üzerinde kurulmuş olan bu köprü, ortadaki

büyük ve sivri, yandakiler daha küçük ve yuvarlak olmak üzere, 3 gözlüdür. Üzerindeki kitabesinde, 11 79 tarihinde yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

DEVEGEÇİDİ KÖPRÜSÜ

Diyarbakır'ın kuzeyinde 20 km. mesafede Artuklu Salih Mahmut zamanında yapıldığı bilinmektedir. Köprü 7 gözlüdür. Köprüde iki kitabe ve Kur'an'dan bir ayet bulunmaktadır.

DİYARBAKIR MÜZELERİ

Kültürel Potansiyeli çok zengin olan Diyarbakır, Anadolu ile Mezopotamya arasındaki geçiş bölgesinin odak noktasındadır. Bu nedenle çeşitli kültürlerin bir biri ile etkileşiminden çok zengin bir mozayik oluşmuştur. Bu birikimin izleri, Diyarbakır şehrinin hüviyetini kültürel açıdan zenginleştirmiş, Bunların izleri olan taşınır kültür varlıkları ile de zengin müzeler oluşmuştur.

1- Diyarbakır'da çok eski tarihlerde kurulan Diyarbakır Arkeoloji Müzesi

2- Ziya Gökalp Müzesi

3- Kültür Müzesi (Cahit Sıtkı Tarancı Evi)

1- DİYARBAKIR ARKEOLOJİ MÜZESİ

Diyarbakır'da ilk müze, 1934 yılında Ulu Caminin külliyesine ait Zinciriye (Sencariye) Medresesinde açıldı.1985 yılında ise Elazığ Caddesi üzerinde bulunan yeni binasına taşındı.

Diyarbakır Arkeoloji Müzesinde Epi-Paleolitik dönemden başlamak üzere (M.Ö. 8400) Neolitik, Kal-kolitik, Eski Tunç, Urartu, Assur, Hellenistik, Roma, Bizans, Selçuklu, Artuklu, Akkoyunlu, Karakoyunlu ve Osmanlı dönemine ait eserler kronolojik olarak sergilenmektedir. Ayrıca; Amid sikkeleri ile yöresel Etnografik eserlerden oluşan zengin bir koleksiyona sahiptir. Müzemizde, 1744 adet Etnografik, 9201 adet sikke, 4976 adet de Arkeolojik eser olmak üzere toplam: 15.921 adet envanterlik eser kayıtlı olup, bir O kadarda etütlük eser bulunmaktadır.

Modern müzecilik anlayışına uygun olarak teşhir sistemi bulunan müzemizde seksiyonlarda resimler, grafikler ve anlatımlarla izleyici ile eser arasında iletişim kurulabilmektedir.

5 000 m2 (Beş bin metrekare) alan üzerine kurulan müzede, modern konferans salonu, üç katlı depo ve her katta bulunan çok amaçlı laboratuvar ile fotoğraf atölyesi, çağdaş müzecilik hizmetlerine katkıda bulunmaktadır. Türkiye'deki müzecilik standartlarının üstünde modernize edilmiş müzemizde her türlü araç-gereç donanımı tamamlanmıştır. Ayrıca; müzemizde araştırma yapmak isteyen bilim adamlarına ve öğrencilere her türlü kolaylığı sağlayan mekanlarda Arkeologlarımız hizmet vermektedirler.

Diyarbakır iline bağlı Bismil ilçesinde iki birimde; Batman iline bağlı bir yerde olmak üzere Müze Müdürlüğü başkanlığında kazılar yapılmaktadır.

Paleolitik ve Neolitik döneme ait buluntular, müzemizde sergilenmektedir. Daha önceki yıllarda yapılan Bismil ve Ergani yöresinden çıkan Neolitik, Assur ve Roma dönemlerine ait eserler de müzemizin vitrinlerini zenginleştirmektedir.

2- ZİYA GÖKALP MÜZESİ

Diyarbakır'lı sosyolog, yazar Ziya Gökalp'in doğduğu evdir. Sivil mimarlık örneği en güzel evlerden birisi olan ve bazalt taştan iki katlı olarak 1806 yılında inşa edilmiştir. 1824 yılında Ziya Gökalp'in ailesine intikal eden evde 1876 yılında Ziya Gökalp doğmuştur. 1956 yılında müze haline getirilmiş ve yazarın şahsi eşyaları ve belgelerinden oluşan koleksiyonlarla teşhire açılmıştır.

Bu yapıda içe dönük mimari tarzı kullanılmış olup, evin tüm pencereleri iç avluya bakmaktadır. Yapıya giriş tek kanatlı ahşap bir kapıdan sağlanmakta olup, mekanlar iç avlunun etrafına yerleştirilmiştir. Genellikle Diyarbakır evlerinde kullanılan havuz geleneği burada da kuzeye bakan bölümde ve Eyvanın içindedir.

3-CAHİT SITKI TARANCI EVİ (KÜLTÜR MÜZESİ)

Diyarbakır mimarisine özellikle Akkoyunlu, Artuklu ve Osmanlı stili hakimdir. Diyarbakır'da köklü bir mimari gelişimin varlığını duyuran yapıların başında evler ve köşkler gelir. Diyarbakır evlerinin özelliklerini en özgün biçimde muhafaza eden ve güzel örneklerden birisi olan Cahit Sıtkı Tarancı'nın doğduğu evdir. Diyarbakır il merkezinde

Camii Kebir Mahallesi, Cahit Sıtkı Tarancı sokak No:3 de bulunan ev, 1733 yılında inşa edilmiştir. Daha sonra da Cahit Sıtkı Tarancı'nın ailesine intikal etmiştir. Yapıya daracık bir sokaktan, tek kanatlı ahşap bir kapıyla giriş sağlanmaktadır. Ayrıca Haremlik kapısı da iki kanatlı olup şehrin kuzey istikametine bakmaktadır. Bina iklim şartlarına uygun olarak yazlık (Kuzeyde), Kışlık (Güneyde), ilkbahar (Doğuda), Sonbaharlık bölüm de (Batıda) bulunmaktadır. Binada büyüklü küçüklü toplam 14 oda, mutfak, kiler ve tuvalet bulunmaktadır. Binanın en önemli yeri iki katlı olan yazlık kısmıdır. Bu bölümün ikinci katındaki büyük odaya baş oda denir. Cahit Sıtkı Tarancı 2 Ekim 1910 yılında bu odada dünyaya gelmiştir. Tarancı Evi (Kültür Müzesi) adıyla Pazartesi günleri hariç her gün mesai saatlerinde halkın ziyaretine açık bulundurulmaktadır.

Sonuç olarak, pek çok uygarlığın izlerini taşıyan kültür kenti Diyarbakır, müzecilik açısından oldukça eski bir kenttir. Anadolu'nun pek çok illerinde müze yokken 65 yıl önce Diyarbakır'da müze kuruluyor, yani şimdiki modern müzenin temeli 65 yıl önce atılıyor. Bugün ise bölge müzesi niteliğinde olan bu kültür müessesesi, Mardin, Şırnak, Batman, Siirt illerinin de kültür varlıklarının tespiti, tescili ve korunması ile taşınır kültür varlıklarının satın alındığı veya Arkeolojik kazıdan çıkan eserlerin sergilendiği çağdaş müzecilik anlayışına uygun hizmet üreten birer kültür müessesesi olarak ilimiz halkına, özellikle gençliğe hitap etmektedir.

DIYARBAKIR MEDRESELERİ

Diyarbakır ili sınırları içinde bir hayli medrese mevcuttur. Bunlardan en önemlileri şunlardır.

ZİNCİRİYE MEDRESESİ

Asıl adı "Sincariye Medresesi"dir. Ulu Camii'nin batısında ve yakınıdadır. 1. Dünya Savaşı'na kadar medrese olarak kullanılmış ve savaş sırasında yoksullar için barınak olmuştur. 1198 yılında mimar İsa Ebu Dirhem tarafından yapılmıştır. 1934 yılında onarılarak Arkeoloji müzesi haline getirilmiştir. Diğer Anadolu Medreselerine benzemektedir. Arkeoloji Müzesi daha sonra yeni binasına taşınmıştır.

MESUDİYE MEDRESESİ

Ulu Camii'nin kuzeyinde ve camiye bitişiktir. Diyarbakır'da yapılan ilk büyük medrese budur. 1198 yılında Artuklu Melikül Mesud Kutbedin Ebu Muzaffer Sökman zamanında hükümdarın emriyle yapıldığı üzerindeki kitabeden anlaşılmalıdır. Mesudiye Medresesi içinde çeşitli ilimlerin öğretildiği Anadolu'nun en eski ve ilk üniversitesidir. Medresede Astronomi, Tıp, Fizik, Matematik, Biyoloji, Kimya, İlahiyat, Edebiyat ve Felsefe gibi dersler öğretilmiştir. Ayrıca bilim adamları burada çeşitli konularda tartışmalarda bulunmuşlardır. İnşa tarzı, motif ve kitabeleriyle çok değerli bir sanat eseri olan medresenin avlusundaki mihrabın iki yanına ustaca yerleştirilmiş dönebilen taş sütunlar, binanın herhangi bir yerinde meydana gelebilecek çökme veya kaymayı tespit için konulmuştur. Bina kesme taşlardan iki katlı

olarak yapılmıştır.

ALİ PAŞA MEDRESESİ

Ali Paşa Camisi'nin batısında Hadım Ali Paşa tarafından 1434-1537 yılları arasında yapılmıştır. Mimar Sinan'ın eseri sanılıyorsa da bu kesin değildir.

MUSLİHİDDİN LARİ MEDRESESİ

Sefa Camisi'nin güneyinde cami avlusu içindedir. XIV. yy.'ın ilk yarısında yapılmıştır. Mirat-i il Edvar, Mirkat-üj Ahbar isimli eserlerin yazarı ünlü bilgin Lari'nin Diyarbakır Müftüsü olduğu dönemde inşa olunmuş ve bu bilgin aynı medresede ders vermiştir.

DIYARBAKIR KÖŞKLERİ

Diyarbakır surlarının güneyinde ve çoğunluğu Dicle nehrinin batısındaki yamaçlarda bulunan köşkler (Çizim 1), Diyarbakır surlarını, Esfel bahçelerini, Dicle nehri ve geniş vadisini gören etkileyici bir panoramaya sahiptir. Sıcak-kuru bir iklim ve sınırlı bir alan etkisiyle, Diyarbakır Suriçi'nde bitişik olarak inşa edilen evlerin içe dönük ve avlulu karakterine karşın, köşkler; bahçe içerisinde, sınırlanmış geniş bitki örtüsüyle belirlenen, manzaraya hakim ve doğayla birlikte olma arzusunu karşılayan yapılardır. Köşkerlerin varlığı, Suriçi'nde tek manzarası avlu olan evlere sahip kent soslularının doğayla birlikte olma çabalarına bağlanır. Yaz aylarında kullanılan bu vernaküler mimari örnekleri, Ortaçağ karakterindeki içe dönüklükten, Rönesans'ın çevreye açılma eğilimine benzer bir planlama akışı gösterir. Köşkler-

deki tüm mekânlar, görsel olarak doğayla iç içedir.

Bunlar, Hacı Ağa Köşkü, Bekir Paşa Köşkü, Pamuk Köşkü, Kuş Dili Köşkü, Seman Köşkü, Hami Köşkü, Erdebil Köşkü, Ağulu Dere Köşkü ve Cihannüma Köşkü.

Çizim I- Doğal çevre içinde köşkerin panoramik konumları

DIYARBAKIR'IN ÖNEMLİ YEMEKLERİ

Diyarbakır'da en fazla pişirilen yemekler "tencere yemekleri" olarak tanımlanan etli sebze yemekleridir. Sebze yerine bazen meyve da kullanılmaktadır. Elma, erik, ayva, çağla gibi meyvelerden etli yemekler yapılmaktadır. Diyarbakır'a özgü yemeklerin başında "Meftune" adı verilen genellikle patlıcanla yapılan bir yemek gelmektedir. Bundan başka düzme veya "pürlezzel", "karnıyarık" veya "belibağlı", "içli köfte", "kibe bum-bar", "lebeni çorbası", "nuriye tatlısı" Diyarbakır'ın çok önemli yemekleri arasında yer almaktadırlar.

Hazırlayan: Onur AKSOY

Kaynaklar:

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Kültür Müdürlüğü

Diyarbakır Tanıtma, Kültür ve Yardımlaşma Vakfı,

Doç. Ahmet ATAN - Tarihi Estetik Değerleriyle Diyarbakır Surları

Doç. Dr. Mebrure Değer

MEHMET UZUN

Modern Kürt edebiyatının en önemli isimlerinden olan Mehmet Uzun, 1953 Siverek doğumlu. 1977 yılından bu yana Avrupa'da, İsveç'te yaşadı. Kürtçe, Türkçe ve İsveççe edebi çalışmalarıyla çok dilli, çok kültürlü, olan Mehmet Uzun, uzun yıllar İsveç Yazarlar Birliği yönetim kurulu üyeliği yaptı. Ayrıca Mehmet Uzun İsveç ve Uluslararası Pen Kulüplerinde aktif olarak çalıştı, aynı zamanda İsveç ve Dünya Gazeteciler Birliği'nin de üyesiydi. Kürtçe, Türkçe ve İsveççe olarak ürettiği kitapları yirmiye yakın dilde yayınlanmış. 1985 yılından bu yana yazdıklarıyla, modern Kürt romanının kurucusu olan ve bir tarih başlatan Uzun, son yıllarda Türkiye'de de tanınmaya başlandı. Denemeleri de çeşitli dergi ve gazetelerde yirmiye yakın dilde yayınlanmaktaydı. Yakın zamanda -kısa bir süre için- toplatılan "Kürt Edebiyatına Giriş" ve "Bir Dil Yaratmak" adlı kitaplarında, Kürtçe yazılmış romanların ve Kürt dilini canlandırma çabalarının tarihini aktaran Mehmed Uzun, bir boşluğu doldurma, bir kültür hareketi başlatma çabası içerisindeydi. Hem romanlarında hem de diğer yapıtlarında ağırlıklı olarak Kürt aydınlarını ve tarihini konu ediniyordu. "Entelektüel çaba ve uğraş her zaman tarihin önündedir. Tarih çoğu zaman bu entelektüel çaba ve uğraşın boyutu, derinliği ve gücüne göre biçim alır" diyen Uzun, Kürt dilinde yazmasını modern Kürt edebiyatının inşa çalışmalarına bir katkı olarak görüyor. Mehmet Uzun 'Aşk Gibi Aydınlık Ölüm Gibi Karanlık' romanı ve 'Nar Çiçekleri' adlı deneme ki-

tabı ile ilgili olarak 2001 baharında yargılandı ve beraat etti. Aynı yıl Türkiye Yayıncılar Birliği'nin her yıl verdiği Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülü'nü, roman sanatına ilişkin belirleyici katkılarından dolayı Berlin Kürt Enstitüsü'nün Edebiyat Ödülü'nü, yarattığı edebiyat ve sözün özgürlüğüne ilişkin duruşundan dolayı İskandinavya'nın en önemli ödülllerinden Torgny Segerstedt Özgürlük Kalem Ödülü'nü, 2002' de İsveç kültür yaşamına sunduğu değerli katkılarından dolayı İsveç Akademisi'nin Stina -Erik Lundeberg Ödülü'nü, 2005 yılında ise Irak Kürdistan Onur Ödülü'nü ve Diyarbakır Belediyeleri Onur Ödülü'nü aldı.

Uzun süredir yakalandığı mide kanseri nedeniyle tedavi gören ünlü edebiyatçı, 11 Ekim 2007 günü Diyarbakır' da yaşamını yitirdi. 13 Ekim günü Diyarbakır Ulucami' de kılınan cenaze namazı ardından cami önündeki kalabalığa sırasıyla Yaşar Kemal, Şerafettin Elçi, Ahmet Türk ve Osman Baydemir' in yaptığı konuşmaların ardından Mardin-kapı Mezarlığı'na defnedildi. Yapılan konuşmalarda Yaşar Kemal Mehmet Uzun için “o büyük yazarların geçtiği kapıdan geçen büyük bir yazardı kendi kültürünü yazdıklarıyla bütün dünyaya ve kendi milletine anlattı ve görevini en iyi biçimde yaptı diyerek”onun ne kadar büyük bir yazar olduğunu vurgulamıştır.

UZUN'UN ESERLERİ

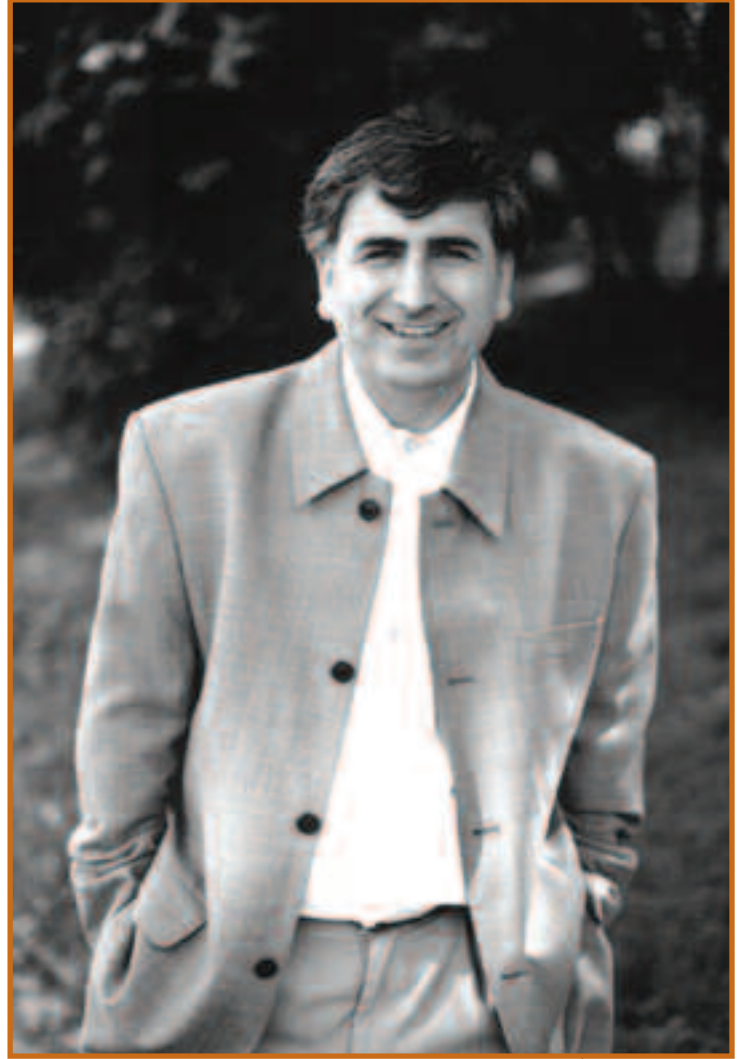
Romanlar:

TU (Sen) 1985, Mirina Kalekî Rind (Yaşlı Bir Rind'in Ölümü), 1987; Siya Evîne (Yitik Bir Aşkın Gölgesinde) 1989; Rojek ji Rojên Evdalê Zeynikê (Evdalê Zeynikê'nin Günlerinden Bir Gün), 1991; Bîra Qederê (Kader Kuyusu) 1995, Ronî Mîna Evîne-Tarî Mîna Mirinê (Aşk Gibi Aydınlık Ölüm Gibi Karanlık) 1998, Dicle'nin Sesi I - Hawara Dicleyê (Dicle'nin Yakarışı) 2002, Dicle'nin Sesi II - Dicle'nin Sürünleri, 2003.

Deneme, İnceleme ve Söyleşiler:

Destpêka Edebiyata Kurdî (Kürt Edebiyatına Giriş) İnceleme-1992, Hêz û Bedewiya Pênûsê (Kalemin Gücü ve Görkemi) Deneme-1993, Mirina Egîdekî (Bir Yiğidin Destanı) Destan/Ağıt-1993, Vârlên i Sverige (Tüm Dünya İsveç'te) Edebiyat Antolojisi, (M. Grive ile birlikte)-1995, Antolojiya Edebiyata Kurdî (Kürt Edebiyat Antolojisi) 1995, Nar Çiçekleri Deneme-1996; Ziman û Roman (Dil ve Roman) Söyleşiler-1997, Bir Dil Yaratmak -Söyleşiler-1997, Dengbêjlerim -Deneme-1998, Zincirlenmiş Zamanlar Zincirlenmiş Sözcükler -Deneme-2002. Ruhun Gökkuşağı, Anlatı, 2005; Küllerinden Doğan Dil Ve Roman, 2005.

Hazırlayan: Onur AKSOY

ÜYELERİMİZDEN HABERLER

- > 2002-2004 Yönetim Kurulu Asil Üyemiz Ali KARADEMİR vefat etmiştir.
 - > Muş İl Temsilciliğimiz Yönetim Kurulu Başkanı Fevzi ŞİRİN' in babası vefat etmiştir.
 - > Adıyaman İl Temsilciliğimiz Büro Görevlisi Özlem TEPELİ' nin Annesi vefat etmiştir.
- ÜYELERİMİZE VE YAKINLARINA BAŞSAĞLIĞI DİLERİZ.**

- > Şubemiz Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hacı KAYA evlendi
- > Şubemiz Büro Görevlisi Muhabet KAÇMAZ nişanlandı.

ÇİFTLERİ KUTLUYOR BİR ÖMÜR BOYU MUTLULUKLAR DİLİYORUZ.

- > Şubemiz Yönetim Kurulu Yedek Üyesi Yrd.Doç.Dr. Erol KILIÇKAP'ın bir kızı oldu.
 - > Üyemiz Burak TURGAY' ın bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir.
 - > Üyemiz Fatih KOÇYİĞİT' in bir Erkek çocuğu dünyaya gelmiştir.
 - > Elazığ İl Temsilciliğimiz Yönetim Kurulu Üyesi Yalın KALELİ'nin bir kız oldu.
- ÇİFTLERİ KUTLUYOR MİNİK BEBEĞE UZUN ÖMÜRLER DİLİYORUZ.**

ACI KAYBIMIZ

SENİ UNUTMAYACAĞIZ

Mak. Müh. Ali KARADEMİR

*Sazın üç telliydi dost
Gönlüm orkestra
Yaşamın şir...
Barış, Özgürlük, Demokrasi, İnsan hakları derdin,
Meslek, Meslektaş, Sanat, Kültür derdin,
Sonuçta insan insanca yaşamalı,
Benle olmaz bu, bizle olur;
Hadin dostlar el verin, ses verin derdin
Sen biz, biz sendik aslında
Ölüm sana erken uzandı
Şimdi sazın bizde
Şiirin dilimizde
Sen içimizdesin*

**Makina Mühendisleri Odası
Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu**

Merhaba güzel insan, Merhaba...

Sessiz, sakin ve dünyaya daima umutla bakan ve gülümseyen bir arkadaş olarak tanıdık onu ve tanıdıkçıda sevdik sevgili Ali'yi. Aslında delidoluydu fakat ağırbaşlı ve mütevazı bir yaşam tarzı vardı. Kararlı, inançlı ve hoşgörülüydü, tavla veya okey'de yenildiğinde zaman zaman sinirlenip kızsada hep birlikte güler stresimizi atardık ve Künefeciye doğru yol alırdık, tabiki hesabı da sevgili Ali arkadaşımız öderdi, nede olsa koskocaman Yenişehir Belediyesi arkasındaydı. Diyarbakir'i çok severdi ve birçok soğuk kış akşamını birlikte geçirirdik, bazen ortamı güzelleştirir bazen de bizi bunalıma sokardı ama her şeye rağmen onunla yaşamı, umudu ve geçmişi paylaştık ve keşke geleceği de paylaşabilseydik ve evet Ali şimdiden özledik seni, ama olsun gözüm olsun bak bahar geliyor her taraf yeşeriyor ve sana söz Karanfeller ekeceğiz o güzel yüreğinin üstüne. Aslında birlikte nice baharları paylaşacağımızı düşünüyorduk ama olmadı daha sana doymadan kahrolası hastalık ansızın seni aramızdan alıp götürdü oysa yaşanacak çok şey vardı ama yapılacak hiçbir şey evet hiçbir şey yoktu, çünkü ölüm soğuktu ve kahrediciydi ama şunu da biliyorduk ki bizler ölümlere ve ölüm gibi nice kahredici gerçeklere zaten alışmıştık, evet yüreklerimiz yandı, göğsümüz daraldı, uzaktaki sevdalara bakmaktan gözlerimiz yoruldu ve nefes alamaz duruma geldik ama her şeye rağmen umutla ve inatla yaşamı güzelleştirmeye çalıştık ve çalıştıkça da çevremizde birçok arkadaş ve dost gördük, bunun en güzel örneği de cenazenin bekletildiği cami ve Yeniköy mezarlığında senin için toplanan yüzlerce yüreği güzel insandı, kimler yoktu ki be Alişim: başta Büyükşehir Belediyesi Başkanı Sn Osman Baydemir, Diyarbakır milletvekili Sn Aysel Tuğluk, Yenişehir belediye Başkanı Sn Fırat

Anlı, İl Başkan ve aynı zamanda Meslektaşımız sayın Necdet Atalay ve Tes-İş Şube Başkanı Sn Ali öncü ve daha nice güzel dostun, arkadaşın ve de halkın vardı, emin ol herkes tek yürek oldu ve herkesin üzüntüsü gözlerinden okunuyordu hele o karanfelleri o güzel yüreğinin üstüne bıraktığımızda birçok insanın duygusallaştığını, fenaştığını ve de ağladığını gördük, çünkü daha çok gençtin ve o 3-4 günlük yas sürecinde bir sürü insan gelip gitti, acıyı ve üzüntüyü birlikte paylaştık, birlikte hizmet etik, birlikte çay içtik ve birlikte mevlidimizi verdik, yasımızı bitirirken de bir daha üzüldük çünkü Sn Fırat Anlı'nın sevgili babasını da aynı hastalıktan dolayı kaybettik, bu vesileyle de başta sn ANLI'nın olmak üzere herkesin başı sağolsun ve bu süre içerisinde yoğun çabası, emeği ve katkılarından dolayı başta Sn Ali öncü ve odamızın yetkilendirdiği Remezan VURAN olmak üzere herkese çok çok teşekkürlerimizi sunar ve ölümlerin olmadığı, barışın ve kardeşliğin gerçekleştiği nice güzel, umutlu ve umutlu yarınlar dileğiyle...

Ve çiçekler baharda asilleşir...

Ve yaşam baharda güzelleşir...

Ve bahar umutlarla yeşerir...

Ve sevdalar yaşandıkça özgürleşir...

Ve sana ALİ'M,

GÜLE GÜLE GÜZEL İNSAN,

GÜLE GÜLE BAHARIN GÜZEL ÇİÇEĞİ...

Ahmet ERMİŞ

Makina Mühendisi

YENİ ÜYELER

SİCİL NO	ADI	SOYADI	İL
72440	AYŞE	SEYREK AKCAN	ELAZIĞ
72442	TOLGA	GECEKUŞU	ELAZIĞ
72443	HAMİT	GÜNEŞ	MARDİN
72530	ABDULKERİM	AYRAÇ	ŞIRNAK
72531	BİLAL	AKIN	ADİYAMAN
72532	MEHMET	KUŞ	ŞANLIURFA
72533	METİN	ALTEKİN	DİYARBAKIR
72534	CÜNEYD	YILDIZ	ŞANLIURFA
72535	FIRAT	ÖZTÜRK	BATMAN
72536	BÜLENT	ÇETİNKAYA	DİYARBAKIR
72789	MAHMUT ERKAN	SEZER	ŞANLIURFA
72790	OKAY	POLAT	DİYARBAKIR
72791	YUSUF	GÜDER	MALATYA
72792	ÖNDER	KALAYCI	MALATYA
72793	SUAT	OĞRAŞ	MALATYA
72794	ADNAN SEDAT	YÜZER	ADİYAMAN
72795	MEHMET SERDAR	ESENDEMİR	MARDİN
72796	MESUT	TEKİN	DİYARBAKIR
72797	TAYFUN	BADEM	MALATYA
72798	ALP EMRE	ÇATAL	MALATYA
72799	SEZER	BAYRAMOĞLU	ELAZIĞ
72841	FERHAT	GÜNEŞLİ	KAHRAMANMARAŞ
72842	MEHMET EMRE	CANAL	MALATYA
72843	MUHAMMED	ERTAN	MALATYA
72899	MEHMET ALİ CİHANGİR	KARALÖK	ADİYAMAN
72900	ERKAN	BALIKÇI	DİYARBAKIR
73066	SELAHATTİN	YILDIRIM	ŞANLIURFA

YENİ SMM'ler

ADI	SMMSICILNO	SMMADI	SMMSOYADI	İL
TAŞ DOĞALGAZ - ÖMER TAŞ	69074	ALİ	ŞAHİN	MALATYA
YENİ GÜNAY NAKLIYAT İNŞ.TİC.SAN.LTD.ŞTİ.	67940	NEDİM	KILIÇ	MALATYA
GÖNSAN İNŞAAT SAN.VE TİC.AŞ.	67260	GÜL	KÖROĞLU	ŞANLIURFA
BALCIOĞLU GENEL MÜH.ASAN.DOĞ.İNŞ.TAAH.SAN.LTD.ŞTİ.	70653	FİKRET	GÜNAY	MALATYA
ERLİF ASANSÖR VE YÜRÜYEN MERDİVEN SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	40103	GAZİ	KARAKAYA	MALATYA
CELAL ATILLA MERAL	63346	CELAL ATILLA	MERAL	ŞANLIURFA
TÜRKİLERİ ISITMA VE SOĞUTMA SİST.İNŞ.TAAH.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	70654	CEM	BAŞTÜRK	MALATYA
CENGİZ ALPHAN - MEGA ISI	63238	AHMET TURAN	ÖNAL	MALATYA
OTO TURGAY MAK.MÜH.OTO LPG MONT.SERV.SAN.VE LTD.ŞTİ.	54435	FAYSAL	ÖZDEMİR	BATMAN
BERFİN YILDIZ - İMREK MÜHENDİSLİK	48000	BERFİN	YILDIZ	ŞANLIURFA
CEYLAN OTOM-FERİT SAĞIRDAĞ VE ŞİS BERAKATOĞLU ADI ORT.	48869	ŞİS	BEREKATOĞLU	BATMAN
ÖCAL DOĞALGAZ ASAN.MÜH.LPG İTH.İHR.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	68272	İLHAN	ÖCAL	DİYARBAKIR
İLSAN ISITMA SOĞUTMA SİST.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	71512	YUSUF MURAT	BAŞARANLAR	MALATYA
ARFA MAK.ELK.MÜH.İNŞ.D.GAZ TEKS.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	63731	ÖMER FARUK	GÜLEŞ	ADIYAMAN
AKTİF MAKİNA İNŞAAT OTOM.ELEKT.TAAH.PAZ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	48772	MEHMET AKİF	AKBIYIK	ŞANLIURFA
MİMSAN MAKİNA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	23079	ENVER	İLHAN	MALATYA
AL-SAR DOĞALGAZ İNŞ.TURZ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	55094	EZGİ	İPEK	DİYARBAKIR
AV-KA MÜHENDİSLİK DANIŞMANLIK İNŞ.NAK.TEM.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	52293	MURAT	AVCI	DİYARBAKIR
MALATYA DOĞALGAZ SİST.İNŞ.GIDA OTOM.TAŞ.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	70313	SADIK	ÖZKAYA	MALATYA
SEZER MÜHENDİSLİK MAKİNA İNŞAAT PETROL NAK.VE TİC.LTD.ŞTİ.	9446	HÜSEYİN	ALICI	ŞANLIURFA
REEL ÇÖZÜM MÜH.MAK.İNŞ.TAAH.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	20599	ALİ NİHAT	İNALI	ŞANLIURFA
BOYUT MÜH. MİM.İNŞ.ELEK.ASAN.TAAH.İTH.İHR.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	66943	ÖMER	POLAT	AĞRI
FD MÜHENDİSLİK İNŞ.ISI ELK.MÜT.ASAN.VE BİLG.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	50746	KENAN	AK	MALATYA
MEHMET GÖNCÜ - GÖNCÜ MÜHENDİSLİK	19290	MEHMET	GÖNCÜ	ŞANLIURFA
İNŞA İNŞAAT MALZEMELERİ DOĞ.TİC.VE SAN.PAZ.LTD.ŞTİ.	71314	GÖKHAN	KARA	MALATYA
ALPER KIVANÇ ÖZABACI	63217	ALPER KIVANÇ	ÖZABACI	ADIYAMAN
TEKDİYAR MÜHENDİSLİK MAK.ELEK.DOĞ.İNŞ.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	21386	NURETTİN	EĞİLMEZ	DİYARBAKIR
ZEDEN ASANSÖR MÜH.DOĞ.İNŞ.NAK.TAAH.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	70193	ZEKİ	BARAN	DİYARBAKIR
BULUT SOSYAL HİZM.İNŞ.DOĞ.MERK.SİST.MÜH.LTD.ŞTİ.	65532	SERHAT	GÜNDÜZ	DİYARBAKIR
DİYAR ISI MÜH.DOĞ.İNŞ.ZİR.İLAÇ VE TOH.MAK.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	62271	İSMET	EMER	DİYARBAKIR
SERMED İNŞAAT DOĞALGAZ MED.TİC.VE SAN.LTD.ŞTİ.	64040	VEYSİ	ÖZER	DİYARBAKIR
MUSTAFA ARSLAN - ARSLAN MÜHENDİSLİK	53470	MUSTAFA	ARSLAN	ELAZIĞ
VAHDETTİN BALBAL OTO ELEKTRİK VE OTO GAZ	22882	MUSTAFA	OKCU	MALATYA
ÜÇGEN MÜHENDİSLİK TAAH.İNŞ.SOĞ.KLM.ASAN.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	26560	HASAN	DÜNDAR	MALATYA
NUR ISI DOĞALGAZ - ENVER YILDIRIM	58850	EVİRİM	ÜLKÜ	MALATYA
ABDULLAH BİLEN - VEGA MÜHENDİSLİK	58929	ABDULLAH	BİLEN	MUŞ
EKİM DOĞALGAZ SİHHİ TES.PET.ÜRÜN.İNŞ.TAAH.TİC.SAN.LTD.ŞTİ.	17194	ABDULVAHAP	EKİM	MALATYA
HAMZA DUMLUPINAR - LADA SERVİSİ	12163	ÖMER	GÖRDÜK	DİYARBAKIR
URKAY ISITMA VE SOĞUTMA SİST.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.	55077	ABUBEKİR	TEMTEK	ŞANLIURFA
VOLKAN DOĞALGAZ SİSTEMLERİ - MAHMUT DEMEZ	42261	İHSAN	ÇETİN	MALATYA
BULUT DOĞALGAZ SİST.İNŞ.MÜH.GIDA DIŞ.TİC.LTD.ŞTİ.	70155	SUZAN	KISACIK	MALATYA
AYKA MAKİNA MÜH.DOĞ.İNŞ.ELK.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	71700	SERKAN	KAYMAK	DİYARBAKIR

Lüksemburg Gül'e, güven mektubu sundu

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Lüksemburg'un Ankara Büyükelçisi Arlette Conzernius'u kabul etti. Pembe Köşk'te basına kapalı gerçekleşen kabulün başlangıcında basın mensuplarının görüntü almasına izin verildi. Conzernius'un Cumhurbaşkanı Gül'e güven mektubunu sunduğu kabule, Cumhurbaşkanı Gül ile Conzernius hatıra fotoğrafı çekildi.

DİYARBAKIRLI KÖŞK'E ÇIKIYOR

15 kişilik heyet bölgenin içinde bulunduğu son durum hakkında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'le görüşlerini navlasacak.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mehmet Kaya; aralarında Ticaret Borsası, Diyarbakır Barosu, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Ziraat Odası, Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği, Mazlum-Der, Türk-İş 7. Bölge, Makina Mühendisleri Odasının da bulunduğu sivil toplum kuruluşlarından 15 kişilik heyetle, yarın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ziyaret edeceklerini söyledi. Kaya, Türkiye'deki son gelişmeler

doğrultusunda özellikle bölgede nevrüz döneminde ve sonrasında yaşanan problemler ile hükümetin ekonomik paket olarak nitelendiği açıklamaları ilgili görüşlerini rapor halinde ileteceklerini ifade ederek, şöyle konuştu:

TEŞVİK YASASI
"Özellikle nevrüza birlikte ister istemez şiddet ortamının hakim olacağı kaygılarımıza başlamıştık. Türkiye'nin de içinde bulunduğu kaos ortamı, ister istemez dikkatin de

başka noktalara çekilmesine sebep oluyor. Bölgedeki olaylar göz ardı ediliyor. Bunlarla ilgili kaygılarımızı ifade edeceğiz. Ayrıca teşvik yasasıyla ilgili görüşlerimizi Cumhurbaşkanı'na, iktidara ve muhalefete ileteceğiz. Gerçek anlamda bölgesel kalkınmayı sağlayacak ve bölgeler arası farkı giderecek bir yasanın hazırlanması ile ilgili görüşlerimizi bütün kesimlerle paylaşacağız. Talebimiz, bölgemizin kalkınmasıyla ilgili problemin devlet politikası olması gerektiği yönünde..."

Köşk'te Diyarbakır zirvesi

DİYARBAKIR - Aralarında Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası, baro, borsa ve iş adamları derneklerinden oluşan 15 kişilik heyet Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşecek.

DTSO Başkanı Mehmet Kaya, yaptığı açıklamada, aralarında Ticaret Borsası, Diyarbakır Barosu, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Ziraat Odası, Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği, Mazlum-Der, Türk-İş 7. Bölge, Makina Mühendisleri Odasının da bulunduğu sivil toplum kuruluşlarından 15 kişilik heyetle, yarın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ziyaret edeceklerini söyledi.

Bugün ve yarın ayrıca DSP, DTP, CHP, MHP ve AKP'den görüşme için randevu talep ettiklerini, DSP ve DTP'den randevu taleplerinin kabul edildiğini ifade eden Kaya, diğer siyasi partilerden de cevap beklediklerini kaydetti.

Kaya, Türkiye'deki son gelişmeler doğrultusunda özellikle bölgede nevrüz döneminde ve sonrasında yaşanan sorunlar ile hükümetin ekonomik paket olarak nitelendiği açıklamaları ilgili görüşlerini rapor halinde ileteceklerini ifade ederek, şöyle konuştu: "Özellikle nevrüza birlikte terman ve bazı illerdeki uygulamalar nedeniyle ister istemez şiddet ortamının hakim olacağı kaygılarımıza başlamıştık. Türkiye'nin de içinde bulunduğu kaos ortamı, ister istemez dikkatin de başka noktalara çekilmesine neden oluyor. Bölgedeki olaylar, kaos ortamında hem muhalefet hem de iktidar tarafından göz ardı ediliyor. Bunlarla ilgili kaygılarımızı ifade edeceğiz. Ayrıca 5084 sayılı Teşvik Yasasının iptalinden sonra yeni teşvik yasasıyla ilgili görüşlerimizi, neler hem i

Diyarbakırlılar Çankaya'ya çıkıyor

AKP'nin Kürt paketi bir türlü açılmıyken, gıda tarımını andığı Diyarbakırlı 15 kitle örgütü Çankaya'ya çıkıyor

Diyarbakır'daki sivil toplum kuruluş temsilcileri Köşk'e çıkacak

Aralarında Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) baro, borsa ve iş adamları derneklerinden oluşan 15 kişilik heyet Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşecek.

ANKARA (ANHAHAER)
Aralarında Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) baro, borsa ve iş adamları derneklerinden oluşan 15 kişilik heyet Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşecek. DTSO Başkanı Mehmet Kaya, yaptığı açıklamada, aralarında Ticaret Borsası, Diyarbakır Barosu, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Ziraat Odası, Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği, Mazlum-Der, Türk-İş 7. Bölge, Makina Mühendisleri Odasının da bulunduğu sivil toplum kuruluşlarından 15 kişilik heyetle, yarın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ziyaret edeceklerini söyledi. Kaya, Türkiye'deki son gelişmeler doğrultusunda özellikle bölgede nevrüz döneminde ve sonrasında yaşanan sorunlar ile hükümetin ekonomik paket olarak nitelendiği açıklamaları ilgili görüşlerini rapor halinde ileteceklerini ifade ederek, şöyle konuştu: "Özellikle nevrüza birlikte terman ve bazı illerdeki uygulamalar nedeniyle ister istemez şiddet ortamının hakim olacağı kaygılarımıza başlamıştık. Türkiye'nin de içinde bulunduğu kaos ortamı, ister istemez dikkatin de başka noktalara çekilmesine sebep oluyor. Bölgedeki olaylar, kaos ortamında hem muhalefet hem de iktidar tarafından göz ardı ediliyor. Bunlarla ilgili kaygılarımızı ifade edeceğiz. Ayrıca teşvik yasasıyla ilgili görüşlerimizi, neler hem i

Diyarbakırlı işadamları ve STK'lar yarın Köşk'e çıkıyor

DİYARBAKIR - Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) Başkanı Mehmet Kaya, aralarında ticaret borsası, Diyarbakır Barosu, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, ziraat odası, tabip odası, İnsan Hakları Derneği, Mazlum-Der, Türk-İş 7. Bölge, makina mühendisleri odasının da bulunduğu sivil toplum kuruluşlarından 15 kişilik heyetle, yarın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ziyaret edeceklerini söyledi. Yarın için ayrıca DSP, DTP, CHP, MHP ve AK Parti'den görüşme için randevu talep ettiklerini, DSP ve DTP'den randevu taleplerinin kabul edildiğini ifade eden Kaya, şu anda Türkiye'deki son gelişmeler ile hükümetin ekonomik paket olarak nitelendiği açıklamaları ilgili görüşlerini rapor halinde ileteceklerini, bölgedeki olaylar, kaos ortamında hem muhalefet hem de iktidar tarafından göz ardı ediliyor. Ayrıca 5084 sayılı Teşvik Yasasının iptalinden sonra yeni yapılacak teşvik yasasıyla ilgili görüşlerimizi, neler olmasını gerektiğini hem Cumhurbaşkanı'na hem muhalefete hem de iktidar partisine iletacağız. Yeni bir...

STK'lar Köşk'e çıkıyor

Aralarında Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO), baro, borsa ve iş adamları derneklerinden oluşan 15 kişilik heyet yarın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşecek. DTSO Başkanı Mehmet Kaya, yaptığı açıklamada, aralarında Ticaret Borsası, Diyarbakır Barosu, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Ziraat Odası, Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği, Mazlum-Der, Türk-İş 7. Bölge, Makina Mühendisleri Odasının da bulunduğu sivil toplum kuruluşlarından 15 kişilik heyetle, yarın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ziyaret edeceklerini söyledi. Bugün ve yarın için de DSP, DTP, CHP, MHP ve AKP'den görüşme talep ettiklerini, DSP ve DTP'den randevu taleplerinin kabul edildiğini ifade eden Kaya, diğer siyasi partilerden de cevap beklediğini kaydetti. Kaya, Türkiye'deki son gelişmeler doğrultusunda nevrüz döneminde yaşanan sorunlar ile hükümetin ekonomik paket olarak nitelendiği açıklamaları ilgili görüşlerini rapor halinde ileteceklerini, bölgedeki olaylar, kaos ortamında hem muhalefet hem de iktidar tarafından göz ardı ediliyor. Bunlarla ilgili hiç kimsenin bu konuları siyasi malzeme yapmaması ile ilgili ifadelerimizi Cumhurbaşkanı'na ve tüm partilere iletacağız. "Diyarbakır / 22

STK TEMSİLCİLERİ KÖŞK'E ÇIKACAK

DİYARBAKIR'DAKİ STK TEMSİLCİLERİ, CUMHURBAŞKANI GÜL'E YATIRIM BAŞTA OLMAK ÜZERE, BÖLGEYE YÖNELİK GİRİŞİMLERİN DEVLET POLİTİKASI HALİNE GETİRİLMESİ VE ŞEHRİN SORUNLARINA YÖNELİK ÇÖZÜM YOLLARINA İLİŞKİN RAPOR SUNACAK.

ARALARINDA Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) baro, borsa ve iş adamları derneklerinden oluşan 15 kişilik heyet Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşecek. DTSO Başkanı Mehmet Kaya, yaptığı açıklamada, aralarında Ticaret Borsası, Diyarbakır Barosu, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Ziraat Odası, Tabip Odası, İnsan Hakları Derneği, Mazlum-Der, Türk-İş 7. Bölge, Makina Mühendisleri Odasının da bulunduğu sivil toplum kuruluşlarından 15 kişilik heyetle, yarın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ü ziyaret edeceklerini söyledi. Kaya, Türkiye'deki son gelişmeler doğrultusunda özellikle bölgede nevrüz döneminde ve sonrasında yaşanan sorunlar ile hükümetin ekonomik paket olarak nitelendiği açıklamaları ilgili görüşlerini rapor halinde ileteceklerini, bölgedeki olaylar, kaos ortamında hem muhalefet hem de iktidar tarafından göz ardı ediliyor. Bunlarla ilgili kaygılarımızı ifade edeceğiz. Ayrıca 5084 sayılı Teşvik Yasasının iptalinden sonra yeni yapılacak teşvik yasasıyla ilgili görüşlerimizi, neler olmasını gerektiğini hem Cumhurbaşkanı'na hem muhalefete hem de iktidar partisine iletacağız. Yeni bir...

illerdeki uygulamalar nedeniyle ister istemez şiddet ortamının hakim olacağı kaygılarımıza başlamıştık. Türkiye'nin de içinde bulunduğu kaos ortamı, ister istemez dikkatin de başka noktalara çekilmesine neden oluyor. Bölgedeki olaylar, kaos ortamında hem muhalefet hem de iktidar tarafından göz ardı ediliyor. Bunlarla ilgili kaygılarımızı ifade edeceğiz. Ayrıca 5084 sayılı Teşvik Yasasının iptalinden sonra yeni yapılacak teşvik yasasıyla ilgili görüşlerimizi, neler olmasını gerektiğini hem Cumhurbaşkanı'na hem muhalefete hem de iktidar partisine iletacağız. Yeni bir...

illerdeki uygulamalar nedeniyle ister istemez şiddet ortamının hakim olacağı kaygılarımıza başlamıştık. Türkiye'nin de içinde bulunduğu kaos ortamı, ister istemez dikkatin de başka noktalara çekilmesine neden oluyor. Bölgedeki olaylar, kaos ortamında hem muhalefet hem de iktidar tarafından göz ardı ediliyor. Bunlarla ilgili kaygılarımızı ifade edeceğiz. Ayrıca 5084 sayılı Teşvik Yasasının iptalinden sonra yeni yapılacak teşvik yasasıyla ilgili görüşlerimizi, neler olmasını gerektiğini hem Cumhurbaşkanı'na hem muhalefete hem de iktidar partisine iletacağız. Yeni bir...